

OIKEUSMINISTERIÖN JA HEUNIN TULOSSOPIMUS VUODELLE 2023-2026

Oikeusministeriö ja Euroopan kriminaalipolitiikan instituutti HEUNI ovat neuvotelleet ja sopineet vuosien 2023–2026 tulostavoitteet ja niiden toteuttamiseen osoitettavat resurssit.

Tulostavoitteiden toteutumisesta raportoidaan oikeusministeriölle HEUNIn puolivuotisraportissa ja vuosikertomuksessa.

Tulosneuvottelu käytiin 10.11.2022 Helsingissä

SISÄLLYSLUETTELO

1. STRATEGINEN KEHYS	3
1.1 Visio, perustehtävä ja strategiset tavoitteet	3
1.2 Toimintaympäristön muutostekijät (ml. riskienhallinta).....	4
2. TULOSTAVOITTEET VUOSILLE 2023–2026.....	6
2.1 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus.....	6
2.2 Henkilöstö	10
3. VUOSIEN 2023–2026 VOIMAVARAT	13
3.1 Henkilötyövuodet	13
3.2 Määrärahat	13
4. VOIMASSAOLO JA SEURANTA.....	14
5. ALLEKIRJOITUKSET	14

1. STRATEGINEN KEHYS

1.1 Visio, perustehtävä ja strategiset tavoitteet

HEUNI on itsenäinen tutkimus- ja kehittämisinstituutti oikeusministeriön hallinnonalalla. HEUNin toimintaa ohjaavat instituutin perustamislaki ja -asetus, joissa määritellään instituutin rakenne ja perustehtävät, joita ovat tiedonkeruu, tutkimuksen teko, tiedon levittäminen ja välittäminen sekä seminaarien, konferenssien ja kokousten järjestäminen. HEUNI toimii Yhdistyneiden kansakuntien yhteydessä, mikä tarkoittaa sitä, että HEUNI seuraa YK:n kriminaalipoliittisen ohjelman prioriteetteja ja toimeenpanee näitä omassa toiminnassaan. HEUNI on myös osa YK:n kriminaalipoliittista instituuttiverkostoa, joka tukee YK:n kriminaalipoliittista toimikuntaa sekä viiden vuoden välein järjestettäviä kongresseja. Kriminaalipoliittisen ohjelman alaiset kansainväliset sopimukset (järjestäytynyt rikollisuus, ml. ihmiskauppa, sekä korruptio), vuosittain kokoontuva kriminaalipoliittinen toimikunta sekä viiden vuoden välein kokoontuva kriminaalipoliittinen maailmankongressi luovat pohjaa instituutin aihevalinnoille. Lisäksi instituutin toiminnalle antaa suuntaviivoja vuosittain kokoontuva YK:n pääsihteerin nimittämä kansainvälinen neuvottelukunta. HEUNin strategiassa (2020–2023) määritellyt substantiiviset teemat – ihmiskauppa, korruptio, uhrien oikeudet ja sukupuoli rikosoikeusjärjestelmässä – ovat keskeisiä teemoja myös YK:n kriminaalipoliittisessa ohjelmassa. HEUNin toiminta tukee YK:n kestävä kehityksen tavoitteita, etenkin tavoitteita 5 (sukupuolten tasa-arvo), 8 (ihmisarvoinen työ) ja 16 (rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto). Toiminnassa huomioidaan myös tavoitteet 12 (vastuullinen kuluttaminen) ja 13 (ilmastoteot), jotka on sisällytetty HEUNin strategian toimintaa poikkileikkaaviin teemoihin.

HEUNI laati vuonna 2019 toimintaa vuosina 2020–2023 ohjaavan strategian. Strategian lähtökohta oli valtiovarainministeriön suosittelema CAF-itsearviointi, jonka tekemiseen osallistui koko henkilökunta. Itsearviointin pohjalta laadittiin toiminnan kehittämistä koskevat tavoitteet. Lisäksi tehtiin toimintaympäristö- ja sidosryhmäanalyysi, jotka tukivat substantiivisten tavoitteiden asettelua. Strategiaa on vuosina 2020–2022 toimeenpantu asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Vuoden 2023 tulostavoitteet seuraavat HEUNin nykyistä strategiaa, mutta niitä on muokattu toimintaympäristön ja toiminnan tarpeiden näkökulmasta. HEUNI tulee vuonna 2023 aloittamaan uuden strategiaproessin seuraavan strategian määrittelemiseksi (vuosille 2024–2027). Näin ollen vuosien 2024–2026 tulostavoitteet voivat muuttua tässä tulossopimuksessa sovituista tavoitteista.

HEUNin tutkimus- ja kehittämistoiminta on luonteeltaan poikkihallinnollista. Suomessa Heunin tutkimat ilmiöt liittyvät erityisesti oikeusministeriön, sisäministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön sekä työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonaloille. Lisäksi toimintamme koskettaa ulkoministeriön ja opetusministeriön hallinnonaloja. HEUNin toiminta tukee oikeusministeriön strategian tavoitteita koskien etenkin yhdenvertaisia osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia, korkealaatuista oikeusturvaa sekä rikosvastuun oikeudenmukaista toteutumista.

Visio: HEUNI tekee uraauurtavaa tutkimusta, jolla vaikutetaan kansalliseen, eurooppalaiseen ja Yhdistyneiden kansakuntien kriminaalipoliittikkaan

Perustehtävä: Tutkimuksen tekeminen; tiedonkeruu, tiedon välittäminen, julkaiseminen ja levittäminen; sekä seminaarien, konferenssien ja kokousten järjestäminen.

Visio: HEUNI tekee urauurtavaa tutkimusta, jolla vaikutetaan kansalliseen, eurooppalaiseen ja Yhdistyneiden kansakuntien kriminaalipolitiikkaan

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

1. E erityisen haavoittuvassa asemassa olevien rikosten uhrien oikeusturva paranee ja he saavat parempia palveluita.
2. Rikosoikeusjärjestelmän ja muut keskeiset toimijat tunnistavat ja reagoivat paremmin ihmiskauppaan ja sen kaltaisiin rikoksiin (kuten pakkoavioliitot, lapsiin ja nuoriin kohdistuva hyväksikäyttö, työperäinen hyväksikäyttö).
3. Ymmärrys talousrikoksista ja yhteisörikoksista monipuolistuu ja ilmiöön puuttuminen paranee.
4. Yritykset ja julkiset hankkijat tunnistavat ja ehkäisevät paremmin työperäistä hyväksikäyttöä alihankintaketjuissaan.
5. HEUNIn rooli YK:n kriminaalipoliittisen ohjelman toimeenpanossa vahvistuu.

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet

6. HEUNI:lla on selkeät ja tehokkaat hankehallinto- ja toimintaprosessit.
7. HEUNI:lla on yhteistyöverkostot luotettavien ja ammattitaitoisten kumppaneiden kanssa eri puolilla Eurooppaa ja Yhdistyneissä Kansakunnissa.
8. HEUNI viestii tehokkaasti ja aktiivisesti.

Henkilöstötavoitteet

9. Henkilöstöpolitiikassa noudetaan HEUNI:n strategiassa asetettuja arvoja.
10. Henkilöstöllä on erinomaiset tutkimusmetodologiset, projektihallinto- ja viestintätaidot.
11. Tuemme nuoria asiantuntijoita stipendiaattiohjelman ja korkeakouluharjoittelun kautta.

Taloutta koskevat tavoitteet

12. HEUNilla on enemmän ulkopuolista rahoitusta ja laajempi rahoituspohja.
13. HEUNilla on systemaattisempi (hanke ja määräraha) budjetointi ja talousseuranta

1.2 Toimintaympäristön muutostekijät (ml. riskienhallinta)

Vuoden 2020 alussa alkanut koronapandemia ja vuoden 2022 alkupuolella alkanut sota Ukrainassa ovat vaikuttaneet suomalaiseen yhteiskuntaan monella tasolla. Koronapandemia lisäsi eriarvoisuutta ja osattomuutta, kun taas sota luo jännitteitä ja turvallisuushaasteita.

Tulevina vuosina HEUNIn ulkoinen toimintaympäristö tulee todennäköisesti kohtaamaan useita muutoksia. Tietyt ns. megatrendit – ja nyt sodan tuomat odottamattomat muutokset – tulevat vaikuttamaan yhteiskuntaan niin positiivisesti kuin negatiivisesti, ja siten myös rikollisuuteen ja sen ilmentymiin ja vaikutuksiin. Ilmastonmuutos vaikuttaa kaikkeen toimintaan, ja rikollisuuden näkökulmasta, tulee johtamaan kasvavaan siirtolaisuuteen, ja sitä myötä ihmiskäytökseen, ihmiskauppaan, ja haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden hyväksikäyttöön. Siirtolaisuuden myötä yhteiskunnallinen jännitteisyys ja vihapuhe voi lisääntyä, mutta siirtolaisuudella on myös positiivisia vaikutuksia esimerkiksi huoltosuhteen

kanssa kamppaileville maille. Oikeuden saralla tulemme todennäköisesti näkemään oikeuksien laajentamisen ympäristölle, ilmastolle ja eläimille.

Oikeusvaltioon ja demokratiaan kohdistuvat vaikutusyritykset saattavat toisaalta lisätä valtioiden sisäisiä ja keskinäisiä konflikteja kasvavan nationalismin ja populismin myötä. Euroopassa riehuva sota on osoittanut toisaalta yhteiskuntien suurta resilienssiä, ja toisaalta yhteiskunnan rakenteiden haavoittuvuutta ja vastakkainasettelun riskiä. Sota on osoittanut, että universaalit ihmisoikeudet ja kansainvälinen oikeus voidaan ohittaa, johtaen monenvälisen järjestelmän perusteiden kyseenalaistamiseen. Saman aikaisesti naisten ja vähemmistöjen oikeudet ovat edelleen vaakalaudalla monessa maassa. Toisaalta absoluuttinen köyhyys vähenee, sukupuolten tasa-arvo vahvistuu monella tapaa, ja vähemmistöjen oikeudet tunnustetaan aiempaa paremmin. Samalla teknologinen kehitys tulee johtamaan lisääntyneeseen kansalaisosallistumiseen ja nuorten aiempaa aktiivisempaan osallistumiseen, joka voi johtaa toisaalta demokratian ja oikeusvaltion vahvistumiseen globaalisti. Pandemian myötä olemme nähneet myös rikollisuuden muotojen siirtymisen enenevässä määrin verkkoon, josta tietomurrot ovat yksi esimerkki.

Työn murros, digitalisaatio ja tekoälyn kehittyminen tulevat vaikuttamaan sekä yhteiskuntiin että organisaatioihin. Koronapandemian aiheuttama laaja etätyö on vaikuttanut työnteon muotoihin, kansalliseen ja kansainväliseen yhteistyöhön ja johtamisen tarpeiden muutokseen. Hybridityö etsii edelleen muotojaan, mutta vanhaan tuskin enää palataan. Jatkuva oppiminen tulee olemaan perusedellytys työelämässä ja uusien (etä)työkalujen joustava käyttöönotto on välttämätöntä myös jatkossa. Työelämän epävarmuus ja joustavuuden vaatimus vahvistuvat, mikä saattaa vaikuttaa etenkin haavoittuvassa asemassa olevien työllistymiseen ja työnteon ehtoihin. Huoltosuhteen tila Euroopassa sekä työvoimapula johtavat lisääntyneeseen työperäisen maahanmuuton tarpeeseen, jossa tulee huomioida myös heikossa asemassa olevien ulkomaalaistaustaisten työntekijöiden oikeuksien toteutuminen. Tekoälyn kehittyminen johtaa niin positiiivisiin kuin negatiivisiin muutoksiin yhteiskunnassa ja työelämässä.

Oikeushallinnon erityisviranomaiset -kokonaisuudistuksen myötä HEUNia koskevaa lakia tarkasteltiin loppuvuodesta 2021. Lainvalmisteluprosessi eteni vuoden 2022 aikana. Ko. kokonaisuudistus jäi kevään 2022 kehysriihessä toteuttamatta, mutta HEUNia koskevaa lainsäädäntöä päätettiin silti muuttaa, koska voimassa oleva HEUNia koskeva lainsäädäntö oli virkamieslainsäädännön ja hallinnon järjestämisen kehitykseen nähden vanhentunutta. Hallituksen esityksessä (HE 97/2022 vp) on siten ehdotettu eräitä virkamiesoikeudellisia täsmennyksiä, jotka selkiinnyttävät virkamiesoikeudellisiin asioihin liittyvää tulkintaa ja käytännön menettelytapoja. Lisäksi laissa todetaan HEUNin itsenäisyys ja riippumattomuus YK:n kanssa solmitun sopimuksen mukaisessa toiminnassaan. Laki vahvistetaan 11.11.2022 ja se astuu voimaan 1.1.2023. Samaan aikaan on tarkoitus tulla voimaan valtioneuvoston asetus.

HEUNI laatii osana vuosien 2020–2023 strategiaa sisäisen riskienhallintasuunnitelman. Keskeinen toiminnan riski on määrärahan riittävyys. HEUNin määräraha ei kata toiminnan perusmenoja, ml. henkilöstökuluja. Ulkopuolisen hankemäärärahan varmistaminen on epävarmaa. Vajetta täydennetään tällä hetkellä ulkopuolisella hankerahoituksella. Hankerahoituksen saaminen on vaikeasti ennakoitavaa ja epävarmaa ja sen hallinnointi resursseja vievää. Siksi HEUNI satsaa vuosina 2022–2023 talousseurannan ja hanketoiminnan kehittämiseen, jotta toiminta olisi mahdollisimman ennakoitavaa ja tehokasta. HEUNI seuraa aktiivisesti hankerahoituskanavia, verkostoituu potentiaalisten hankekumppaneiden kanssa, sekä tekee hankerahakemuksia varmistukseksi riittävän ulkopuolisen rahoituksen määrän. HEUNI vastaa ulkoisten haasteiden tuomiin riskeihin seuraamalla aktiivisesti rikollisuuden ja kriminaalipolitiikan muutoksia ja trendejä, kehittämällä tutkimusta, jossa vastataan näihin haasteisiin, sekä ylläpitämällä ja kehittämällä henkilöstön osaamista. Muita tunnistettuja riskejä ovat osaamisen henkilöityminen pienessä organisaatiossa, sähköinen tiedonhallinta (johon HILDAn odotetaan tuovan ratkaisun), sekä valtionhallinnon ICT-toiminnan jäykkyys, joka vaikeuttaa etenkin online-toiminnan innovatiivista kehittämistä.

Koronapandemian alettua maaliskuussa 2020 HEUNI sopeutti toimintaansa nopeasti: siirryttiin etätöyöhön ja otettiin aktiivisesti käyttöön verkkoympäristön työkaluja. HEUNI oli ensimmäisestä etätöskentelypäivästä lähtien täysin operatiivinen ja hankkeiden toteuttaminen jatkui sovittujen aikataulujen mukaisesti. Etätö aiheutti haasteita tuotosten jalkauttamisessa ja verkostoitumisessa, mutta HEUNI muokkasi työtapoja verkkovälitteisiksi ja onnistui kaikkien tulostavoitteiden toteuttamisessa ja myös laajentamaan verkostoja ja vaikuttavuutta. HEUNISSA on satsattu henkilöstön hyvinvointiin järjestämällä pandemian ajan säännöllistä taukoliikuntaa etänä, muokattu johtamiskäytäntöjä ja organisaation sisäistä yhteydenpitoa, sekä ylläpidetty tiiviimpää yhteistyötä työterveyden kanssa. Vuoden 2022 syksystä alkaen on työnteko ollut joustavaa, osittaista etätöitä ja osittaista läsnätyötä. Työhyvinvointia seurataan aktiivisesti, ja vuonna 2022 toteutettiin työterveyden työpaikkaselvitys. Loppuvuodesta 2021 toteutettiin ensimmäinen VM Baro HEUNISSA. Tulokset olivat hyviä; keskiarvo oli yli valtionhallinnon ja oikeusministeriön hallinnonalan kaikilla muuttujilla. VM Baro toistetaan loppuvuodesta 2022.

2. TULOSTAVOITTEET VUOSILLE 2023–2026

2.1 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

HEUNIN nykyinen strategia on voimassa vuosille 2020–2023. Vuonna 2023 HEUNI käynnistää strategia-prosessin seuraavan strategian määrittelemiseksi vuosille 2024–2027. Vuosien 2024–2026 tulostavoitteet päivitetään strategian kanssa yhteneviksi.

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet vuosille 2023–2026 ovat:

1. Erityisen haavoittuvassa asemassa olevien rikosten uhrien oikeusturva paranee ja he saavat parempia palveluita.
2. Rikosoikeusjärjestelmän ja muut keskeiset toimijat tunnistavat ja reagoivat paremmin ihmiskauppaan ja sen kaltaisiin rikoksiin (kuten pakkoavioliitot, lapsiin ja nuoriin kohdistuva hyväksikäyttö, työperäinen hyväksikäyttö).
3. Ymmärrys talousrikoksista ja yhteisörikoksista monipuolistuu ja ilmiöön puuttuminen paranee.
4. Yritykset ja julkiset hankkijat tunnistavat ja ehkäisevät paremmin työperäistä hyväksikäyttöä alihankintaketjuissaan.
5. HEUNIN rooli YK:n kriminaalipoliittisen ohjelman toimeenpanossa vahvistuu.

Keskeiset vaikuttavuustavoitteita tukevat välitavoitteet ovat:

Tulostavoite 1: Erityisen haavoittuvassa asemassa olevien rikosten uhrien oikeusturva paranee ja he saavat parempia palveluita.

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTIKRITEERI
2023– 2026		1. Esitelmien, tapaamisten ja tilaisuuksien ja osallistujien määrä.

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTIKRITEERI
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rikosoikeusjärjestelmän toimijat ja uhripalveluiden tuottajat tunnistavat paremmin erityisen haavoittuvassa asemassa olevia väkivallan uhreiksi joutuneita henkilöitä ja ko. uhrien haasteita päästä oikeusturvan ja palveluiden piiriin. 2. Rikosoikeusjärjestelmän ja toimijat ja uhripalveluiden tuottajat ottavat käyttöön työkaluja, jotka edistävät erityisen haavoittuvassa asemassa olevia väkivallan uhrien mahdollisuuksia oikeusturvan ja palveluiden piiriin. 3. Kansallisissa ohjelmissa, ohjeistuksissa ja lainsäädännössä huomioidaan erityisen haavoittuvassa asemassa olevien uhrien asema ja oikeusturva. 	<ol style="list-style-type: none"> 2. Lainsäädäntö- ja muutosprosesseihin osallistumisen määrä. 3. Julkaisujen ja kehitettyjen työkalujen määrä. 4. Mediaesiintymisten määrä. 5. Baseline-mittaukset (hankekohtaisesti silloin kun se kuuluu hankkeen tehtäviin). 6. Tapauskuvaus muutoksesta (pitkällä aikavälillä).

Tulostavoite 2: Rikosoikeusjärjestelmän toimijat ja muut keskeiset toimijat tunnistavat ja reagoivat paremmin ihmiskaupaan ja sen kaltaisiin rikoksiin (kuten pakkoavioliitot, lapsiin ja nuoriin kohdistuva hyväksikäyttö, työperäinen hyväksikäyttö).

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTIKRITEERI
2023–2026	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rikosoikeusjärjestelmän ja toimijat ja uhripalveluiden tuottajat ottavat käyttöön työkaluja, jotka edistävät ymmärrystä ihmiskaupasta ja sen kaltaisista rikoksista. 2. Kansallisissa ohjelmissa, ohjeistuksissa ja lainsäädännössä huomioidaan ihmiskaupan ja sen kaltaiset rikokset. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Esitelmien, tapaamisten ja tilaisuuksien ja osallistujien määrä. 2. Lainsäädäntö- ja muutosprosesseihin osallistumisen määrä. 3. Julkaisujen ja kehitettyjen työkalujen määrä. 4. Mediaesiintymisten määrä. 5. Baseline-mittaukset (hankekohtaisesti silloin kun se kuuluu hankkeen tehtäviin). 6. Tapauskuvaus muutoksesta (pitkällä aikavälillä).

Tulostavoite 3: Talousrikoksiin ja yhteisörikoksiin puututaan useammin

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTIKRITEERI
2023–2026	<ol style="list-style-type: none"> 1. Keskeiset viranomaiset, ml. esitutkinta- ja työsuojeluviranomaiset tun- 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Esitelmien, tapaamisten ja tilaisuuksien ja osallistujien määrä. 2. Lainsäädäntö- ja muutosprosesseihin osallistumisen määrä.

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTIKRITEERI
	<p>nistavat paremmin Suomessa esiintyvän harmaan talouden muodot ja niiden väliset suhteet.</p> <p>2. Keskeiset viranomaiset, ml. esitutkinta- ja työsuojeluviranomaiset ottavat käyttöön työkaluja Suomessa esiintyvän harmaan talouden muotoihin puuttumiseksi.</p> <p>3. Kansallisissa ohjelmissa, ohjeistuksissa ja lainsäädännössä huomioidaan Suomessa esiintyvät harmaan talouden muodot ja niiden väliset suhteet.</p>	<p>3. Julkaisujen ja työkalujen määrä.</p> <p>4. Mediaesiintymisten määrä.</p> <p>5. Baseline-mittaukset (hankekohtaisesti silloin kun se kuuluu hankkeen tehtäviin).</p> <p>6. Tapauskuvaus muutoksesta (pitkällä aikavälillä).</p>

Tulostavoite 4: Yritykset ja julkiset hankkijat tunnistavat ja ehkäisevät paremmin työperäistä hyväksikäyttöä alihankintaketjuissaan.

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTIKRITEERI
2023–2026	<p>1. Yritykset ja julkiset hankkijat tunnistavat paremmin työvoiman hyväksikäytön riskit alihankintaketjuissa.</p> <p>2. Yritykset ja julkiset hankkijat ottavat käyttöön työkaluja työvoiman hyväksikäytön ehkäisemiseksi alihankintaketjuissa.</p> <p>3. Kansallisissa ohjelmissa, ohjeistuksissa ja lainsäädännössä huomioidaan työvoiman hyväksikäytön ehkäiseminen alihankintaketjuissa.</p>	<p>1. Esitelmien, tapaamisten ja tilaisuuksien ja osallistujien määrä.</p> <p>2. Lainsäädäntö- ja muutosprosesseihin osallistumisen määrä.</p> <p>3. Julkaisujen ja kehitettyjen työkalujen määrä.</p> <p>4. Mediaesiintymisten määrä.</p> <p>5. Baseline-mittaukset (hankekohtaisesti silloin kun se kuuluu hankkeen tehtäviin).</p> <p>6. Tapauskuvaus muutoksesta (pitkällä aikavälillä).</p>

Tulostavoite 5: HEUNIn rooli YK:n kriminaalipoliittisen ohjelman toimeenpanossa vahvistuu

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTIKRITEERI
2023–2026	<p>1. Yhteistyö YK:n kriminaalipoliittisen verkoston kanssa tiivistyy.</p> <p>2. Yhteistyö YK:n kanssa vahvistuu.</p> <p>3. HEUNIn esille tuomien aiheiden näkyvyys YK:n kriminaalipoliittisessa ohjelmassa vahvistuu.</p>	<p>1. Kongressi- ja komissio-osallistumiset, osallistuminen muihin YK-tilaisuuksiin, oheistapahtumien määrä, keskustelut, tapaamiset</p> <p>2. Tapauskuvaus muutoksesta (pitkällä aikavälillä).</p>

Toiminnallinen tuloksellisuus

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet vuosille 2023–2026 ovat:

<p>Toiminnallinen tuloksellisuus</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. HEUNilla on selkeät ja tehokkaat hankehallinto- ja toimintaprosessit 2. HEUNilla on yhteistyöverkostot luotettavien ja ammattitaitoisten kumppaneiden kanssa eri puolilla Eurooppaa. 3. HEUNI viestii tehokkaasti ja aktiivisesti.
--

Keskeiset tuloksellisuustavoitteita tukevat välitavoitteet ovat:

Tulostavoite 6: HEUNilla on selkeät ja tehokkaat hankehallinto- ja toimintaprosessit

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTIKRITEERI
2023	<ol style="list-style-type: none"> 1. Parannetaan työn tuottavuutta ja prosessien sujuvuutta jatkamalla tärkeimpien prosessien kuvaamista, kehittämistä ja jalkauttamista henkilöstölle, etenkin hankehallinnon ja talousraportoinnin osalta 2. Otetaan käyttöön HILDA-asianhallintajärjestelmä käyttöönottoprojektin aikataulun puitteissa (uuden asiahallintajärjestelmän käyttöönotto osana sisäisten toimintatapojen ja prosessien kehittämisessä). 3. Analysoidaan toiminnan ja prosessien tehostamiseksi työajan käyttö henkilöstön työpanoksen kohdentamistietoja hyödyntäen. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prosessikuvaukset on tehty 2. HILDA-järjestelmä on käytössä 3. Kiekumerkinät
2024–2026	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vakiinnutetaan sisäisesti kehitetyt prosessit sekä huomioidaan mahdolliset muutokset OEV-hankkeen myötä. 2. Vakiinnutetaan HILDAn käytön osaksi päivittäisiä toimintatapoja ja prosesseja 3. Analysoidaan työajan käytön osana jokavuotista toiminnan ja prosessien tehostamista. 4. Arvioidaan hankehallinnan ja toiminnan tarpeet uudessa strategiaprozessissa (uusi strategia voimaan 2024→). 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prosessit tarkennettu ja yhtenäistetty 2. Kieku-työajan seurannan raporttien säännöllinen analysointi 3. HILDA:n ja hanketyökalun käyttöönottoaste 4. Uusi CAF 2023

Tulostavoite 7: HEUNilla on yhteistyöverkostot luotettavien ja ammattitaitoisten kumppaneiden kanssa eri puolilla Eurooppaa.

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTIKRITEERI
2023	<ol style="list-style-type: none"> 1. Toteutetaan uusi sidosryhmäanalyysi, tunnistetaan uusia kumppanuuksia sekä 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kartoitukset 2. Pohjat, kriteeristöt

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTIKRITEERI
	<p>laajennetaan hankeyhteistyön kumppanuusverkostoja ja tunnistetaan uusia hankehakujia.</p> <p>2. Kehitetään yhteistyön ja tiedon jakamisen periaatteita</p> <p>3. Arvioidaan yhteistyöverkostojen tarkoituksenmukaisuutta.</p>	<p>3. On tehty uusi sidosryhmäkysely, jonka tuloksia verrataan vuoden 2019 kyselyyn.</p> <p>4. CAF-itsearviointi</p>
2024–2026	1. Kehitetään uuden strategian myötä uusia kumppanuustavoitteita	<p>1. Kartoitukset</p> <p>2. Pohjat, kriteeristöt</p>

Tulostavoite 8: HEUNI viestii tehokkaasti ja aktiivisesti.

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTIKRITEERI
2023	<p>1. Jalkautetaan vaikuttamisviestintäsuunnitelmaa.</p> <p>2. Vahvistetaan henkilöstön viestintäosaamista osana jatkuvaa oppimista ja osaamisen kasvattamista (ks. myös henkilöstötavoitteet).</p> <p>3. Kehitetään toiminnan tuotosten jakamista ja siten vaikuttavuutta.</p> <p>4. Toimeenpannaan saavutettavuusvaatimukset.</p>	<p>1. Viestintäsuunnitelma</p> <p>2. Visuaalinen ilme</p> <p>3. Ohjelmistot, käyttöönotto ja koulutus</p> <p>4. Työnkuva</p>
2024–2026	1. Sisällytetään viestintä kaikkeen HEUNIn toimintaan, prosesseihin ja hankkeiden eri vaiheisiin. ml. että hankkeille tehdään omat viestintäsuunnitelmansa	<p>1. Viestintäsuunnitelma</p> <p>2. Visuaalinen ilme</p> <p>3. Ohjelmistot, käyttöönotto ja koulutus</p> <p>4. Työnkuva</p> <p>5. Medianäkyvyys, Some-seuraajat, uutiskirje seuraajat</p> <p>6. HEUNIn tunnettuuden ja imagon kartoitus uuden sidosryhmäkyselyn avulla.</p>

2.2 Henkilöstö

Henkilöstöön liittyvät tavoitteet vuosille 2023–2026 ovat:

<p>Henkilöstö</p> <p>1. Henkilöstöpolitiikassa noudatetaan HEUNIn strategiassa asetettuja arvoja</p> <p>2. Henkilöstöllä on erinomaiset tutkimusmetodologiset, projektihallinto- ja viestintätaidot.</p> <p>3. Tuemme nuoria ammatillaisia stipendiaattiohjelman kautta.</p>
--

Keskeiset henkilöstötavoitteita tukevat välitavoitteet ovat:

Tulostavoite 9: Henkilöstöpolitiikassa noudetaan HEUNIn strategiassa asetettuja arvoja

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTIKRITEERI
2023	<ol style="list-style-type: none"> Sisällytetään strategian toimeenpano henkilöstön omiin vuosittaisiin koulutus- ja työsuunnitelmiin. Tiedostetaan osaamistarpeet ja tehdään koulutussuunnitelma henkilötasolla vuosittain, edistetään henkilöstön motivaatiota kehittää omaa osaamista. Selvitetään mahdollisuuksia liikkuvuuden edistämiseen. Toteutetaan työhyvinvointikysely ja johtamiskysely/VM Baro, kehitetään johtamista ja henkilöstön hyvinvointia kyselyn perusteella. 	<ol style="list-style-type: none"> Koulutus- ja työsuunnitelmat Keskustelujen määrä ja tulokset Keskustelut, mahdollisuuksien kartoitus VM Baro tulokset, hyvinvoinnit mitarit
2024–2026	<ol style="list-style-type: none"> Toteutetaan työhyvinvointikysely ja johtamiskysely/VM Baro ja kehitetään johtamista ja henkilöstön hyvinvointia kyselyn perusteella 	<ol style="list-style-type: none"> Koulutus- ja työsuunnitelmat Keskustelujen määrä ja tulokset On arvioitu CAF:n kautta onko päästy tavoitteeseen

Tulostavoite 10: Henkilöstöllä on erinomaiset tutkimusmetodologiset, projektihallinto- ja viestintätaidot.

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTIKRITEERI
2023	<ol style="list-style-type: none"> Toteutetaan henkilöstön koulutussuunnitelman mukaista tutkimusmetodologista, projektihallinto- ja viestintäkoulutusta sekä sisäistä oppimista. Osallistutaan hankkeisiin, joissa voidaan kehittää ja testata uusia metodologioita 	<ol style="list-style-type: none"> Viraston sisäisiin ja ulkopuolisten vetämiin koulutuksiin osallistuminen, koulutusten määrä Uusien menetelmien käyttöönotto
2024–2026	<ol style="list-style-type: none"> Toteutetaan koulutussuunnitelmaa. 	<ol style="list-style-type: none"> Koulutusten määrä, osallistuminen Henkilöstölle osaamiskartoitus (esim Osaavan kautta) Uusien menetelmien käyttöönotto

Tulostavoite 11: Tuemme nuoria ammattilaisia harjoittelun kautta.

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTIKRITEERI
2023	1. Toimeenpannaan vuosittaista harjoittelijasuunnitelmaa (2–3 eri alan harjoittelijaa). 2. Pyydetään ja huomioidaan harjoittelusta saatu palaute.	1. Suunnitelma, työnkuvat 2. Palauteraportit
2024–2026	1. Toimeenpannaan vuosittainen harjoittelijasuunnitelma, kehitetään harjoittelijaohjelmaa.	1. Suunnitelma, työnkuvat 2. Palaute

Talous

Talouteen liittyvät tavoitteet vuosille 2023–2026 ovat:

Talous
1. HEUNIIlla on enemmän ulkopuolista rahoitusta ja laajempi rahoituspohja.
2. HEUNIIlla on systemaattisempi (hanke- ja määräraha)budjetointi ja talousseuranta

Keskeiset taloustavoitteita tukevat välitavoitteet ovat:

Tulostavoite 12: HEUNIIlla on enemmän ulkopuolista rahoitusta ja laajempi rahoituspohja

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTIKRITEERI
2023	1. Seurataan systemaattisesti hankerahoituskanavia ja verkostoidutaan potentiaalisten hankekumppanien kanssa. 2. Osallistutaan hankerahoitushakukoulutuksiin, ml. kansallisiin ja kansainvälisiin hankerahoituskoulutuksiin sekä EU/Oikeusalan rahoitusohjelmien seurantaryhmään sekä vaikutettu komission työohjelmien sisältöön 3. Vaikutetaan rahoituspainotuksiin mahdollisuuksien mukaan verkostoissa.	1. Tehtyjen hakemusten määrä 2. Läpimenoprosentti 3. Saadun rahoituksen määrä 4. Osallistumisten määrä (kokoukset, verkostoituminen)
2024–2026	1. Seurataan rahoituskanavia, vahvistetaan verkostoitumista ja kouluttautumista eri hakujen kriteereistä.	1. Tehtyjen hakemusten määrä 2. Läpimenoprosentti 3. Osallistumisten määrä (kokoukset, verkostoituminen)

Tulostavoite 13: HEUNIIlla on systemaattisempi (hanke- ja määräraha) budjetointi ja talousseuranta

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTIKRITEERI
2023	1. Jatkokehitetään budjetin ja hankerahoituksen seuranta ja vahvistetaan näihin liittyviä sisäisiä prosesseja ja riskienarviointia.	1. Hanke- ja taloushallinnon prosessikuvaukset tehty/käytössä 2. Talousraporttien muutos

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTIKRITEERI
	2. Osallistutaan (EU)-hankkeiden taloushallintakoulutuksiin.	3. Työkalut ja koulutus niiden käyttöönotto. 4. Koulutusten määrä
2024–2026	1. Vakiinnutetaan viraston määrärahojen ja ulkopuolisen rahoituksen budjetointi sekä säännöllinen tulojen ja menojen seuranta prosessit.	1. Hanke- ja taloushallinnon prosessikuvaukset tehty/käytössä. 2. Työkalut ja koulutus niiden käyttöönotto. 3. Talousraporttien muutos 4. Koulutusten määrä

3. VUOSIEN 2023–2026 VOIMAVARAT

3.1 Henkilötyövuodet

	Toteutunut 2019	Tavoite 2020	Tavoite 2021	Tavoite 2022	Tavoite 2023	Tavoite 2024
Henkilötyövuodet	8,5	8	8	9	9	10

Vuonna 2023 HEUNilla on 9HTV vahvuus, ml. määräaikainen hanke- ja taloushallinnon asiantuntija. Lisäksi HEUNilla on 2–4 harjoittelijaa vuoden aikana, eli varsinainen HTV-määrä on 9, mutta harjoittelijoiden kera 10HTV. Vuonna 2024 kahta määräaikaista työsopimusta jatketaan vuodella, joten sinä vuonna HTV:ia ilman harjoittelijoita olisi 10 (eli harjoittelijoiden kera HTV11).

HEUNin strategisena tavoitteena on vahvistaa tutkimus- ja asiantuntijakapasiteettiaan tulevina vuosina, mutta tämä on mahdollista vain lisämäärärahalla tai merkittäväällä hankeportfolion kasvulla.

3.2 Määrärahat

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Kyseisen vuoden määräraha	540 000	550 000	550 000	550 000	550 000	550 000
Edelliseltä vuodelta siirtynyt määräraha	345 000	360 000	315 000	175 000	180 000	185 000
Käytettävissä oleva määräraha yhteensä	885 000	910 000	865 000	725 000	730 000	735 000
Määrärahan käyttö	525 000	595 000	690 000	545 000	545 000	555 000
Jäljellä vuoden lopussa	360 000	315 000	175 000	180 000	185 000	180 000
Siirtyvän määrärahan osuus %	67 %	57 %	32 %	33 %	34 %	33 %
Tulojen ja menojen ennuste	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Toiminnan menot	725 000	745 000	840 000	695 000	695 000	705 000
Tulot (ulkopuolinen rahoitus)	-200 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000
Määrärahan käyttö	525 000	595 000	690 000	545 000	545 000	555 000

Vuonna 2022 HEUNIn vuosittainen määräraha on 540 000 euroa, mutta menoja on noin 725 000 euroa. Näin ollen HEUNIn menoista määräraha kattaa noin 75 % ja loput kustannuksista HEUNI rahoittaa ulkopuolisella hankerahoituksella. Muutoksia määrärahakehitykseen ei ole näköpiirissä.

Toiminnan ylläpidon edellytys on, että ulkopuolista hankerahoitusta saadaan vuosittain vähintään noin 150 000 € (eli noin 25 % vuosittaisesta määrärahasta). Rahoitusrakenteesta johtuen siirtyvän määrärahan laskeminen vuosittain 8 % -tasolle on HEUNIn toiminnan näkökulmasta riskialtista vaikeasti ennakoitavan ja epävarman hankerahoituksen takia. Hanketulot vaihtelevat riippuen haettavissa olevista rahoista, niiden painopisteistä sekä läpimenoprosentista, ja on siksi epävarmaa.

Lähemmäksi tavoitetilaa, jossa siirtyvän määräraha on vuosittain 25 % -tasolla päästään vuonna 2024, jolloin kahta määrääikaista työsopimusta jatketaan vuodeksi.

Vuonna 2022 edelliseltä vuodelta siirtyvän määrärahan osuus on suhteellisen korkea koronaepidemiasta aiheutuneista säästöistä ja keskimääräistä suuremman ulkopuolisen rahoituksen saamisesta johtuen.

Taulukossa vuosien 2022–2024 määrärahat ovat valtioneuvoston 12.5.2021 Julkisen talouden suunnitelman mukaiset. Eduskunta hyväksyy niitä koskevat talousarvioesitykset vuosittain.

4. VOIMASSAOLO JA SEURANTA

Tulossopimus koskee vuosia 2023–2026. Instituutin uusi toimintastrategia laaditaan vuosille 2024–2027 ja tulossopimusta muokataan strategian pohjalta. Tulossopimusasiakirja päivitetään vuosittain tulosneuvottelussa. Tulostavoitteiden toteutumista arvioidaan alustavasti puolivuositarkastuksissa ja tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan tilinpäätöksen toimintakertomuksessa. Oikeusministeriö ohjeistaa raportointiaikatauluista erikseen.

5. ALLEKIRJOITUKSET

Pekka Timonen
Kansliapäällikkö
Oikeusministeriö

Natalia Ollus
Johtaja
HEUNI

OIKEUSMINISTERIÖN JA KONKURSSIASIAMIEHEN TOIMISTON TULOSSOPIMUS VUOSILLE 2023–2026

Oikeusministeriö ja konkurssiasiamiehen toimisto ovat neuvotelleet ja sopineet vuosien 2023–2026 tulostavoitteet ja niiden toteuttamiseen osoitettavat resurssit.

Tulostavoitteiden toteutumisesta raportoidaan oikeusministeriölle konkurssiasiamiehen toimiston puolivuotisraportissa, toimintakertomuksessa sekä säännöllisissä keskusteluissa kolme kertaa vuodessa.

Tulosneuvottelu käytiin 18.11.2022 Helsingissä.

SISÄLLYSLUETTELO

1. STRATEGINEN KEHYS	3
1.1 Visio, perustehtävä ja strategiset tavoitteet	3
1.2 Toimintaympäristön muutostekijät (ml. riskienhallinta).....	5
2. TULOSTAVOITTEET VUOSILLE 2023–2026.....	8
2.1 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus.....	8
2.2 Toiminnallinen tuloksellisuus	11
2.3 Henkilöstö	13
2.4 Talous.....	15
2.5 Kestävä kehitys.....	16
2.6 ICT-tavoitteet	17
3. VUOSIEN 2023–2026 VOIMAVARAT	18
3.1 Henkilötyövuodet	18
3.2 Määrärahat	18
4. VELVOITTEET JA SEURANTA.....	19
5. ALLEKIRJOITUKSET	19

LIITTEET

Liitteet	Yhteiset tunnusluvut
	Määrärahaliite

1. STRATEGINEN KEHYS

1.1 Visio, perustehtävä ja strategiset tavoitteet

Strategiset tavoitteet muodostuvat hallitusohjelman koko valtiokonsernille sekä oikeusministeriön hallinnonalalle asettamista tavoitteista. Tavoitteisiin vaikuttavat myös oikeusministeriön ja viraston omat strategiat. Lisäksi tavoitteiden asetannassa on otettu huomioon oikeusministeriön hallinnonalaan kuuluvien lainkäyttöelinten ja itsenäisten toimijoiden riippumattomuus.

Viraston kannalta keskeisimmät hallitusohjelman tavoitteet:

- *”Tehostetaan harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjuntaa jatkamalla ulosottolaitoksen ja konkurssiasiamiehen toimiston 1,3 miljoonan euron lisärahoitusta.”* (HO 2019)
- *”Jatketaan harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan toimenpideohjelmia ja strategiaa myös vuoden 2020 jälkeen.”*
 - Konkurssiasiamiehen toimisto (KAM) kohdentaa velallisen toiminnan erityistarkastuksia muun ohella niihin tapauksiin, joissa talousrikosepäilyt liittyvät laajoihin ja monimutkaisiin yrityskokonaisuuksiin ja joissa tarkastusten koordinointi on erityisen tarpeen. Erityistarkastus varattomissa konkurssipesissä edellyttää valtion varojen käyttöä ja koordinointi usein myös julkisselvitykseen siirtymistä.
 - KAM:n vastuulla on ollut kaksi hanketta harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan toimienpideohjelmassa 2020–2023. Molemmat on saatu valmiiksi. Konkurssipesän pesänhoitajille on laadittu tutkintapyyntömalli (hanke 4.3.a). On teetetty oikeustieteellinen selvitys mahdollisuudesta asettaa yrityssaneerauksen selvittäjille velvollisuus ilmoittaa poliisille tehtävässään havaitsemista rikosepäilyistä (hanke 4.3.b). Tulossopimuskaudella kumpaakin kokonaisuutta seurataan, aiheita edistetään, niistä järjestetään koulutusta ja ryhdytään tarvittaessa lisätoimenpiteisiin.
- *”Rikosvastuun toteutumiseksi ja rikosten käsittelyaikojen nopeuttamiseksi lisätään poliisin, syyttäjien ja tuomioistuinten voimavaroja siten, että koko oikeudellisen prosessin käsittelyajat lyhenevät (esitutkinta, syyttäminen ja tuomioistuin-käsittely lainvoimaiseen tuomioon).” ja ”Rikosasioiden käsittelyä nopeutetaan varmistamalla parempi yhteistyö syyttäjän ja poliisien kesken.”* (HO 2019)
 - Vaikka ko. kirjaukset koskevat nimenomaisesti vain poliisia, syyttäjiä ja tuomioistuimia, konkurssieihin liittyvissä vaativissa talousrikosjutuissa pesänhoitajilla ja konkurssiasiamiehen toimistolla on yhteistyörooli rikosprosessin tehostamisessa. Toimisto huolehtii osaltaan sovittuun yhteistyömallin noudattamisesta.
- *”Varmistetaan riittävät viranomaisresurssit, parannetaan tiedonvaihtoa ja tehostetaan valvontaa rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjumiseksi”* (HO 2019)

- Virasto kiinnittää toiminnassaan huomiota rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämiseen ja paljastamiseen sekä ilmi tulleiden epäilyjen ilmoittamiseen. Myös pesänhoitajia ja yrityssaneerauksen selvittäjiä muistutetaan heidän velvollisuuksistaan ao. torjuntatyössä.

Alla olevassa taulukossa esitetään Viraston visio, perustehtävä sekä tärkeimmät strategiset tavoitteet ulottuen vuoteen 2026.

Visio	Valvomme lain ja oikeudenmukaisuuden toteutumista konkurssi- ja yrityssaneerausmenettelyissä. Toimimme sen puolesta, että asianosaisten oikeudet tulevat turvatuiksi ja osapuolet huolehtivat velvollisuuksistaan.
Perustehtävä	<ul style="list-style-type: none"> • Konkurssipesien hallinnon valvonta • Hyvän pesänhoitotavan kehittäminen ja seuraaminen • Konkursseihin liittyvän talousrikollisuuden torjunta • Julkisselvityksistä huolehtiminen • Hyvän yrityssaneeraustavan toimivuuden seuranta ja kehittäminen
Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet	<ol style="list-style-type: none"> 1. Insolvenssijärjestelmä toimii luotettavasti ja tehokkaasti. 2. Taloudellisten väärinkäytösten tekemis- ja hyötymismahdollisuudet ovat vähentyneet. 3. Rikosvastuu konkursseihin liittyvissä talousrikoksissa toteutuu tehokkaasti.
Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet	<ol style="list-style-type: none"> 4. Hyvä pesänhoito- ja yrityssaneeraustapa toteutuu käytännössä. 5. Tietojärjestelmät tukevat tehokasta valvontatyötä sekä insolvenssimenettelyjä. 6. Organisaatorakenne ja toimitilat mahdollistavat tehokkaan toiminnan.
Henkilöstötavoitteet	<ol style="list-style-type: none"> 7. Osallistava ja innostava johtaminen tukee tavoitteiden saavuttamista. 8. Osaamisen kehittäminen on aktiivista ja työn tarpeet huomioivaa. 9. Työskentelyolosuhteet ovat kunnossa ja toimistossa on hyvä tehdä työtä.
Taloutta koskevat tavoitteet	<ol style="list-style-type: none"> 10. Toiminta ja talous ovat tasapainossa ja yhteen sovitettuja strategisten linjausten kanssa. 11. Tuottavuus paranee toimintaa uudistamalla.
Kestävään kehitykseen liittyvät tavoitteet	<ol style="list-style-type: none"> 12. Kestävää kehitystä koskevan tiedon analysoinnin ja käytön lisääminen 13. Hiilijalanjäljen pienentäminen 14. Järjestelmällisen häirinnän, uhkailun, maalittamisen ja vihapuheen vastaisen työn vahvistaminen

1.2 Toimintaympäristön muutostekijät (ml. riskienhallinta)

Muutostekijöitä:

- Koronaviruspandemian vaikutukset maksukyvyttömyysmenettelyjen määrään jäivät ennakoitua vähäisemmäksi erityisesti julkisten tukien ansiosta. Globaalisti vaikutukset ovat kuitenkin pitkäaikaisia, erityisesti tuotantoketjuja ja komponenttien saatavuutta koskevat haasteet ovat edelleen ajankohtaisia. Jälkivaikutuksia voi olla myös maksukyvyttömyysmenettelyihin Suomessa.

Sen sijaan merkittävän uuden riskin maksukyvyttömyysmenettelyjen tarpeen kasvuun tulossopimuskaudella muodostavat poikkeuksellisen epävarma taloudellinen tilanne, käynnissä oleva energiakriisi (hinta- ja saatavuus) sekä voimakas inflaatio. Yritysten tuotantokustannukset nousevat ja samaan aikaan kuluttajien kysyntä heikkenee heidän varautuessa kalliimpiin perustarvehankintoihin (sähkö ja elintarvikkeet). Käsillä voidaan arvioida olevan merkittävä riski talouden ajautumisesta taantumaan ja sen myötä maksukyvyttömyysmenettelyjen määrän kasvuun.

KAM seuraa tiiviisti maksukyvyttömyysmenettelyjen määrän kehitystä. Konkurssien määrä on kasvussa, + 12,30 % (09/2022) edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Yrityssaneerausten määrä on ollut lähes tavanomaisella tasolla.

- Tulossopimuskaudella on toimiston henkilöstössä ennakoitavissa useampi eläköityminen. Tämä on huomioitava myös toimiston tarkoituksenmukaisen organisaatiorakenteen ja toimenkuvien tarkastelussa ja suunnittelussa. Huomioiden vallitseva epävarma taloudellinen tilanne sekä jäljempänä mainittava Kosti-asianhallintajärjestelmän viivästyminen sekä sen toimittamiseen liittyvät haasteet eläköitymisiin on kiinnitettävä erityistä huomiota.
- Vallitsevassa poikkeuksellisessa energia- ja taloustilanteessa yleisen edun kannalta merkittävien ja selvitystarpeiltaan tai muutoin laadultaan poikkeuksellisten konkurssien määrä voi lisääntyä (esimerkiksi energia-ala ja siitä erityisen riippuvaiset toimialat). Haasteita ovat tuoneet yrityksille myönnetty koronatuet maksukyvyttömyysmenettelyissä sekä Venäjän hyökkäyssotaan perustuva voimakkaasti tiukentunut pakotesäätely esimerkiksi konkurssipesien realisointimahdollisuuksissa.
- Pesänhoitaja- ja selvittäjätehtäviin on hakeutunut uusia henkilöitä, ja pesänhoitajakuntaan arvioidaan tulevan muutosta tulossopimuskaudella myös johtuen toimijoiden nykyisestä ikärakenteesta. Pesänhoitajien ja selvittäjien ohjaus- ja valvontatarpeiden arvioidaan kasvavan ja edellyttävän erityistä panostusta.
- Varattomien konkurssipesien haltuunotossa on noussut esiin käytännön haasteita, jotka ovat myös riski konkurssiin liittyvän talousrikollisuuden torjunnan ja ilmi tulemisen näkökulmasta. Velallisyriyten pilvipalveluihin tallennettujen kirjanpitoaineistojen saaminen konkurssipesän haltuun edellyttää käytännössä suuren avausmaksun maksamista pilvipalvelujen tarjoajalle, mikä estää tai vaikeuttaa pesän taloudellisen

tilanteen selvittämistä. Lisäksi vähävaraisten tai varattomien konkurssipesien on yhä vaikeampi löytää pankkia, joka tarjoaa tilinavauspalvelua. Tiliotteiden saaminen konkurssipesän käyttöön on nykyiset tekniset mahdollisuudet huomioiden tehotonta. KAM selvittää näiden haasteiden ratkaisemista lainsäädäntöratkaisut mukaan lukien.

- Kosti-asianhallintajärjestelmän uudistamista koskeva projekti on viivästynyt merkittävästi, eikä pääty suunnitellusti vuonna 2022. Kuluvan vuoden aikana tavoitellaan järjestelmäversion 1.0 tuotantoon ottoa ja kehitysversioiden 1.1 ja 1.2 työstöä. Tavoitteena on projektin päättäminen 06/2023 mennessä. Viivästynyt ja työläs projekti vie erittäin merkittävästi toimiston voimavaroja ja aiheuttaa kohonneen riskin pienen henkilöstön vaihtuvuuteen ja jaksamiseen. Järjestelmän toiminnan varmistaminen sekä sen tarjoamien uusien toiminnallisten ominaisuuksien hyödyntäminen täysimääräisesti edellyttävät panostamista koko tulossopimuskauden ajan.
- VMBaro-työtyytyväisyyskyselyn tulokset ovat keväällä 2022 olleet edelleen huolestuttavat. 03/2022 Etelä-Suomen aluehallintovirasto on tehnyt työsuojelutarkastuksen toimistossa. Ennen tarkastusta henkilöstö on vastannut työsuojeluviranomaisen kyselyyn. Työsuojelutarkastuksen ja siihen liittyvän kyselyn perusteella työnantajalle on annettu toimintaohjeita. VMBaro-työtyytyväisyyskyselyn, työsuojelutarkastuksen ja siihen liittyvän kyselyn tulosten perusteella on 09/2022 ryhdytty niiden edellyttämiin toimenpiteisiin kuormitustekijöiden ja niitä koskevien ratkaisujen selvittämiseksi ja työhyvinvoinnin edistämiseksi. Henkilökunnan työhyvinvoinnista ja jaksamisesta huolehditaan yhteistyössä työterveyshuollon tiimin kanssa. Etelä-Suomen aluehallintovirastolle on raportoitava toimista 03/2023 mennessä.
- Uuden toimitilaratkaisun valmistelu on aloitettu vuonna 2022. Vuosien 2022-2023 aikana suunnitellaan ja valmistellaan toimiston tarpeita vastaava toimitilaratkaisu. Oikeushallinnon erityisviranomaiset-hankkeen mahdollista etenemistä seurataan.
- Kansainväliseen yhteistyöhön panostetaan toimiston henkilöressurssien sallimissa rajoissa. 05/2022 valmisteltu maailmanlaajuisen insolvenssialan valvontaviranomaisten yhteistyöjärjestön IAIR:n (International Association of Insolvency Regulators) vuosikonferenssi Helsingissä peruuntui ilmoittautumisten vähäisyyden vuoksi. Konferenssi järjestettiin 09/2022 Englannissa ja siihen osallistuivat konkurssiasiamies ja yksi konkurssiylitarkastaja. Myös tulevana vuosina on tarkoitus osallistua niin IAIR:n kuin myös muuhun insolvenssialan kansainväliseen yhteistyöhön resurssit harkiten. Valvontaviranomaisten vuosikonferenssia ei suuren järjestelytyömäärän vuoksi suunnitella Suomeen tällä tulossopimuskaudella.

Riskianalyysi 2023-2026

Riskeistä keskeisiä huomioita:

- Kosti-asianhallintajärjestelmän uudistamisprojekti on toiminnallisesti merkittävä ja vaatii pidentyneenä toteutusaikana 6/2020 - 2023 toimistolta huomattavan panostuksen henkilöresursseihin ja työjärjestelyihin. Projekti toteutetaan tiiviissä yhteistyössä Oikeusrekisterikeskuksen ja toimittajayhtiön projektiorganisaatioiden kanssa. KAMin resurssien osalta riskiin on varauduttu 09/2022 tehdyn Kosti-resurssisuunnitelman mukaisesti. Toimistopäällikkö ja konkurssiasiamies priorisoivat projektin edistämisen omassa työssään.
- Kosti-projektille varatun 1,8 M€:n kokonaisrahoituksen arvioitiin riittävän kattamaan järjestelmän toteutuksesta aiheutuvat kustannukset. Toteutuksen viivästyksestä ja lisätöistä aiheutuvat välttämättömät kustannusten ylitykset joudutaan kattamaan KAM:n siirtävistä määrärahoista. Projektin edistymistä ja taloudellista seuranta arvioidaan säännöllisesti Kosti-ohjausryhmässä. Siirtyvät määrärahat ovat prosentuaalisesti hyvällä tasolla, mutta euromääräisesti varsin pienet. Tästä syystä ennakoimattomat siirtävistä määrärahoista rahoitettavat menot ovat riski Konkurssiasiamiehen toimiston toimintamäärärahoille. Riskiin varaudutaan tiiviillä projektin talouden seurannalla, arvioimalla toimittajan maksulliset lisätyöesitykset kriittisesti ja tarvittaessa rajaamalla kehitystyötä. KAM edistää projektin etenemistä kaikin käytettävissä olevin keinoin.
- Konkurssiasiamiehen toimistolla on pienet henkilöresurssit. Ennakoimattomat muutokset työmäärissä ja henkilökunnassa vaikuttavat voimakkaasti toimintaan. Kosti-projektin viivästyminen yhdistettynä poikkeuksellisen epävarmaan ja negatiiviseen taloudelliseen tilanteeseen sekä ennakoituihin eläköitymisiin on huomioitava tulevassa resurssitarpeessa. Muutoin toimiston perustehtävien hoitamisen taso ja laatu ja siten insolvenssijärjestelmän tehokas toimivuus voivat vaarantua. Henkilövaihdoksiin varaudutaan mm. hiljaisen tiedon siirtämisellä ajoissa ja kehittämällä ohjeistusta. Organisaatorakennetta kokonaisuutena ja toimenkuvia tarkastellaan ja suunnitellaan tulossopimuskaudella pienet henkilöresurssit huomioiden.

2. TULOSTAVOITTEET VUOSILLE 2023–2026

2.1 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet vuosille 2023–2026 ovat:

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

- Insolvenssijärjestelmä toimii luotettavasti ja tehokkaasti.
- Taloudellisten väärinkäytösten tekemis- ja hyötymismahdollisuudet ovat vähentyneet.
- Rikosvastuu konkursseihin liittyvissä talousrikoksissa toteutuu tehokkaasti.

Keskeiset vaikuttavuustavoitteita tukevat välitavoitteet ovat:

Tulostavoite 1: Insolvenssijärjestelmä toimii luotettavasti ja tehokkaasti.

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTI- KRITEERI
2023- 2026	<ul style="list-style-type: none"> • Insolvenssijärjestelmän luotettavuus ja tehokkuus on turvattu. • Toimiston koronaprojektissa esiin tulleista havainnoista, kuten myönnettyihin yritystukiin liittyvistä ongelmakohdista on viestitty eteenpäin ja niihin on puututtu viranomaisyhteistyöllä (Verohallinto, Business Finland, Valtiokonttori, ELY-keskukset) • Varattomien konkurssipesien haltuunotossa esiin tulleet haasteet on tunnistettu ja ratkaistu. Tarvittaessa tehdään oikeusministeriölle lainsäädäntöaloite. 	<p>Jatkuva tilannekuva, lainsäädäntöaloitteet ja lainsäädännön kehittämistyöhön osallistuminen</p> <p>Moitteiden määrä kpl/kanteluiden käsittelyaika / menettelyn kesto / jako-osuuk-sien määrä.</p>
2023	<ul style="list-style-type: none"> • KAM viestii sidosryhmille tehokkaasti toiminnastaan 	<p>Tiedotteiden ja #KAM some-viestien määrä Medianäkyvyys</p>

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTI- KRITEERI
2023-2025	<ul style="list-style-type: none"> Pesänhoitajien ja selvittäjien rekisteröinnin selvitystyö on valmistunut ja rekisterin toteuttaminen on aloitettu. KAM on ollut selvitystyön aikana ja sen jälkeen aktiivinen hankkeen edistämässä ja toteuttamisessa. 	Valmis selvitysraportti
2025-2026	<ul style="list-style-type: none"> Pesänhoitajien ja selvittäjien rekisteröinti on toteutettu, mikä auttaa valvontatyön kohdentamisessa ja asiamäärien seurannassa. Konkurssipesien päätösvallan käyttöä velkojainkokouksissa ja muussa päätöksentekomenettelyssä sekä menettelyjen taloudellista merkitystä velkojille on selvitetty hyödyntämällä Kosti-järjestelmästä saatavaa raportointitietoa. 	Rekisteri on otettu käyttöön Selvitysraportti

Tulostavoite 2: Taloudellisten väärinkäytösten tekemis- ja hyötymismahdollisuudet ovat vähentyneet.

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTI- KRITEERI
2023-2026	<ul style="list-style-type: none"> Erylistarkastuksia ja julkisselvitystä käytetään velallisen toiminnan selvittämiseen niin tehokkaasti, että talousrikkoksia tekevät ja niitä suunnittelevat tulevat tietoisiksi suuresta kiinnijäämisriskistä. Tietoisuus taloudellisten väärinkäytösten selvittämistoinnista lisääntyy viestinnän keinoin. Tämän merkitys korostuu asiamäärien kasvaessa. Taloudelliset väärinkäytökset havaitaan entistä tehokkaammin myös yrityssaneerausten yhteydessä. 	Tarkastusten ja julkisselvitysten määrät kpl suhteessa uusiin menettelyihin Medianäkyvyys Poliisi- ja syyttäjäteistyön aktiivisuus Selvittäjien rikos- ja ra-

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTI- KRITEERI
		hanpesuil- moitukset, kpl
2023	<ul style="list-style-type: none"> Selvittäjien rooli saneerausvelalliseen kohdistuvien rikos-epäilyjen selvittämisessä on selkeytetty selvityksen havaintojen pohjalta¹, ja erityistarkastustoiminnan yhteistyömallia sovelletaan myös yrityssaneerausmenettelyissä. 	Saneeraus- velalliseen kohdistuvien tutkinta- pyyntöjen määrä

Tulostavoite 3: Rikosvastuu konkursseihin liittyvissä talousrikoksissa toteutuu tehokkaasti.

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTI- KRITEERI
2023- 2024	<ul style="list-style-type: none"> Tutkintapyyntömallia liiteaineistoinen hyödynnetään vaikiintuneesti ja pesänhoitajien tekemät rikosilmoitukset johtavat esitutkintaan ja tuomioihin. 	Määrä kpl/ aika vuosi/kk
2023 - 2026	<ul style="list-style-type: none"> Merkittävässä talousrikosjutuissa käytetään rikosprosessia tehostavaa yhteistyömallia pesänhoitajan, erityistarkastuksen tekijän, poliisin ja syyttäjän kesken 	Seuranta ja pesänhoita- jien yhtey- denotot, kpl

¹ OTT Anssi Kärki: Tutkimus viivyttelyluonteisista yrityssaneeraushakemuksista ja –menettelyistä sekä selvittäjälle mahdollisesti asetettavasta rikosilmoitusvelvollisuudesta. Konkurssi-asiamiehen toimiston julkaisu 1/2021

2.2 Toiminnallinen tuloksellisuus

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet vuosille 2023–2026 ovat:

<p>Toiminnallinen tuloksellisuus</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hyvä pesähoito- ja yrityssaneeraustapa toteutuu käytännössä. • Tietojärjestelmät tukevat tehokasta valvontatyötä sekä insolvenssimenettelyjä. • Organisaatorakenne ja toimitilat mahdollistavat tehokkaan toiminnan
--

Keskeiset tuloksellisuustavoitteita tukevat välitavoitteet ovat:

Tulostavoite 4: Hyvä pesähoito- ja yrityssaneeraustapa toteutuu käytännössä.

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTI- KRITEERI
2023- 2024	<ul style="list-style-type: none"> • Valvontatyössä esiin tulleita tapauksia ml. pandemian vaikutuksia läpikäymällä on tunnistettu osa-alueet, joista on tarpeen antaa erityistä ohjeistusta pesähoitajille ja selvittäjille • Yrityssaneeraus- ja konkurssilainsäädännön muutokset on otettu huomioon valvontatyössä ja konkurssiasiain neuvottelukunnan suosituksissa • Selvittäjille ja pesähoitajille on järjestetty koulutusta vuoden 2022 lainmuutoksista • Kantelut ja muut seuraamustoimet, kuten KAM:n hakemukset pesähoitajan vapauttamiseksi, ovat vähentyneet 	<p>Toteumat</p> <p>Määrä, kpl</p>
2023	<ul style="list-style-type: none"> • Alueellisia koulutustilaisuuksia pesähoitajille ja selvittäjille on järjestetty. 	Toteuma

Tulostavoite 5: Tietojärjestelmät tukevat tehokasta valvontatyötä sekä insolvenssimenettelyjä.

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTI- KRITEERI
2023	<ul style="list-style-type: none"> Kosti-järjestelmän versiot 1.1 - 1.2 otettu käyttöön 6/2023 mennessä Kosti-järjestelmän tuotantoon ottamisesta on viestitty viestintäsuunnitelmaan perustuen oikea-aikaisesti ja kattavasti Kosti-järjestelmästä on järjestetty koulutussuunnitelmaan perustuen eri käyttäjäryhmien tarpeet huomioivaa koulutusta Kosti-maksun perintä toimii toteutuksen mukaisesti järjestelmän avulla Hallintoasioissa otetaan käyttöön Hilda-järjestelmä. 	<p>Hyväksytty toteutus</p> <p>Viestintä- ja koulutus-suunnitelma, toteuma</p> <p>Perityt maksut</p> <p>Hildan käyttöönotto</p>
2024	<ul style="list-style-type: none"> Kostin kehitysversio 2.0 on otettu käyttöön (raportointi) 	Hyväksytty vastaanotto
2025-2026	<ul style="list-style-type: none"> KAM valvontaprosessit ovat tehostuneet 	Kosti raportoinnin mittarit

Tulostavoite 6: Organisaatorakenne ja toimitilat mahdollistavat tehokkaan toiminnan

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTI- KRITEERI
2023	<ul style="list-style-type: none"> Toimiston organisaatorakenteen uudistaminen on valmisteltu huomioiden toimiston tehtävät, toimintaympäristön muutokset sekä eläköitymiset. 	Suunnitelma organisaatorakenteen uudistamisesta.

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTI- KRITEERI
	<ul style="list-style-type: none"> Virastossa on aloitettu pilotointi järjestelystä, jossa virastoon palkataan tilintarkastaja erityistarkastusten varoilla. Tarkoitus on vahvistaa KAMin roolia tarkastusten toteuttamisessa. 	Pilotointi on käynnistetty ja seurannassa
2023	<ul style="list-style-type: none"> Uusi toimitilaratkaisu on valmisteltu. Oikeushallinnon erityisviranomaiset-hankkeen mahdollista etenemistä on seurattu ja hankkeen valmisteluun on tarvittaessa osallistuttu. 	Toimiston tarpeita vastaava toimitilaratkaisu

2.3 Henkilöstö

Henkilöstöön liittyvät tavoitteet vuosille 2023–2026 ovat:

<p>Henkilöstö</p> <ul style="list-style-type: none"> Osallistava ja innostava johtaminen tukee tavoitteiden saavuttamista. Osaamisen kehittäminen on aktiivista ja työn tarpeet huomioivaa. Työskentelyolosuhteet ovat kunnossa ja toimistossa on hyvä tehdä työtä.
--

Keskeiset henkilöstötavoitteita tukevat välitavoitteet ovat:

Tulostavoite 7: Osallistava ja innostava johtaminen tukee tavoitteiden saavuttamista.

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTI- KRITEERI
2023	<ul style="list-style-type: none"> Johtaminen on tavoitteellista ja kehittyy jatkuvasti. VMBaron, työsuojelutarkastuksen ja siihen liittyvän kyselyn tulosten perusteella on ryhdytty niiden edellyttämiin toimenpiteisiin kuormitustekijöiden ja niitä koskevien ratkaisujen selvittämiseksi ja työhyvinvoinnin edistämiseksi. Etelä-Suomen aluehallintovirastolle on raportoitu toimista 03/2023 mennessä. 	<p>VMBaron mittarit</p> <p>Raportti Etelä-Suomen AVI:lle</p>

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTI- KRITEERI
	<ul style="list-style-type: none"> Osaava-järjestelmää on hyödynnetty KAMin tavoitteita edistävällä tavalla. 	Osaava kaikkien virkamiesten käytössä

Tulostavoite 8: Osaamisen kehittäminen on aktiivista ja työn tarpeet huomioivaa.

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTI- KRITEERI
2023	<ul style="list-style-type: none"> Jokaisella virkamiehellä on henkilökohtainen kehittämissuunnitelma. 	Osaava-järjestelmän käyttö
2023 - 2026	<ul style="list-style-type: none"> Henkilöstön koulutus tukee työssä tarvittavien taitojen kehittymistä. 	Koulutuspäivien määrä, kpl / hlö

Tulostavoite 9: Työskentelyolosuhteet ovat kunnossa ja toimistossa on hyvä tehdä työtä.

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTI- KRITEERI
2023	<ul style="list-style-type: none"> Toimistossa arvostetaan kunkin ammattitaitoa sekä tavoitellaan rakentavaa vuorovaikutusta ja myönteistä työskentelyilmapiiriä. Työtilajärjestelyissä on otettu huomioon työn erityispiirteet. Etätyön lisääntyessä on otettu huomioon etätyön ergonomia- ja muut hyvinvointitekijät 	VMBaron tulokset Poissaolojen määrä pysyy alhaisella tasolla
2024	<ul style="list-style-type: none"> Toimiston työskentelyolosuhteet säilyvät toimivina myös uudessa toimitalossa 	

2.4 Talous

Talouteen liittyvät tavoitteet vuosille 2023–2026 ovat:

<p>Talous</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toiminta ja talous ovat tasapainossa ja yhteen sovitettuja strategisten linjausten kanssa. • Tuottavuus paranee toimintaa uudistamalla.
--

Keskeiset taloustavoitteita tukevat välitavoitteet ovat:

Tulostavoite 10: Toiminta ja talous ovat tasapainossa ja yhteen sovitettuja strategisten linjausten kanssa.

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTI- KRITEERI
2023- 2026	<ul style="list-style-type: none"> • Koko tulossopimuskautta koskeva sekä vuosittainen talouden seuranta on tehokasta ja kattavaa. 	Kuukausi- ja neljännesvuosiraportit OM/KAM seurantakouksissa tehdyt arviot Puolivuotiskatsaus
2026	<ul style="list-style-type: none"> • Siirtyvän rahoituksen taso on vähintään 8 % vuotuisesta kehysrahoituksesta. 	Siirtyvien määrä % kehysrahoituksesta

Tulostavoite 11: Tuottavuus paranee toimintaa uudistamalla.

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTI- KRITEERI
2024	<ul style="list-style-type: none"> Työprosessien digitalisointi Kosti-tietojärjestelmän avulla otettu kattavasti koko henkilöstön käyttöön 	Kostin raportointitiedot
2024-2025	<ul style="list-style-type: none"> Kostin työprosessit ovat nopeuttaneet substanssiasioiden käsittelyä hankkeen valmistuttua 	Kostin raportointitiedot

2.5 Kestävä kehitys

Kestävään kehitykseen liittyvät tavoitteet vuosille 2023–2026 ovat:

<p>Kestävä kehitys</p> <ul style="list-style-type: none"> Kestävää kehitystä koskevan tiedon analysoinnin ja käytön lisääminen Hiilijalanjäljen pienentäminen Järjestelmällisen häirinnän, uhkailun, maalittamisen ja vihapuheen vastaisen työn vahvistaminen
--

Tulostavoite 12: Kestävää kehitystä koskevan tiedon analysoinnin ja käytön lisääminen

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTI- KRITEERI
2023-2026	<ul style="list-style-type: none"> KAM on arvioinut oman toimialansa datan hyödyntämismahdollisuudet Agenda 2030 -tavoitteisiin liittyen 	Toteuma

Tulostavoite 13: Hiilijalanjäljen pienentäminen

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTI- KRITEERI
2023-2024	<ul style="list-style-type: none"> Etätyömahdollisuuksia on edistetty ja matkustamista vähennetty etäyhteyksien hyödyntämisen avulla 	Matkakulut
2023-2026	<ul style="list-style-type: none"> KAM on arvioinut toimenpiteitä toimialansa hiilijalanjäljen pienentämiseksi sekä laatinut suunnitelman ja asettanut tavoitteen tunnistettujen päästövähennysten toteuttamisesta 	Toteuma

Tulostavoite 14: Järjestelmällisen häirinnän, uhkailun, maalittamisen ja vihapuheen vastaisen työn vahvistaminen

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTI- KRITEERI
2023	<ul style="list-style-type: none"> KAM on laatinut ohjeet ja järjestänyt seurannan koskien tilanteita, joissa sen virkamies työtehtävässään joutuu järjestelmällisen häirinnän, uhkailun, maalittamisen tai vihapuheen kohteeksi 	Ohjeet ja seurannan toimivuus

2.6 ICT-tavoitteet

VUOSI	KESKEINEN VÄLITAVOITE	MITTARI/ ARVIOINTIKRITEERI
2023-2026	<ul style="list-style-type: none"> KAM on selvittänyt yhdessä ministeriön ja ORK:n kanssa omien ICT-kustannustensa kokonaistason suunnittelukaudelle, ICT-kustannusten rakenteen palveluittain sekä mahdollisuudet ICT-kustannustehokkuuden parantamiseen 	Toteuma
2023-2026	<ul style="list-style-type: none"> ICT:hen liittyviä kehittämistarpeita ja hankeideoita on aktiivisesti kerätty ja priorisoitu viraston sisältä 	Toteuma
2023-2026	<ul style="list-style-type: none"> Valmius- ja jatkuvuussuunnitelmien ajantasaisuus on varmistettu Toiminnan edellyttämien tietojärjestelmien varautuminen on varmistettu toipumissuunnitelmin yhdessä ORK:n kanssa toiminnan turvaamiseksi myös tieto- ja kyberturvallisuuden häiriötilanteissa Varautumista häiriötilanteisiin on kehitetty ja toimintaa harjoiteltu säännöllisesti 	Toteuma
2023-2026	<ul style="list-style-type: none"> Tietojärjestelmän elinkaari ja uudistamisen tiekartta on suunniteltu yhdessä ORK:n kanssa 	Toteuma
2023-2026	<ul style="list-style-type: none"> KAM on omalta osaltaan osallistunut tietoarkkitehtuurin nykytilan ja tavoitetilan kuvaamiseen sekä hallinnonalan ydintiedon (yhteiset perustiedot) hallinnan kehittämiseen 	Toteuma

3. VUOSIEN 2023–2026 VOIMAVARAT

3.1 Henkilötyövuodet

	Arvio 2022	Tavoite 2023	Tavoite 2024	Tavoite 2025	Tavoite 2026
Henkilötyövuodet	11	11,5	11	10	10

3.2 Määrärahat

	Arvio 2022	Tuso 2023	Kehys 2024	Kehys 2025	Kehys 2026
Määrärahat (1000 €)	1 742	1 742	1 722	1 722	1 722
Siirtyvät määrärahat	1 067	714	679	644	609
Siirtyvät määrärahat % *	61,3	41,6	39,4	37,4	35,4

* Siirtyvän määrärahan määrää on kasvatettu, koska on pyritty varautumaan Kosti-järjestelmän rakentamiseen liittyviin kustannuksiin vuosille 2022-2023.

Taulukossa vuosien 2023–2026 määrärahat ovat valtioneuvoston julkisen talouden suunnitelman mukaiset. Eduskunta hyväksyy niitä koskevat talousarvioesitykset vuosittain.

4. VELVOITTEET JA SEURANTA

Konkurssiasiamiehen toimisto seuraa ja edistää tulossopimuksen toteutumista.

Ulosottolaitoksen kirjanpitoyksikön tavoitteiden toteutumista arvioidaan vuosittain tilinpäätöksen toimintakertomuksessa. Alustava raportointi tapahtuu vuosittain puolivuositarkastuksessa, joka sisältää arvion näköpiirissä olevista toimintaympäristön muutoksista ja riskeistä sekä keinoista niiden hallitsemiseksi.

Oikeusministeriö tulee seuraamaan KOSTI-projektille asetettujen tavoitteiden toteutumista.

Kosti-projektin loppuraportti laaditaan vuonna 2023 oikeusministeriön, ORK:n ja Konkurssiasiamiehen toimiston yhteistyönä. Prosessin mukainen vuosiraportti laaditaan keväällä 2023.

Suunnitellaan Kosti-projektin tavoiteltujen hyötyjen mittaamiskeinot, määritellään mittarit ja projektin valmistuttua aloitetaan järjestelmällinen seuranta.

Hallinnonalan HR-tilannekuvamittaristoa hyödynnetään soveltuvin osin tulossopimuskaudella.

Konkurssiasiamiehen toimiston pitää seurata viraston siirtyvien määrärahojen laskelmallisen osuuden kehitystä. Siirtyvästä määrärahasta pitää antaa vuosittain arvio puolivuotiskatsauksen yhteydessä ja selvitys vuosittain tulosneuvottelujen ja tilinpäätöksen yhteydessä.

Pesänhoitajien toiminnasta tehtyjen toimenpidepyyntöjen vastausaikaan on kiinnitettävä huomiota ja pyrittävä lyhyempään käsittelyaikaan.

5. ALLEKIRJOITUKSET

Kansliapäällikkö

Pekka Timonen

Konkurssiasiamies

Terhi Maijala

Liite 1 Yhteiset seurantamittarit

Mittari	Toteuma*/ Arvio 2022	Tavoite 2023	Tavoite 2024	Tavoite 2025	Tavoite 2026
Henkilöstö					
Tekemättömän työn kustannukset %	4,50	4,40	4,30	4,20	4,20
Työtyytyväisyys VMBaro (Y) -luku	3,15*	3,30	3,40	3,50	3,60
Johtajuusindeksi VMBaro (JO)	2,36*	3,00	3,40	3,50	3,60
Työtyytyväisyys työyh- teisön toimintakulttuu- riin, VMBaro	3,7*	3,8	3,9	3,9	3,9
Talous					
Vireillä/valvonnassa olevat konkurssime- nettelyt/10htv	310	300	300	290	280
Siirtyvän määrärahan osuus, %	61,3	41,6	39,4	37,4	35,4
Toimitilat					
Toimitilatehokkuus ti- lat/10htv	24	24	15	15	15
Toimitila- kustannukset/10htv	6 900	6 900	6 900	6 900	6 900

Oikeusministeriön ja kuluttajariitalautakunnan tulossopimus kaudella 2023 - 2026

Oikeusministeriö ja kuluttajariitalautakunta ovat neuvotelleet ja sopineet vuosien 2023-2026 tulostavoitteet ja niiden toteuttamiseen osoitettavat resurssit.

Tulostavoitteiden toteutumisesta raportoidaan oikeusministeriölle kuluttajariitalautakunnan puolivuotisraportissa ja oikeusministeriön toimintakertomuksessa.

Tulosneuvottelut ovat 3.11.2022 klo 9-10

Osallistujat:

Oikeusministeriö
Pekka Timonen
Merja Muilu
Kirta Heine
Tuire Honko
Juha Saunamäki

Kuluttajariitalautakunta
Pauli Ståhlberg
Päivi Korpiola
Annaliisa Ahlroth

1. Strateginen kehys

1.1 Visio, perustehtävä ja strategiset tavoitteet

Strategiset tavoitteet muodostuvat hallitusohjelman koko valtiokonsernille sekä oikeusministeriön hallinnonalalle asettamista tavoitteista. Tavoitteisiin vaikuttavat myös oikeusministeriön ja kuluttajariitalautakunnan omat strategiat. Lisäksi tavoitteiden asetannassa on otettu huomioon oikeusministeriön hallinnonalaan kuuluvien lainkäyttöelinten ja itsenäisten toimijoiden riippumattomuus

Alla olevassa taulukossa esitetään kuluttajariitalautakunnan visio, perustehtävä sekä tärkeimmät tavoitteet ulottuen vuoteen 2025. Oikeusministeriön strategiasta lautakunnalle johdetut tavoitteet on merkitty *- merkillä, erotukseksi nimenomaan kuluttajariitalautakunnan toiminnallista tavoitteista.

<p>Visio</p> <p>Kuluttajariitalautakunta on tehokas ja laadukas tuomioistuimia täydentävä riidanratkaisuelin, joka ohjaa kuluttajaoikeutta ja vaikuttaa siihen ratkaisukäytännöllään.</p>
<p>Perustehtävä</p> <p>Kuluttajariitalautakunta ennaltaehkäisee, sovittelee ja ratkaisee lautakunnan toimivaltaan kuuluvia riita-asioita puolueettomasti, asiantuntevasti ja taloudellisesti. Lautakunta toteuttaa oikeusturvaa antamalla kirjallisia ratkaisusuosituksia kuluttajien ja elinkeinonharjoittajien välisiin sekä asuntoa koskeviin yksityisten välisiin oikeudellisiin erimielisyyksiin ja kannustamalla osapuolia sovintoon.</p>
<p>Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Korkealaatuinen oikeusturva on kaikkien saatavilla*. Kuluttajariitalautakunta toimii osana oikeusturvajärjestelmää täydentäen tuomioistuinmenettelyjä 2. Kuluttajariitalautakunta toimii osana kuluttajansuojajärjestelmää vahvistaen kuluttajien oikeusturvaa ja tukien kuluttajaoikeusneuvontaa 3. Kuluttajariitalautakunta lisää toiminnallaan oikeudenmukaisuutta yhteiskunnassa sekä ehkäisee toiminnallaan virheellisiä menettelyjä kuluttajasopimuksissa ja asuntokaupoissa. <p>Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Digitaalisia ratkaisuja hyödynnetään vastuullisesti osana monipuolista palveluntarjontaa * 5. Organisaatorakenne ja toimitilaverkosto mahdollistavat tehokkaan toiminnan * 6. Laaja-alaista verkostoyhteistyötä vahvistetaan valmistelussa ja päätöksenteossa * <p>Henkilöstötavoitteet</p> <ol style="list-style-type: none"> 7. Työyhteisö on oikeudenmukainen ja tukee hyvinvointia * 8. Osallistava ja innostava johtaminen tukee tavoitteiden saavuttamista * 9. Osaamisen kehittäminen ja uudistuminen ovat osa normaalia toimintaa <p>Taloutta koskevat tavoitteet</p> <ol style="list-style-type: none"> 10. Taloudellinen liikkumavara mahdollistaa suunnitelmallisen kehittämisen * 11. Toiminnan ja talouden suunnittelun strategisuus vahvistuu uudistuneen strategian myötä

1.2 Toimintaympäristön muutostekijät (ml. riskienhallinta)

Yhteiskunnalliset muutokset, kuten asiakaskunnan kansainvälistyminen ja kaupankäynnin siirtyminen yhä voimakkaammin verkossa tapahtuvaksi vaikuttavat kuluttajariitalautakunnan toimintaan. Kansantaloudessa tapahtuvat muutokset, hyödykkeiden monipuolistuminen, uusien hyödykkeiden tulo markkinoille sekä kuluttajien erilaisten hankintojen voimakas lisääntyminen erityisesti nettikaupassa kasvattavat jatkuvasti potentiaalisten erimielisyyksien määrää.

Kuluttajariitalautakunta osallistuu mahdollisen Oikeushallinnon erityisviranomaiset- viraston hankevalmisteluun. Uudistuksen tavoitteena on käyttää Palkeiden palveluita nykyistä laajemmin sekä ottaa käyttöön hallinnollisten asioiden käsittelyjärjestelmä Hilda. OM:n Hilda-hanke on yhteistyössä kuluttajariitalautakunnan kanssa selvittänyt Hilda- järjestelmän käyttöönottoa lautakunnassa. Suunnittelutyö uusiin toimitiloihin muuttamisesta on aloitettu.

Kuluttajariitalautakunnan keskeisiä riskejä ovat:

2 Tulostavoitteet vuosille 2023–2026

Tavoitteet, jotka ovat myös kestävän kehityksen tavoitteita (Agenda 2030), on merkitty + -merkillä. Oikeusministeriön hallinnonalalle sovitut päätavoitteet ovat 5: sukupuolten tasa-arvo, 10: eriarvoisuuden vähentäminen, 12/13: vastuullista kuluttamista ja ilmastotekoja, 16: rauha, oikeudenmukaisuus, hyvä hallinto.

2.1 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet vuosille 2023 - 2026 ovat:

- Korkealaatuinen oikeusturva on kaikkien saatavilla. Kuluttajariitalautakunta toimii osana oikeusturvajärjestelmää täydentäen tuomioistuinmenettelyjä
- Kuluttajariitalautakunta toimii osana kuluttajansuojajärjestelmää vahvistaen kuluttajien oikeusturvaa ja tukien kuluttajaoikeusneuvontaa
- Kuluttajariitalautakunta lisää toiminnallaan oikeudenmukaisuutta yhteiskunnassa sekä ehkäisee toiminnallaan virheellisiä menettelyjä kuluttajasopimuksissa ja asuntokaupoissa.

Keskeisiä vaikuttavuustavoitteita tukevia välitavoitteita ovat:

Tulostavoite 1: Korkealaatuinen oikeusturva on kaikkien saatavilla. Kuluttajariitalautakunta toimii osana oikeusturvajärjestelmää täydentäen tuomioistuinmenettelyjä.

Vuosi	Välitavoitteet	Mittari/Arviointikriteeri
2023	<ul style="list-style-type: none"> • Asioita ratkaistaan vähintään yhtä paljon kuin niitä tulee sisään ja keskimääräiset käsittelyajat laskevat kaikilla päättymistavoilla. • Käsittelyketjut ja –menettelyt määrytyvät asian laadun ja vaativuu-den mukaan. • Yksinkertaisessa menettelyssä ja esittelijäratkaisuun käsiteltävät 	<p>Siirtyvien asioiden määrä vähenee tai pysyy samana</p> <p>Kokonaiskäsittelyaika lyhenee keskimääräin 12 kuukauteen vuonna 2023 (Ennuste 2022: 13,8 kk (vuonna 2024: 12 kk, vuonna 2025: 12 kk, vuonna 2026: 12 kk)</p>

Vuosi	Välitavoitteet	Mittari/Arviointikriteeri
	<p>asiat ratkaistaan ensisijaisesti ensimmäisenä.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ratkaisupyyntöjen käsittelyprosessi on mahdollisimman tehokas. • Seulotaan saapuneista pois ne asiat, jotka eivät sovellu käsiteltäväksi niiden vaikeaselkoisuuden ja laajuuden vuoksi. 	<p>Yksinkertaisessa menettelyssä käsiteltävien asioiden määrä on 30 % kaikista päättyneistä asioista.</p> <p>Esittelijäratkaisujen ja valmistelijoiden päättämien asioiden määrä on 32 % kaikista päättyneistä asioista (vuodesta 2024 lähtien 34 %)</p> <p>Helppokäyttöiset ratkaisupohjat ja valmiit tekstit päätöksissä käytettäväksi. Esittelijän työpanos kohdistuu päätösten kirjoittamiseen.</p>

Tulostavoite 2: Kuluttajariitalautakunta toimii osana kuluttajansuojajärjestelmää vahvistaen kuluttajien oikeusturvaa ja tukien kuluttajaoikeusneuvontaa

Vuosi	Välitavoitteet	Mittari/Arviointikriteeri
2023	<ul style="list-style-type: none"> • Vahvistetaan yhteistyötä kuluttajaoikeusneuvojen kanssa Pyritään varmistamaan yhteistyössä kuluttajaoikeusneuvojen kanssa, että lautakuntamenettelyyn ei tulisi sinne kuulumattomia ratkaisupyyntöjä. Huolehditaan uudistuneiden verkkosivujen toimivuudesta ja parannetaan lautakunnan ratkaisuja-osion käytettävyyttä. 	<p>Kuluttajaneuvonasta saapuvien asioiden määrä</p> <p>Sidosryhmäkysely verkkosivujen käytettävyydestä</p>

--	--	--

Tulostavoite 3: Kuluttajariitalautakunta lisää toiminnallaan oikeudenmukaisuutta yhteiskunnassa sekä ehkäisee toiminnallaan virheellisiä menettelyjä kuluttajasopimuksissa ja asuntokaupoissa.

Vuosi	Välitavoitteet	Mittari/Arviointikriteeri
2023	<ul style="list-style-type: none"> • Lautakunnan päätöksiä noudatetaan hyvin • Päätökset ovat perusteltuja, ymmärrettäviä, virheettömiä ja hyvää virkakieltä • Jatketaan tehokasta asiakastukea sähköiseen asiointiin liittyen • Annetaan vähintään 6 tiedotetta tai uutista yhteistyössä valtakunnallisten medioiden kanssa. 	Päätösten noudattamisaste on 75 % tiedotyistä Asiakaspalaute Tiedotteiden määrä

2.2 Toiminnallinen tuloksellisuus

Toiminnalliset tuloksellisuustavoitteet kaudella 2023 – 2026 ovat:

<ul style="list-style-type: none"> • Digitaalisia ratkaisuja hyödynnetään vastuullisesti osana monipuolista palveluntarjontaa • Organisaatorakenne ja toimitilaverkosto mahdollistavat tehokkaan toiminnan • Laaja-alaista verkostoyhteistyötä vahvistetaan valmistelussa ja päätöksenteossa

Keskeisiä tuloksellisuustavoitteita tukevia välitavoitteita ovat:

Tulostavoite 4: Digitaalisia ratkaisuja hyödynnetään vastuullisesti osana monipuolista palveluntarjontaa

Vuosi	Välitavoitteet	Mittari/Arviointikriteeri
2023	<ul style="list-style-type: none"> • Työn tuottavuutta parannetaan ja prosesseja nopeutetaan luopumalla vanhasta ja siirtymällä uuteen. • Kehitetään lautakunnan digiosaamista • Huolehditaan digisuunnitelmien täytäntöönpanosta • Toimintasektori sitoutuu digitalisaation yhteisiin kehittämistavoitteisiin ja noudattaa yhteisiä periaatteita ja linjauksia, osallistuu aktiivisesti yhteiseen kehittämiseen sekä ottaa käyttöön yhteisiä ICT-palveluita hallinnonalan kokonaishyödyn varmistamiseksi • Varmistetaan tietojärjestelmien täysimääräinen hyödyntäminen mm. kehitetään toimintatapoja ja huolehditaan siitä, että henkilöstö osallistuu koulutuksiin. Asiakkaille kerrotaan aktiivisesti sähköisistä vaihtoehtoista hänen asiansa hoitamisessa + • Kartoitetaan uusien teknologisten ratkaisujen käytön mahdollisuuksia toimintaprosesseissa + • Kehitetään tietoalustaa ja raportointia 	<p>Henkilöstö osallistuu digikoulutukseen</p> <p>Tuottavuusluku</p> <p>Sähköisen asioinnin osuus ratkaisupyynnöistä</p> <p>Asiakaspalaute</p>

Tulostavoite 5: Organisaatiorakenne ja toimitilaverkosto mahdollistavat tehokkaan toiminnan

Vuosi	Välitavoitteet	Mittari/ Arviointikriteeri
2023	<ul style="list-style-type: none"> Kuluttajariitalautakunta osallistuu toimitilahankkeeseen 	

Tulostavoite 6: Laaja-alaista verkostoyhteistyötä vahvistetaan valmistelussa ja päätöksenteossa

Vuosi	Välitavoitteet	Mittari/ Arviointikriteeri
2023	<ul style="list-style-type: none"> Varmistetaan tiedonvaihto Kilpailu- ja kuluttajaviraston ja kuluttajariitalautakunnan välillä Osallistutaan kestävän kehityksen vastuullisuusraportointiin osana ministeriön kirjanpitoyksikköä Huolehditaan valtion toimitilojen hiilineutraalisuuden toteutumisesta Senaatti-kiinteistöjen laatiman suunnitelman mukaisesti Huolehditaan lautakunnan ilmasto-ohjesäännön noudattamisesta + 	<p>Suorien henkilöyhteyksien luominen virkamiesten välillä</p> <p>Sidosryhmäyhteistyön määrä</p> <p>Valtiokonttorin valtionhallinnon yhteinen raportointikehitys (kestävä kehitys)</p>
2024	<ul style="list-style-type: none"> Selvitetään yhteistyömahdollisuuksia tietojärjestelmän uudistamisessa KKV:n kanssa 	

2.3 Henkilöstö

Henkilöstötavoitteet kaudella 2023 - 2026 ovat:

- Työyhteisö on oikeudenmukainen ja tukee hyvinvointia
- Osallistava ja innostava johtaminen tukee tavoitteiden saavuttamista
- Osaamisen kehittäminen ja uudistuminen ovat osa normaalia toimintaa

Keskeisiä henkilöstötavoitteita tukevia välitavoitteita ovat:

Tulostavoite 7. Työyhteisö on oikeudenmukainen ja tukee hyvinvointia

Vuosi	Välitavoitteet	Mittari/Arviointikriteeri
2023	<ul style="list-style-type: none"> • Kehitetään edelleen henkilöstörakennetta ja tehtävänkuvia toiminnan kannalta tarkoituksenmukaiseksi • Luodaan edelleen yhteisiä toiminta- ja menettelytapoja ja niitä toteutetaan • Henkilöstö-, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat ovat ajantasaisia ja niitä toteutetaan + • Arvioidaan sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa vuosittain • Suunnitelmallisuuden lisääminen rekrytoinnissa, resurssien kohdentaminen ja jakaminen 	Työtyytyväisyyskyselyn tulokset (VM-baro)

Tulostavoite 8. Osallistava ja innostava johtaminen tukee tavoitteiden saavuttamista

Vuosi	Välitavoitteet	Mittari/Arviointikriteeri
2023	<ul style="list-style-type: none"> • Kehitetään valmentavaa johtamista • Päivittäinen johtaminen tukee tuloksellista toimintaa 	Työtyytyväisyyskyselyn tulokset (VM-baro)

Vuosi	Välitavoitteet	Mittari/Arviointikriteeri
	<ul style="list-style-type: none"> Tiedolla johtamisen kulttuuria edistetään Positiivisen palautteen antamisen kulttuuria edistetään Osaamisen johtaminen yhdeksi kehittämiskohteeksi 	

Tulostavoite 9. Osaamisen kehittäminen ja uudistuminen ovat osa normaalia toimintaa

Vuosi	Välitavoitteet	Mittari/Arviointikriteeri
2023	<ul style="list-style-type: none"> Otetaan käyttöön OSAAVA johtamis- ja toimintatapa Tuetaan ja kannustetaan yhdessä tapahtuvaa työssä oppimista Panostetaan uusien virkamiesten perehdyttämiseen Hyödynnetään digitaalisen oppimisen alustaa (eOppiva) ministeriön järjestämän koulutuksen lisäksi + Hyödynnetään videoita ja muita etälaitteita esim. koulutustilaisuuksissa + Noudatetaan perehdyttämisohteita. Laaditaan mahdollisuuksien mukaan vuosittaiset tai pidemmänkin ajan henkilökohtaiset koulutussuunnitelmat 	<p>VM-baron työyhteisön toimintakulttuuriosio</p> <p>Koulutuspäivien lukumäärä/htv</p>

2.4 Talous

Taloustavoitteet kaudella 2023 - 2026 ovat:

- Taloudellinen liikkumavara mahdollistaa suunnitelmallisen kehittämisen
- Toiminnan ja talouden suunnittelun strategisuus vahvistuu uudistuneen tulosohjauksellin myötä

Keskeisiä taloustavoitteita tukevia välitavoitteita ovat:

Tavoite 10. Taloudellinen liikkumavara mahdollistaa suunnitelmallisen kehittämisen

Vuosi	Välitavoitteet	Mittari/Arviointikriteeri
2023	<ul style="list-style-type: none"> Noudatetaan ministeriön tilinpäätösaikataulua palkkioiden maksatuksessa ja muussa toiminnassa Määrärahan käyttöä seurataan säännöllisesti Huolehditaan kirjanpitokirjausten oikeellisuudesta ja virheiden korjaamisesta oikea-aikaisesti 	Taloudellisuuskehitys

Tavoite 11. Toiminnan ja talouden suunnittelun strategisuus vahvistuu uudistuneen strategian myötä

Vuosi	Välitavoitteet	Mittari/Arviointikriteeri
2023	<ul style="list-style-type: none"> Toiminnan suunnittelussa otetaan mahdollisuuksien mukaan entistä enemmän huomioon muiden tehostamiskeinojen kuin henkilöstön lisäyksen vaikutus tuloksien saavuttamiseen. Kehitetään toiminnan arviointia tukevaa raportointia Osallistutaan erillisvirastojen yhteisen hallinnollisten asioiden tiedonhallintasuunnitelman laadintaprojektiin. Tiedonhallinnan yhdenmukaistamisen lisäksi verkosto tukee lautakunnan tiedonhallinnan kehittämistä. Kieku-järjestelmään kirjataan työpanoksen kohdentuminen talousarviolainsäädännön edellyttämän riittävän ja luotettavan tiedon saamiseksi 	Hallinnon-alan tiedonhallinnan yhdenmukaistaminen sekä valmistautuminen HILDA:n käyttöönottoon

3 Vuosien 2023-2026 voimavarat

3.1 Henkilötyövuodet

	Toteutuma 2021	Arvio 2022	Tavoite 2023	Arvio 2024	Arvio 2025	Arvio 2026
Henkilötyövuodet	34,5	31	34	34*	34*	34*

*Vuosien 2024-2026 henkilötyövuosimäärän (34 htv) edellytyksenä olisi Julkisen talouden suunnitelmassa myönnettävä pysyvä määrärahalisäys neljän henkilötyövuoden palkkameinoihin. Kuluttajariitalautakunnassa on 30 virkaa vuonna 2023.

3.2 Toimintamenot ja määrärahat

	Toteutuma 2021	Arvio 2022	Tulos sopimus 2023	Kehys 2024	Kehys 2025	Kehys 2026
Määrärahat (1000 €)	2 607	2 349	2 596	2 596	2 596	2 596

3.3 Määrärahat (momentti 25.10.04 Oikeusapu- ja edunvalvontapiirien ja kuluttajariitalautakunnan toimintamenot)

	Toteuma 2021	TA 2022 (25.5.2022)	TAE 2023 (HE)	Kehys 2024	Kehys 2025	Kehys 2026
Määrärahat (1000 €)	79 568	84 426	84 377	83 061	83 061	83 061

Taulukossa vuosien 2024-2026 määrärahat ovat valtioneuvoston 13.4.2022 Julkisen talouden suunnitelman mukaiset. Eduskunta hyväksyy niitä koskevat talousarvioesitykset vuosittain.

4 Voimassaolo ja seuranta

Kuluttajariitalautakunta seuraa toimintansa kehittymistä ja määrärahan riittävyyttä. Määrärahan riittävyydestä ja tavoitteiden toteutumisesta sekä sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta raportoidaan oikeusministeriön ohjeen mukaisesti.

5 Allekirjoitukset

Pekka Timonen
Oikeusministeriö
Kansliapäällikkö

Pauli Ståhlberg
Kuluttajariitalautakunta
Puheenjohtaja

Liite 1 Toiminnalliset tunnusluvut

Liite 2 Toimintamenot ja määrärahat

Liite 3 Yhteiset seurantamittarit

23.11.2022

Oikeusministeriön ja Onnettomuustutkintakeskuksen tulossopimus vuosille 2023–2026

Oikeusministeriö ja Onnettomuustutkintakeskus ovat neuvotelleet ja sopineet vuosien 2023–2026 tulostavoitteet ja niiden toteuttamiseen osoitettavat resurssit.

Tulostavoitteiden toteutumisesta raportoidaan oikeusministeriölle Onnettomuustutkintakeskuksen puolivuosisraportissa ja toimintakertomuksessa.

Tulosneuvottelu käytiin 22.11.2022 oikeusministeriössä.

Sisällysluettelo

Oikeusministeriön ja Onnettomuustutkintakeskuksen tulossopimus vuosille 2023–2026.....	1
Strateginen kehys.....	3
1.1 Visio, perustehtävä ja strategiset tavoitteet	3
1.2 Toimintaympäristön muutostekijät (ml. riskienhallinta).....	4
2. Tulostavoitteet vuosille 2023–2026.....	6
2.1 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus.....	6
2.2 Toiminnallinen tuloksellisuus	7
2.3 Henkilöstö	9
2.4 Talous.....	11
3. Vuosien 2023–2026 voimavarat	12
3.1 Henkilötyövuodet	12
3.2 Määrärahat	12
4. Voimassaolo ja seuranta	13
5. Allekirjoitukset.....	13
Liite 1 Yhteiset seurantamittarit.....	14

Strateginen kehys

1.1 Visio, perustehtävä ja strategiset tavoitteet

Strategiset tavoitteet muodostuvat hallitusohjelman koko valtiokonsernille sekä oikeusministeriön hallinnonalalle asettamista tavoitteista. Tavoitteisiin vaikuttavat myös oikeusministeriön ja viraston omat strategiat. Lisäksi tavoitteiden asetannassa on otettu huomioon oikeusministeriön hallinnonalaan kuuluvien lainkäyttöelinten ja itsenäisten toimijoiden riippumattomuus.

Alla olevassa taulukossa esitetään Viraston visio, perustehtävä sekä tärkeimmät strategiset tavoitteet ulottuen vuoteen 2026.

<p>Visio Onnettomuustutkintakeskus kuuluu eurooppalaisten tutkintaviranomaisten parhaimmisiin.</p>
<p>Perustehtävä Turvallisuustutkinnan tarkoituksena on onnettomuuksista oppimalla edistää sitä, että Suomessa on kaikilla turvallista elää ja toimia.</p>
<p>Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Turvallisuustutkinnalla lisätään yleistä turvallisuutta, ehkäistään onnettomuuksia ja vaaratilanteita sekä torjutaan onnettomuuksista aiheutuvia vahinkoja. 2. Suositusseurannalla ja -viestinnällä tehostetaan turvallisuustutkinnan vaikuttavuutta. <p>Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Tutkintaprosessi on tehokas ja mukautuva. 4. Kansainvälinen yhteistyö parantaa tutkinnan tuloksellisuutta. 5. Toimintatapojen kehittäminen tietojärjestelmien täysimääräiseksi hyödyntämiseksi sekä asiahallintajärjestelmän käyttöönotto. <p>Henkilöstötavoitteet</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Osaamisen kehittäminen on strategista ja tulevaisuuslähtöistä. 7. Koulutetaan tutkijoiksi soveltuvia henkilöitä. 8. Asiantuntijajoukon hyvä hallinta. 9. Maalittamisen työsuojelulliset riskit otetaan toiminnassa huomioon 10. OTKESin työnantajakuvan kehittäminen <p>Taloutta koskevat tavoitteet</p> <ol style="list-style-type: none"> 11. Toiminta on kustannustehokasta ja taloudellinen liikkumavara mahdollistaa suunnitelmallisen kehittämisen.

1.2 Toimintaympäristön muutostekijät (ml. riskienhallinta)

Onnettomuustutkintakeskus on kansainvälisten vaatimusten mukaisesti itsenäinen ja riippumaton tutkintaviranomainen, joka hoitaa turvallisuustutkinnan kustannustehokkaasti. Turvallisuustutkinnalla tuetaan viranomaisia ja turvallisuuskriittisiä yrityksiä niiden toiminnan kehittämisessä. Ammattitaitoinen sekä aidosti riippumaton ja puolueeton vakavien onnettomuuksien tutkinta on perusoikeuksien toteutumisen ja korruption ehkäisyn kannalta tärkeä osa oikeusvaltion koneistoa.

Viraston visio, missio ja arvot tullaan päivittämään vuoden 2023 aikana.

Turvallisuustutkintalain (525/2011) muutokset (187/2019) ovat tulleet voimaan 16.6.2019. Kansallinen lainsäädäntö on ajan tasalla ja sopusoinnussa kansainvälisten säädösten kanssa. Suomen kannalta on tärkeää vaikuttaa turvallisuustutkinnan kansainvälisten säädösten kehittämiseen niin, että tulevat muutokset tukevat suomalaista turvallisuustutkintaa mahdollistaen kustannustehokkaan tutkinnan myös jatkossa. Euroopan komissio on käynnistänyt merionnettomuusdirektiivin (2009/18/EY) uudistamisen. Onnettomuustutkintakeskuksen kannalta keskeisin muutostarve kohdistuu siihen, että direktiivi on jatkossa sopusoinnussa Suomen viranomaisten työnjaon kanssa ja tukee tutkintaviranomaisen keskittymistä vain turvallisuustutkintaan. Toisaalta muutoksessa on varmistettava, että jäsenvaltioiden turvallisuustutkintaviranomaiset voivat jatkossakin hoitaa turvallisuustutkinnan itsenäisesti ja riippumattomasti ilman EMSAn puuttumista tutkintaan. Merionnettomuusdirektiivi tulee näillä näkymin lausunnolle vuoden 2023 alkupuolella.

Oikeusministeriössä valmistellaan sen yhteydessä olevien eräiden virastojen mahdollista uudelleenorganisointia. Uudistuksessa varmistetaan, että Onnettomuustutkintakeskuksen itsenäisyys ja riippumattomuus säilytetään. Oleellisena osana Onnettomuustutkintakeskuksen säädösperusteisia tehtäviä on turvallisuustutkintaan kuuluva viranomaisten toiminnan ja säädösten toimivuuden tarkastelu sisältäen myös ministeriöt ja niiden valmisteluvastuulla olevat säädökset. Tässä suhteessa Onnettomuustutkintakeskuksen toiminta on hyvin samankaltaista kuin Valtiontalouden tarkastusviraston tuloksellisuustarkastustoiminta. Onnettomuustutkintakeskuksen tehokkaan toiminnan varmistamiseksi toimitilojen tulee jatkossakin olla hyvien kulkuyhteyksien päässä liikenteen solmukohdassa Pasilassa. Hybridityö on vähentänyt

tilatarvetta. Tilojen kokoa tarkasteltaessa on huomioitava mahdollisesta muutoksesta saavutettava kustannushyöty ja sen vaikutus Onnettomuustutkintakeskuksen toimintamäärärahaan.

Onnettomuustutkintakeskuksen tavoitteena on olla uskottava ja luotettava asiantuntijavirasto, mikä edellyttää toiminnan jatkuvaa kehittämistä. Useissa maissa on havaittu, että turvallisuustutkinnasta on saatavissa hyötyä myös terveydenhuollon alalla. Englantiin on perustettu vuonna 2017 nimenomaan terveydenhuollon onnettomuuksia tutkiva turvallisuustutkintavirasto. Terveydenhuollon tapahtumien tutkintaa kehitetään myös ainakin Norjassa, Ruotsissa, Hollannissa, Yhdysvalloissa ja Australiassa. Myös Suomessa on otettu askeleita samaan suuntaan. Onnettomuustutkintakeskukseen on vuonna 2021 perustettu uusi johtavan tutkijan virka, jonka erityisalueena on sosiaali- ja terveydenhuollon turvallisuustutkinta. Tutkinnan edelleen kehittäminen ja organisointi vaatii kuitenkin Onnettomuustutkintakeskukselle lisäresursointia, yhden erikoistutkijan viran.

Onnettomuustutkintakeskuksen riskiarvioinnissa on lakisääteistä toimintaa ja tulostavoitteiden saavuttamista uhkaavaksi riskiksi tunnistettu erityisesti heikkenevä määrärahatilanne ja ulkopuolisten asiantuntijoiden saatavuus poikkeuksellisessa tilanteessa. Työntekijöiden ja asiantuntijoiden työtyytyväisyyteen ja -hyvinvointiin kiinnitetään jatkuvasti huomiota. Asiantuntijoiden elinkaaren hallintaa kehitetään edelleen. Turvallisuustutkintalain mukaan Onnettomuustutkintakeskus kouluttaa tutkijoiksi soveltuvia henkilöitä. Viraston koulutusjärjestelmää kehitetään yhä kustannustehokkaammaksi.

Tiedonhallintalaki tuli voimaan 1.1.2020 ja sen siirtymäaika on päättynyt 31.12.2021. Uuden tiedonhallintalain tarkoituksena on varmistaa, että viranomaiset käsittelevät tietoaineistoja asiakaslähtöisesti, yhdenmukaisesti ja tietoturvallisesti julkisuusperiaatetta noudattaen. Onnettomuustutkintakeskuksen diaari hoidetaan tällä hetkellä Excel-taulukossa. Onnettomuustutkintakeskuksen on tarkoitus ottaa käyttöön sähköinen asianhallintajärjestelmä, HILDA. HILDAn valmistelu on edennyt ripeästi kuluvan syksyn aikana, ja uusi asiakirjojen hallintajärjestelmä on tarkoitus ottaa käyttöön vuonna 2023.

Onnettomuustutkintakeskuksen toimintajärjestelmä sisältää työjärjestyksen, laatukäsikirjan ja toimintakäsikirjan. Onnettomuustutkintakeskuksen toimintajärjestelmässä on kuvattu parhaat käytännöt, joilla varmistetaan viraston toiminnan vaikuttavuus ja vaatimustenmukaisuus. Toimintajärjestelmää kehitetään jatkuvasti ja käytännön työssä toimitaan sen mukaisesti. Havaitut poikkeamat ja mahdollisesti epätarkoituksenmukaiset ohjeet nostetaan esille ja korjataan viipymättä. Onnettomuustutkintakeskuksen laatu politiikka ja sen noudattaminen ovat kaikkien Onnettomuustutkintakeskuksen työntekijöiden asia. Johtajan apuna Onnettomuustutkintakeskuksessa toimii laatu päällikön johdolla laaturyhmä.

Laatukäsikirjassa on kuvattu muun muassa noudatetut menettelyt auditointeihin, johdon katselmuksiin sekä aloite- ja palautejärjestelmään. Onnettomuustutkintakeskuksen sisäisiä auditointeja jatketaan yhteistyössä oikeushallinnon asiantuntijoiden kanssa. Syksyn 2022 auditointi koski toimintakäsikirjan osioita tutkintaprosessi ja poikkeuksellisen tapahtuman tutkinta. Sisäisen tarkastuksen yhteydessä ei havaittu vakavia poikkeamia.

T-Median vuosittain (viimeisin vuodelta 2021) toteuttamassa julkishallinnon Luottamus & Maine-tutkimuksessa Onnettomuustutkintakeskus sijoittui sijalle 9/81 ja sai arvosanaksi 3,67/5.

2. Tulostavoitteet vuosille 2023–2026

2.1 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet vuosille 2023–2026 ovat:

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

- Turvallisuustutkinnalla lisätään yleistä turvallisuutta, ehkäistään onnettomuuksia ja vaaratilanteita sekä torjutaan onnettomuuksista aiheutuvia vahinkoja.
- Suositusseurannalla ja -viestinnällä tehostetaan turvallisuustutkinnan vaikuttavuutta.

Keskeiset vaikuttavuustavoitteita tukevat välitavoitteet ovat:

Tulostavoite 1: Turvallisuustutkinnalla lisätään yleistä turvallisuutta, ehkäistään onnettomuuksia ja vaaratilanteita sekä torjutaan onnettomuuksista aiheutuvia vahinkoja.

Vuosi	Välitavoitteet	Mittari / Arviointikriteeri
2023	<ul style="list-style-type: none"> otetaan käyttöön metodiset ja sisällölliset muutokset tutkinnan sujuvoittamiseksi terveydenhuollon turvallisuustutkinnan vakiinnuttaminen, yhteistyöverkostojen rakentaminen (sis. kansainvälinen yhteistyö) 	<ul style="list-style-type: none"> Toimintakäsikirjan päivittäminen
2024	<ul style="list-style-type: none"> lisäviran perustaminen ja täyttäminen terveydenhuollon turvallisuustutkintaa varten (erikoistutkija) 	<ul style="list-style-type: none"> Turvallisuustutkintojen lukumäärä

Tulostavoite 2: Suositusseurannalla ja -viestinnällä tehostetaan turvallisuustutkinnan vaikuttavuutta.

Vuosi	Välitavoitteet	Mittari / Arviointikriteeri
2023	<ul style="list-style-type: none"> vakiinnutetaan suositusviestinnän tehostetut menettelytavat (eri viestintäkanavien tehokas käyttö) 	Kuinka moni vuoden 2020 kymmenestä tärkeimmästä suosituksesta on toteutettu
2024	<ul style="list-style-type: none"> jatketaan suositusviestinnän tehostettujen menettelytapojen käyttöä 	Kuinka hyvin järjestelmä toimii ja kuinka sidosryhmät suhtautuvat siihen

2.2 Toiminnallinen tuloksellisuus

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet vuosille 2023–2026 ovat:

<p>Toiminnallinen tuloksellisuus</p> <ul style="list-style-type: none"> Tutkintaprosessi on tehokas ja mukautuva Kansainvälinen yhteistyö parantaa tutkinnan tuloksellisuutta Asiahallintajärjestelmän käyttöönotto
--

Keskeiset tuloksellisuustavoitteita tukevat välitavoitteet ovat:

Tulostavoite 3: Tutkintaprosessi on tehokas ja mukautuva.

Vuosi	Välitavoitteet	Mittari / Arviointikriteeri
2023	<ul style="list-style-type: none"> vakiinnutetaan tutkintaprosessin muutokset 	Sisäinen auditointi
2024	<ul style="list-style-type: none"> jatketaan toimimista muutetun tutkintaprosessin mukaisesti 	Sisäinen auditointi muutostarpeista

Tulostavoite 4: Kansainvälinen yhteistyö parantaa tutkinnan tuloksellisuutta.

Vuosi	Välitavoitteet	Mittari / Arviointikriteeri
2023	<ul style="list-style-type: none"> vakiinnutetaan kansainvälisen yhteistyön menettelytapojen muutokset 	Sisäinen auditointi
2024	<ul style="list-style-type: none"> jatketaan kansainvälistä yhteistyötä muutettujen menettelytapojen mukaisesti 	Kansainvälisen vaikuttavuuden tehokkuuden arviointi

Tulostavoite 5: Asiahallintajärjestelmän käyttöönotto.

Vuosi	Välitavoitteet	Mittari / Arviointikriteeri
2023– 2024	<ul style="list-style-type: none"> 2023: asiahallintajärjestelmän käyttöönotto 2024: vakiinnutetaan asiahallintajärjestelmän käyttö 	Asiahallintajärjestelmä käytössä

2.3 Henkilöstö

Henkilöstöön liittyvät tavoitteet vuosille 2023–2026 ovat:

<p>Henkilöstö</p> <ul style="list-style-type: none"> • Osaamisen kehittäminen on strategista ja tulevaisuuslähtöistä. • Koulutetaan tutkijoiksi soveltuvia henkilöitä. • Asiantuntijajoukon hyvä hallinta. • Maalittamisen työsuojelulliset riskit otetaan toiminnassa huomioon. • OTKESin työnantajakuvan kehittäminen
--

Keskeiset henkilöstötavoitteita tukevat välitavoitteet ovat:

Tulostavoite 6: Osaamisen kehittäminen on strategista ja tulevaisuuslähtöistä.

Vuosi	Välitavoitteet	Mittari / Arviointikriteeri
2023	<ul style="list-style-type: none"> • vakiinnutetaan uudet toimintatavat eli hyödynnetään entistä enemmän sähköisiä koulutuslustoja (E-oppivaa ei pysty hyödyntämään muutoin kuin viraston koneella, kaikilla asiantuntijoilla ei ole konetta käytössä. Odotettu virtuaalivaltin toteutuksesta). Kustannuskysymys; kustannustehokkuus. 	Koulutusjärjestelmässä hyödynnetään e-oppimista
2024	<ul style="list-style-type: none"> • jatketaan uusien toimintatapojen noudattamista 	

Tulostavoite 7: Koulutetaan tutkijoiksi soveltuvia henkilöitä.

Vuosi	Välitavoitteet	Mittari / Arviointikriteeri
2023	<ul style="list-style-type: none"> • Tutkinnan ja tutkintaryhmän johtaminen (tammikuu, verkkoseminaari) • Paikkatutkinta ja tekninen tutkinta (toukokuu) • Asiantuntijapäivät • Miniseminaarit (verkkoseminaari) • Kansainvälinen tutkintatyö (marraskuu, verkkoseminaari) 	Koulutussuunnitelman noudattaminen.
2024	<ul style="list-style-type: none"> • Turvallisuustutkinnan perusteet (tammikuu) • Suuronnettomuustutkinnan erityispiirteet (toukokuu, verkkoseminaari) • Asiantuntijapäivät • Miniseminaarit (verkkoseminaari) • Tutkinnan metodiikka ja tutkintaprosessi (marraskuu, verkkoseminaari) 	Koulutussuunnitelman noudattaminen.

Tulostavoite 8: Asiantuntijajoukon hyvä hallinta.

Vuosi	Välitavoitteet	Mittari / Arviointikriteeri
2023	<ul style="list-style-type: none"> • vakiinnutetaan muutokset asiantuntijajoukon hyvään hallintaan 	
2024	<ul style="list-style-type: none"> • jatketaan asiantuntijajoukon hyvää hallintaa muutetun toimintatavan mukaisesti 	

Tulostavoite 9: Maalittamisen työsuojelliset riskit otetaan toiminnassa huomioon

Maalittamisen työsuojelluisista riskeistä on teetetty diplomityö ja sen pohjalta on jatkettu Onnettomuustutkintakeskuksen maalittamiselle altistavien toimintojen tunnistamista ja luokitte-
lua. Pyrkimyksenä on tunnistaa sekä ennaltaehkäisevät että mahdollisessa maalittamistilan-
teessa seurauksia lieventävät toimenpiteet. Lisäksi vaikuttavia maalittamisen hallintakeinoja
on kartoitettu.

Vuosi	Välitavoitteet	Mittari / Arviointikriteeri
2023	<ul style="list-style-type: none"> vakiinnutetaan maalittamista ehkäiseviä työsuojelutoimenpiteitä koskevat muutokset 	Muutokset toimintakäsikirjaan ja henkilöstön koulutus
2024	<ul style="list-style-type: none"> jatketaan maalittamista ehkäiseviä työsuojelutoimenpiteitä muutetun työsuojelun toimintaohjelman mukaisesti 	

Tulostavoite 10. OTKESin työnantajakuvan kehittäminen

Vuosi	Välitavoitteet	Mittari / Arviointikriteeri
2023	<ul style="list-style-type: none"> vakiinnutetaan toimenpiteet työnantajakuvan kehittämiseksi 	
2024	<ul style="list-style-type: none"> jatketaan työnantajakuvan kehittämistä muutetun toimintatavan mukaisesti 	

2.4 Talous

Talouteen liittyvät tavoitteet vuosille 2023–2026 ovat:

<p>Talous</p> <ul style="list-style-type: none"> Toiminta, mukaan lukien hankinnat, on kustannustehokasta. Taloudellinen liikkumavara mahdollistaa suunnitelmallisen kehittämiseen.
--

Keskeiset taloustavoitteita tukevat välitavoitteet ovat:

Tulostavoite 11: Toiminta, mukaan lukien hankinnat, on kustannustehokasta ja taloudellinen liikkumavara mahdollistaa suunnitelmallisen kehittämisen.

Vuosi	Välitavoitteet	Mittari / Arviointikriteeri
2023-2025	<ul style="list-style-type: none"> kaikki tutkinnot valmistuvat tavoiteajassa (≤ 12 kk) ja tutkintojen keston keskiarvo on alle 300 päivää. Handi-palvelun automaation piirissä olevien sopimusten ja tilauksiin perustuvien ostolaskujen osuus 	Tutkintojen kesto Handi tavoiteprosentti 50 %

3. Vuosien 2023–2026 voimavarat

3.1 Henkilötyövuodet

	Toteuma 2021	Arvio 2022	Tavoite 2023	Tavoite 2024	Tavoite 2025	Tavoite 2026
Virka- ja työsuhteiset	17,2	17,2	18 ¹	18,3	18,3	18,3
Ulkopuoliset asiantun- tijat	5,0	3	6	6	6	6
Yhteensä	22,2	20,3	24	24,3	24,3	24,3

Tavoitteena on perustaa terveydenhuollon turvallisuustutkintaa varten yhden erikoistutkijan virka vuoden 2023 aikana.

3.2 Määrärahat

	Toteuma 2021	Arvio 2022	Tuloso- pimus 2023	Kehys 2024	Kehys 2025	Kehys 2026
Toimintamäärä- rahat (1 000 €)	1 626	1 670 ²	1 670	1 670	1 670	1 670
Arviomäärära- hat (1 000 €)	643	390	660	660	660	660

Onnettomuustutkintakeskus ylittää vuonna 2022 tulossopimuksessa sovitun toimintamäärärahatason noin 50 000 €:lla. Ylitys johtuu mm. toimitilavuokrien kumuloituneesta noususta, johtavan tutkijan viran kustannusten osittaisesta rahoituksesta sekä VES-korotuksista, joita ei ole määrärahoissa huomioitu. Onnettomuustutkintakeskuksella on käytössään edelliseltä vuodelta siirtyvä määräraha, jonka arvioidaan vuonna 2022 olevan noin 60 000 €. Vuoden 2022 määrärahatasolla (1 670 000 €) pysyminen vaikuttaa käytännössä ennen kaikkea Onnettomuustutkintakeskuksen kykyyn osallistua kansainväliseen yhteistyöhön sekä kykyyn kouluttaa asiantuntijoitaan.

¹ Sisältää yhden sosiaali- ja terveydenhuollon tutkinnan viran (erikoistutkija).

² Sisältää kehukseen verrattuna +15 000 euroa ITSA-kokouksen järjestämiseen Suomessa vuonna 2022.

4. Voimassaolo ja seuranta

Tulostavoitteiden toteutumisesta ja voimavarojen käytöstä raportoidaan oikeusministeriölle Onnettomuustutkintakeskuksen vuoden 2023 puolivuotisraportissa viimeistään elokuussa 2023 erikseen annettavan ohjeistuksen mukaisesti ja toimintakertomuksessa vuodelta 2023 viimeistään 31.1.2024.

Onnettomuustutkintakeskuksen tulee viipymättä ilmoittaa oikeusministeriölle, mikäli tulostavoitteiden toteutumisessa on merkittäviä ongelmia.

5. Allekirjoitukset

Oikeusministeriö
Pekka Timonen
Kansliapäällikkö

Onnettomuustutkintakeskus
Kurt Kokko
Johtaja

Liite 1 Yhteiset seurantamittarit

Mittari	Toteuma 2018	Toteuma 2019	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Tavoite 2022	Tavoite 2023	Tavoite 2024
Henkilöstö							
Työtyytyväisyys VMBaro (Y) -luku	3,80	-	3,93	3,46	3,9	3,9	3,9
Johtajuusindeksi VMBaro (JO)	3,42	-	3,45	3,09	3,4	3,4	3,4
Työtyytyväisyys työyhteisön toimintakulttuuriin, VMBaro	3,86	-	4,12	3,87	4,1	4,1	4,1
Talous							
€/tutkinta	65 890	57 631	40 930	63 500	60 000	60 000	60 000
Siirtyvän määrärahan osuus, %	8 %	7 %	9 %	6 %	4 %	4 %	4 %
Toimitilat							
Toimitilatehokkuus m ² /htv ³	23,1	26,1	28,9	26,6	29,1	24,6	24,3
Toimitilakustannukset/htv	6 088 €	7 354 €	6 651 €	6 417 €	6 291 €	6 213 €	6 213 €

Vuokrasopimuksen 30389 mukaan pinta-alat ovat:

- 13 m² - 1. krs yhteistila
- 554,40 m² - 6. krs Onnettomuustutkintakeskuksen toimistotila
- 23,05 m² - yhteiskäyttö 6. krs:n neuvottelutila

yht. 590,45 m²

Lisäksi vuokrasopimuksen 30408 mukainen arkistotila 46,3 m²

Kiinteistökustannukset vuonna 2022 yhteensä noin 151 000 €/vuosi. Vuosien 2023-2025 lukuihin ei ole sisällytetty vuokrien eikä kiinteistöjen käyttökulujen korotuksia.

³ Toimitilatehokkuudessa on huomioitava, että henkilötyövuodet koostuvat virkamiesten tekemän työn lisäksi noin 70 asiantuntijan työpanoksesta. Täten työtiloja on oltava tarjolla huomattavasti suuremmalle joukolle kuin mitä henkilötyövuodet antavat ymmärtää. Henkilötyövuosien määrä vaihtelee vuosittain, koska se ei riipu pelkästään virkamiesten työpanoksesta.

OIKEUSMINISTERIÖN JA LAPSIASIAVALTUUTETUN TOIMISTON TULOSSOPIMUS VUOSILLE 2023–2026

Oikeusministeriö ja lapsiasiavaltuutetun toimisto ovat neuvotelleet ja sopineet vuosien 2023–2026 tulostavoitteet ja niiden toteuttamiseen osoitettavat resurssit. Sopimus päivitetään, mikäli lapsiasiavaltuutettu vaihtuu ennen tätä.

Tulostavoitteiden toteutumisesta raportoidaan oikeusministeriölle lapsiasiavaltuutetun toimiston puolivuotisraportissa ja toimintakertomuksessa.

Tulosneuvottelu käytiin 14.11.2022 oikeusministeriössä.

SISÄLLYSLUETTELO

1. STRATEGINEN KEHYS	3
1.1 Visio, perustehtävä ja strategiset tavoitteet	3
1.1.1 Toimintaympäristön muutostekijät ja painopisteet lapsiasiavaltuutetun työssä	5
1.1.2 Henkilöstöön liittyvät tavoitteet lapsiasiavaltuutetun toimistossa	8
1.1.3 ICT-asiat lapsiasiavaltuutetun työssä	8
1.1.4 Tiedolla johtamisen edistäminen	9
1.1.5 Hankintatoimen kehittäminen	9
1.1.6 Kestävän kehityksen edistäminen lapsiasiavaltuutetun toimistossa	9
1.1.7 Ihmisoikeusongelmien tunnistaminen ja raportointi lapsiasiavaltuutetun työssä ..	10
2. TULOSTAVOITTEET VUOSILLE 2022–2025.....	11
2.1 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus.....	11
2.2 Toiminnallinen tuloksellisuus	15
2.3 Henkilöstö	17
2.4 Talous.....	19
3. VOIMAVARAT	20
3.1 Henkilötyövuodet	20
3.2 Määrärahat	21
4. VOIMASSAOLO JA SEURANTA.....	21
5. ALLEKIRJOITUKSET	22

LIITTEET

Liite 1 Lapsiasiavaltuutetun toimintasuunnitelma vuodelle 2022

1. STRATEGINEN KEHYS

1.1 Visio, perustehtävä ja strategiset tavoitteet

Lapsiasiavaltuutetun visio vuosille 2023–2026 perustuu lapsiasiavaltuutetun toimistossa 1.10.2019 hyväksytyyn viisivuotisstrategiaan ”Lapsen oikeuksien asialla”. Strategiassa määriteltiin viraston visio, arvot ja hyveet sekä keskeiset toiminnan muodot.

Lapsiasiavaltuutetun visio on, että tulevaisuudessa lapsen oikeudet tunnetaan, niitä arvostetaan ja kunnioitetaan nykyistäkin paremmin. Lapsiasiavaltuutetun työ on laadukasta, rakentavaa ja vaikuttavaa. Lapsiasiavaltuutetun toimisto on henkisesti, fyysisesti, eettisesti ja sosiaalisesti hyvä työyhteisö, jonka talous on ekologisesti, taloudellisesti ja eettisesti kestävä.

Lapsiasiavaltuutetun toimiston työ pohjautuu YK:n lapsen oikeuksien yleissopimukseen (SopS 59 ja 60/1991) sekä lakiin lapsiasiavaltuutetusta (1221/2004) ja valtioneuvoston asetukseen lapsiasiavaltuutetusta (274/2005). Lapsiasiavaltuutetusta annetun lain 1 §:n mukaan lapsiasiavaltuutettu on toiminnassaan itsenäinen ja riippumaton, jota korostettiin jo hallituksen esityksessä laiksi lapsiasiavaltuutetusta (HE 163/2004). Niin ikään kansainvälisissä standardeissa ja suosituksissa korostetaan valtuutetun tyyppisten viranomaisten laajaa itsenäistä päätäntävaltaa. Oikeusministeriön hallinnonalalla toimivat valtuutetut pitävät perusteltuna kehittää toimintansa tuloksellisuutta yhdessä oikeusministeriön kanssa kuvaamalla vuosittain toimintansa tavoitteet ja sopimalla resursseista oikeusministeriön kanssa.

Lapsiasiavaltuutetun tarkoituksena on varmistaa, että lasten asema ja oikeudet otetaan huomioon lainsäädännössä ja yhteiskunnallisessa päätöksenteossa (laki lapsiasiavaltuutetusta 1 §). Lapsiasiavaltuutetun tulee yhteistyössä muiden viranomaisten sekä toimialansa järjestöjen ja vastaavien muiden toimijoiden kanssa edistää lapsen edun ja oikeuksien toteutumista (laki lapsiasiavaltuutetusta 2 §).

Lapsiasiavaltuutetun tulee pitää yhteyksiä lapsiin ja nuoriin ja välittää heiltä saamaansa tietoa päätöksentekoon sekä välittää lapsia koskevaa tietoa lapsille, lasten parissa työskenteleville, viranomaisille sekä muulle väestölle. Käynnissä olevalla strategiakaudella vahvistetaan lasten ja nuorten mielipiteiden selvittämistä ja niistä viestimistä toimiston työssä. Näin tavoitellaan tilannetta, jossa lasten ja nuorten tapaamiset ja heitä koskeva tiedonkeruu on suunnitelmallista ja sitä hyödynnetään toimiston tehtävässä. Lapsilta ja nuorilta saatua kokemustietoa painotetaan osana toimiston lausuntoja, julkaisuja, aloitteita, kannanottoja ja yhteiskunnallista keskustelua.

Strategian yhteydessä on hahmotettu tulevien vuosien painopistealueet, joiden puitteissa on suunniteltu pitkän aikavälin toimintaa. Vuoden 2020 painopistealueena oli maapallon tulevaisuus, ilmastonmuutos ja lasten oikeudet. Vuoden 2021 painopistealueena oli yhdenvertaisuus ja lapsen oikeudet, vuoden 2022 painopistealue oli turvallisuus ja vuoden 2023 painopistealueena on terveys ja hyvinvointi. Vuoden 2024 painopiste päätetään loppuvuonna 2022. Pitkälle tulevaisuuteen tähtäävä painopistealueiden kartoittaminen tehostaa yhteistyötä eri tahojen kanssa. Esimerkiksi vuoden 2023 työn sisältöjen suunnittelua on tehty jo vuonna 2022 ja vuoden 2024 työn sisältöjen suunnittelu aloitetaan vuonna 2023.

Strategian ja painopistealueiden hahmottamisen apuna on käytetty Sitran tulevaisuusbarometrin ja megatrendityön tuloksia, lapsistrategian perustana toimivaa Lapsen aika -raporttia, valtioneuvoston julkaisemaa ministeriöiden kansliapäälliköiden Mahdollisuudet Suomelle -raporttia, oikeusministeriön hallinnonalan toimintaympäristöanalyysia sekä lapsiasiavaltuutetun toimistossa vuosien varrella tehtyjä havaintoja. Kauden 2023–2026 painopistealueisiin vaikuttavat ministeriöiden tulevaisuusselonteot sekä vuonna 2023 laadittava uusi hallitusohjelma.

Alla olevassa taulukossa esitetään lapsiasiavaltuutetun visio, perustehtävä sekä tärkeimmät strategiset tavoitteet ulottuen vuoteen 2024.

<p>Visio</p> <p>Lapsen oikeudet tunnetaan, niitä arvostetaan ja kunnioitetaan</p> <p>Lapsiasiavaltuutetun työ on laadukasta, rakentavaa ja vaikuttavaa</p> <p>Lapsiasiavaltuutetun toimisto on henkisesti, fyysisesti, eettisesti ja sosiaalisesti hyvä työyhteisö</p> <p>Lapsiasiavaltuutetun talous on ekologisesti, taloudellisesti ja eettisesti kestävä</p>
<p>Perustehtävä</p> <p><i>Tehtävässään lapsiasiavaltuutetun tulee arvioida lapsen edun ja oikeuksien toteutumista, seurata lainsäädäntöä ja yhteiskunnallista päätöksentekoa sekä arvioida niiden vaikutuksia lasten hyvinvointiin. Lapsiasiavaltuutetun tulee seurata lasten ja nuorten elinolosuhteita; aloittein, neuvoin ja ohjein kehittää yhteiskunnallista päätöksentekoa lasta koskevissa asioissa ja edistää lapsen edun toteutumista yhteiskunnassa. Lapsiasiavaltuutetun tulee pitää yhteyksiä lapsiin ja nuoriin ja välittää heiltä saamaansa tietoa päätöksentekoon sekä välittää lapsia koskevaa tietoa lapsille, lasten parissa työskenteleville, viranomaisille sekä muulle väestölle. Lapsiasiavaltuutetun tehtävänä on kehittää yhteistyömuotoja eri toimijoiden välille ja edistää eri tavoin Yhdistyneiden Kansakuntien yleiskokouksen hyväksymän lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen (SopS 59–60/1991) toteutumista.</i></p>
<p>Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. YK:n lapsen oikeuksien yleissopimuksen mukaiset oikeudet tunnetaan - myös lasten ja nuorten keskuudessa. 2. Lapsen ihmisoikeuksia arvostetaan ja kunnioitetaan kaikkialla. 3. Lapsen asema itsenäisenä oikeussubjektina on vahvistunut. 4. Lapsivaikutusten arviointi on vakiintunut osaksi säädösvalmistelua ja yhteiskunnallista päätöksentekoa. 5. Lasten kokemuksia ja mielipiteitä arvostetaan ja hyödynnetään yhteiskunnan päätöksenteon kaikilla tasoilla. 6. Lasten elinolot ja hyvinvointi ovat kehittyneet parempaan suuntaan. <p>Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Osallistutaan strategisesti merkittäviin komiteoihin, ohjausryhmiin ja työryhmiin.

Visio

Lapsen oikeudet tunnetaan, niitä arvostetaan ja kunnioitetaan

Lapsiasiavaltuutetun työ on laadukasta, rakentavaa ja vaikuttavaa

Lapsiasiavaltuutetun toimisto on henkisesti, fyysisesti, eettisesti ja sosiaalisesti hyvä työyhteisö

Lapsiasiavaltuutetun talous on ekologisesti, taloudellisesti ja eettisesti kestävä

2. Osallistutaan yhteiskunnalliseen keskusteluun asia ja tutkimustieto edellä.
3. Koulutetaan ja viestitään lapsen oikeuksista.
4. Osallistutaan tilaisuuksiin, jotka edistävät merkittävästi lapsen oikeuksien tunnetavuutta.
5. Välitetään tietoa lasten kokemuksista ja mielipiteistä.

Henkilöstötavoitteet

1. Henkilöstöllä on hyvä henkinen, fyysinen, eettinen ja sosiaalinen toimintakyky.
2. Osaamisen kehittäminen on jatkuvaa.
3. Työnjako on selkeä ja tarkoituksenmukainen.
4. Työyhteisö on turvallinen ja tukeva.
5. Osallisuus on vahvaa.
6. Johtaminen on innostavaa ja tukee työntekijöitä.

Taloutta koskevat tavoitteet

1. Toiminta on kustannustehokasta.
2. Talous tukee toiminnan tavoitteita ja vaikuttavuutta.
3. Talous on ekologisesti, taloudellisesti ja eettisesti kestävä.

1.1.1 Toimintaympäristön muutostekijät ja painopisteet lapsiasiavaltuutetun työssä

Vuonna 2022 lapsiasiavaltuutetun toiminnan painopiste oli suunnitellusti turvallisuus ja lapsen oikeudet. Teemaa valmisteltiin tilanteessa, jossa covid-19-pandemia vielä repi hyvinvoinnin kuiluja lapsiryhmien välille. Sen enempää toimintaa vuonna 2019 suunniteltaessa kuin vuoden 2022 alkaessakaan ei kuitenkaan osattu ennakoida, miten ajankohtaisia turvallisuuden kysymykset olisivat. Helmikuussa 2022, yhden aamun aikana, turvallisuus nousi päivänpolttavaksi maailmanpoliittiseksi kysymykseksi, kun Venäjä aloitti hyökkäyssodan Ukrainaan.

Hyökkäyssota on heijastunut maahamme monin tavoin. Suomeen on lyhyessä ajassa saapunut yli 42 000 tilapäisen suojelun tarpeessa olevaa ukrainalaista, joista yli kolmannes on lapsia. Näiden ihmisten asuminen, sosiaaliturva, työssäkäynti, koulutus ja muu palvelujen tarve asettavat kunnille valtavia haasteita tilanteessa, jossa sosiaali- ja terveydenhuollon pal-

veluja siirretään uusille hyvinvointialueille. Saapuneista lapsista jokainen on läpikäynyt pakolaisuudesta aiheutuvan kriisin ja osa on vakavasti traumatisoituneita. Asiantuntijaverkostoissa on todettu, että eniten apua tarvitsevat lapset ja nuoret ovat vasta tulossa Suomeen.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan on romuttanut ukrainalaisten elämän, mutta sillä on laajoja vaikutuksia myös suomalaisten arkeen. Vuoden kuluessa on saatu esimakua energiapulaista, lannoitepulasta, elintarvikkeiden saatavuusvaikeuksista ja rajusta hintojennoususta. Moni lapsiperhe joutuu tulevana talvena kamppailemaan toimeentulonsa eteen elinkustannusten jatkuvasti noustessa. Sodan pelko ei toistaiseksi ole hallinnut julkista keskustelua, eikä ole noussut keskeiseksi aiheeksi myöskään lapsiasiavaltuutetun kohtaamisissa lasten ja nuorten kanssa. Tilanteen jatkuessa ja uusien kierteiden myötä sen psykologiset vaikutukset syvenevät.

Vaikealla geopoliittisella tilanteella on ollut vaikutusta myös lapsiasiavaltuutetun työhön. Kansainvälistä yhteistyötä on vahvistettu ja lapsiasiavaltuutettu on pitänyt tiivistä yhteyttä Euroopan ja Pohjoismaiden lapsiasiavaltuutettuihin sekä osallistunut kannanottojen koordinoointiin yhdessä näiden kollegojen kanssa. Koska toiminnan painopisteenä on ollut turvallisuus, on aihe nivoutunut saumattomasti toimiston perustehtäviin. Lapsiasiavaltuutettu on vaikuttamistyössään tavannut lapsia ja nuoria turvallisuuteen liittyvissä kysymyksissä sekä kohdannut turvallisuusalan toimijoita. Turvallisuus on ollut keskeinen teema myös lapsiasianeuvottelukunnan työssä. Lukuisissa puheenvuoroissa valtuutettu on muistuttanut tekijöistä, jotka vahvistavat lasten ja nuorten turvallisuudentunnetta. Keväällä kerätty lapsibarometriaineisto osoitti, että lapsille aiheuttavat pelkoa erityisesti pimeys sekä yö ja painajaiset. Aikuiset voivat vahvistaa lasten ja nuorten turvallisuuden tunnetta olemalla lähellä sekä tarjoamalla hellyyttä pelottavissa tilanteissa.

Vaikea maailmanpoliittinen tilanne vaikuttaa myös lapsiasiavaltuutetun toiminnan suunnitteluun. Ihmisoikeustoimijoiden on parannettava valmiuksiaan vastata tuleviin kriiseihin ja tämä on otettu vakavasti lapsiasiavaltuutetun toimistossa. Toimiston kriisiviestintäsuunnitelma on viimeistelty ja lapsen oikeuksien kansallisen viestintästrategian puitteissa viestintää voidaan tehokkaasti toteuttaa monikanavaisesti ja valtakunnallisesti. Toimiston valmiuksia vastata kansalaisten kysymyksiin on parannettu niin verkkosivujen sisältöjen uudistamisella kuin kirjastamalla toimiston neuvonnan ja ohjauksen käytäntöjä esimerkiksi puhelinaikojen avulla. Valmiuksia vastata erilaisista häiriötilanteista, kuten sähkökatkoista, elintarvikepulasta, ydinsäteilystä tai hyökkäyssodasta herääviin kysymyksiin lisätään. Toimiston sisällä fyysistä valmiutta on vahvistettu turvallisuuskävelyn ja pelastautumisharjoituksen avulla, ja sitä tullaan lisäämään ensiapukoulutuksen kautta. Viraston psykososiaalista valmiutta vahvistetaan työohjauksen avulla. Valmiutta on vahvistettu myös lisähenkilöstön turvin, kun erillismäärärahalta on voitu pitää työsuhteessa määräraikaista lakimiestä. Tämä mahdollisuus jatkuu vuonna 2023.

Maailman tapahtumien rinnalla lapsiasiavaltuutetun toimiston tavanomaiset lakisäätteiset tehtävät ovat jatkuneet tehokkaasti. Toimisto on antanut normaalivuosiin verrattuna kaksinkertaisen määrän lausuntoja lainsäädäntöhankkeista ja politiikkatoimista, kuunnellut kansalaisia ja sidosryhmiä ja ottanut osaa yhteiskunnalliseen keskusteluun. Vuonna 2022 on tehty vaikuttamistyötä tulevien eduskuntavaalien puitteissa tapaamalla kaikkien eduskuntapuolueiden puoluesihteereitä. Vaikuttamistyö jatkuu hallitusohjelman parissa.

Samalla lapsen oikeuksien asioissa on käynnissä useita yhtäaikaista kansallisia kehittämissankkeita. Lapsiasiavaltuutetun toiminnan kannalta merkittävä kansallinen hanke, kansallinen lapsistrategiatyö, joka tähtää YK:n lapsen oikeuksien yleissopimuksen toimeenpanon edistämiseen, jatkuu seuraavalle hallituskaudelle. Lapsen oikeuksien kansallisen viestintästrategian toimeenpano jatkuu. Tilastokeskus, eduskunnan alaisuudessa toimiva Itsenäisyyden juhluvuoden lastensäätiö (ITLA) edistää lapsiasiavaltuutetun ja kansallisen lapsistrategian yhteisestä aloitteesta lasten hyvinvointia kuvaavien kansallisten indikaattoreiden kehittämistä. Näiden indikaattorien avulla voidaan tehokkaammin arvioida ja seurata niin lapsiasiavaltuutetun, kansallisen lapsistrategian, eurooppalaisen lapsitakuun kuin suomalaisen hyvinvointipolitiikan vaikutuksia lasten ja perheiden hyvinvointiin.

Lapsen oikeuksien toimeenpanon merkittävä tarkistuspiste, YK:n lapsen oikeuksien komitealle luovutettavan määräaikaissäraportin käsittely, toteutui vuosien odottamisen jälkeen Genevessä syyskuussa 2022. Lapsiasiavaltuutettu osallistui käsittelyyn yhdessä ihmisoikeuskeskuksen, eduskunnan oikeusasiamiehen ja suomalaisesta järjestökentästä koostuneen delegaation kanssa. Mukana kuulemisessa oli myös Ahvenanmaan lapsiasiavaltuutettu.

Oikeusministeriön hallinnonalalla yhteistyö yhdenvertaisuusvaltuutetun ja tasa-arvovaltuutetun kanssa on jatkunut rakentavana. Kaikkien erillisvirastojen kannalta merkittävä reformi on virastojen tukipalveluita koskeva ns. oikeushallintovirastohanke, joka toteutuessaan vaikuttaa valtuutetun toiminnan hallinnon järjestelyihin.

Vuosi 2023: Terveys ja lapsen oikeudet

Maailman terveysjärjestön (WHO) perussäännössä terveyttä pidetään täydellisen ruumiillisen, henkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin tilana eikä ainoastaan sairauden ja raihnaisuuden puuttumisena. YK:n lapsen oikeuksien komitean 15. yleiskommentissa todetaan, että kaikki oikeudet (kansalais-, poliittiset, taloudelliset, sosiaaliset ja sivistykselliset oikeudet), jotka mahdollistavat kaikkien lasten kehittää henkisiä ja ruumiillisia valmiuksiaan, persoonallisuuttaan ja lahjakkuuttaan mahdollisimman täysimääräisesti, ovat keskenään riippuvaisia ja yhtä tärkeitä. Lisäksi lasten oikeus terveyteen ei ole tärkeä pelkästään itsessään, vaan tämän oikeuden toteutuminen on myös välttämätöntä kaikkien muiden yleissopimuksen mukaisten oikeuksien nauttimisen kannalta. Lasten terveyttä koskevan oikeuden toteutuminen riippuu myös monien muiden yleissopimuksessa määriteltyjen oikeuksien toteutumisesta.

Lasten ja nuorten somaattisen terveyden kohentuminen on ollut laajan kansanterveyspolitiikan ansioista. Kattava rokotusohjelma sekä neuvolatoiminta ja kouluterveydenhuolto ovat vähentäneet useita aiemmin yleisiä vakavia tartuntatauteja. Terveysdenhuollon järjestämisessä ja hoitoon pääsyssä on kuitenkin alueellista ja väestöryhmien välistä eriarvoisuutta. Viime vuosina eriarvoisuutta on pyritty vähentämään laajan sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaisuudistuksen avulla, mutta tavoitetta ei ole saavutettu. Lapset ja nuoret ovat terveyden ja hyvinvoinnin sekä hoitoon pääsyn osalta edelleen hyvin eriarvoisessa asemassa niin taustastaan kuin asuinpaikastaan riippuen.

Lasten ja nuorten sairauksista yleisimpiä ovat erilaiset hengitysteiden infektiot, ripulitaudit, ihoinfektiot ja rokkotaudit. Toinen merkittävä ryhmä ovat allergiat, joita sairastaa noin joka kymmenes lapsi. Viime vuosina sisäilman aiheuttamat sairaudet ovat olleet esillä. Lisäksi

lasten tapaturmat ovat edelleen yleisiä, vaikka niiden määrää on saatu huomattavasti laskettua. Lapsilla esiintyy myös vakavia sairauksia kuten syöpää sekä neurologisia ja immunologisia sairauksia, joiden hoito voi vaatia perheeltä runsaasti sopeutumista.

Viime vuosina lasten ja nuorten terveyttä ovat uhanneet etenkin mielenterveyden ongelmat, vähäinen liikkuminen sekä epäterveet ruokailutottumukset. Mielenterveyden ongelmien yleistyemisestä ei ole jaettua yhteisymmärrystä, mutta yleinen käsitys on, että ongelmat ovat tulleet näkyviksi ja niiden taso on muuttunut aiempaa vakavammaksi. Erilaisten neurokehityksellisten ominaisuuksien ja mielenterveyden ongelmien lääkinnällinen hoito on lisääntynyt. Mielenterveyden ongelmat säteilevät laajasti lasten hyvinvointiin ja näkyvät palvelujärjestelmässä ruuhkina, sektorien välisen yhteistyön haasteina ja kasvavina kustannuksina. Vuonna 2023 lapsiasiavaltuutettu vahvistaa työtään terveystieteiden parissa. Lapsiasiavaltuutettu määrittelee terveyden holistisesti eli ihmisen fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia koskevana tilana. Näin lapsiasiavaltuutetun lähestymistapa noudattaa WHO:n ja YK:n lapsen oikeuksien komitean määritelmää terveydestä täydellisen ruumiillisen, henkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin tilana. Asiantuntijoiden kanssa laadittavassa artikkelikokoelmassa ja Nuorten neuvonantajien tapaamisissa selvitetään, millaiset tekijät vaikuttavat terveyden ja hyvinvoinnin tilaan ja kokemuksiin lasten ja nuorten keskuudessa. Toimisto tiivistää yhteistyötä terveydenhuollon viranomaisien, ammattilaisten ja asiantuntijoiden kanssa. Terveys ja hyvinvointi on otettu lapsiasiavaltuutetun ohjaaman Lapsen oikeuksien kansallisen viestintäverkoston teemaksi, mikä vahvistaa laaja-alaista ja monikanavaista tiedonkulkua terveyden teemasta.

Tavoite: Lasten ja nuorten terveys ymmärretään kokonaisvaltaisena hyvinvoinnin tilana, jota elintavoilla, osallisuudella ja palveluilla voidaan edistää.

1.1.2 Henkilöstöön liittyvät tavoitteet lapsiasiavaltuutetun toimistossa

Lapsiasiavaltuutetun toimistossa kannustetaan osaamisen kehittämiseen, tuetaan sitä työajallisesti ja taloudellisesti sekä pyritään edistämään henkilöstön liikkuvuutta. Lapsiasiavaltuutettu on vuonna 2022 osallistunut julkisen hallinnon johtamiskoulutukseen. Toimistossa panostetaan niin johtamiseen kuin henkilöstön monialaiseen osaamiseen ja työyhteisön hyvää ilmapiiriä ylläpidetään yhteisellä työllä ja työnohjauksella. Virastossa on vuosien 2019–2022 aikana tapahtunut henkilöstömuutoksia hankkeiden, perhevapaiden, opintovapaiden ja eläkkeelle siirtymisten johdosta. Vuosien 2020 ja 2021 aikana virastossa rekrytoitiin vakituisen virkaan kolme henkilöä – ylitarkastaja, viestintäasiantuntija ja hallinnollinen avustaja, ja vuonna 2022 määräaikaiseen tehtävään neljä henkilöä – suunnittelija, erikoistutkija, tutkimusavustaja ja viestintäsuunnittelija. Tavoitteena on, että henkilöstöä vahvistettaisiin vakiinaistamalla toisen lakimiehen virka vuoden 2023 aikana.

1.1.3 ICT-asiat lapsiasiavaltuutetun työssä

Lapsiasiavaltuutetun toimistossa on suhtauduttu myönteisesti tietojärjestelmien kehittämiseen ja henkilöstö on osallistunut järjestelmien käytöstä annettuihin koulutuksiin. Tätä myönteistä virettä tuetaan myös jatkossa. Uusien tietojärjestelmien, kuten Handin ja Hildan, käyttöönoton yhteydessä laaditaan tiedonhallinnan ja muutosjohtamisen suunnitelma.

Lapsiasiavaltuutetun toimistossa ei ole varsinaista asiointia, eikä sen vuoksi tarvetta sähköisen asioinnin palvelun kehittämiseksi.

Lapsiasiavaltuutettu on edistänyt lapsille suunnattua lapsen oikeuksien viestintää yhdessä kansallisen lapsistrategian ja Lapsen oikeuksien kansallisen viestintästrategian avulla. Yhteistyössä näiden tahojen kanssa on todettu, että pienen viraston investoinnit raskaaseen ICT-infrastruktuuriin eivät ole järkeviä.

1.1.4 Tiedolla johtamisen edistäminen

Lapsiasiavaltuutetun toimistossa on panostettu seurantamittareihin koko strategiakauden 2019–2024 ajan. Toimintasuunnitelmaa seurataan aktiivisesti kvartaaleittain ja seuranta sisältää kuukausittaisen talousseurannan.

Tiedolla johtaminen ei lapsiasiavaltuutetun toimistossa tarkoita kuitenkaan vain omaa työtä koskevien sisäisten tietojen seuraamista, vaan johtamisessa hyödynnetään ajankohtaista tutkimus-, tilasto- ja rekisteritietoa, minkä seuraamiseen myös työntekijöitä kannustetaan. Toimiston vakituiseen henkilöstöön kuuluu erikoistutkija, joka toimii valtuutetun tukena tiedonkeruussa, tiedon seurannassa ja sen jalkauttamisessa kaikkien toimiston työntekijöiden käyttöön. Lapsiasiavaltuutettu on myös edistänyt lasten hyvinvointia kuvaavien kansallisten indikaattoreiden kehittämistä yhdessä ITLA:n, kansallisen lapsistrategian ja Tilastokeskuksen kanssa.

Tiedolla johtaminen parantaakin lapsiasiavaltuutetun työn laatua ja tuloksellisuutta.

1.1.5 Hankintatoimen kehittäminen

Lapsiasiavaltuutetun toimistossa hankinnat tehdään taloudellisesti ja ekologisesti kestäväällä tavalla ja kiinnitetään huomiota kansalliseen julkisten hankintojen strategian toiminnallistamistyöhön. Hankinnoissa kiinnitetään huomiota hankintojen keskittämiseen, hankintaosaamiseen, hankintojen budjetointiin, suunnitteluun ja seurantaan sekä vastuullisten hankintojen ja innovatiivisten ratkaisujen edistämiseen. Myös pienhankinnoissa pyritään parantamaan tuotavuutta ja kiinnitetään huomiota edellä mainittuihin seikkoihin.

1.1.6 Kestävän kehityksen edistäminen lapsiasiavaltuutetun toimistossa

Vuonna 2020 lapsiasiavaltuutetun toiminnan painopisteenä oli maapallon tulevaisuus ja lapsen oikeudet. Toimintavuosi osoitti, miten syvästi maapallon tilaan liittyvät kysymykset koskettavat lasten ja nuorten kokemusmaailmaa ja miten kestävä kehitys edistäminen on välttämätöntä lapsen oikeuksien täysimääräiselle toteutumiselle.

YK:n kestävän kehityksen Agenda 2030 -toimenpideohjelman 17 päätavoitteesta on oikeusministeriön hallinnonalan tulosohejauksen painopisteiksi nostettu sukupuolten tasa-arvo, eriarvoisuuden vähentäminen, vastuullinen kuluttaminen ja ilmastoteot sekä rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto.

Lapsiasiavaltuutettu sitoutuu oikeusministeriön hallinnonalan kestävän kehityksen periaatteiden edistämiseen. Toiminnassa analysoidaan ja hyödynnetään vuonna 2020 saatua ja sen jälkeen täydentyneitä tietoja maapallon tulevaisuudesta ja lapsen oikeuksista. Lisäksi lapsiasiavaltuutettu osallistuu lapsia, nuoria ja perheitä koskevaan kansalliseen tiedonkeruuseen sekä kansalliseen lapsistrategiaan kestävän kehityksen näkökulmasta.

Osana kestävän kehityksen tavoitteita oikeusministeriön hallinnonalalla panostetaan järjestelmällisen häirinnän, uhkailun, maalittamisen ja vihapuheen vastaiseen työhön. Lapsiasiavaltuutetun toimistoon kohdistuu jonkin verran häirintää ja vihapuhetta etenkin julkisuudessa olleiden kannanottojen jälkeen. Toiminnassaan lapsiasiavaltuutettu pyrkii jatkossakin avoimuuteen ja rohkeuteen, mutta odottaa myös vahvempia keinoja häirintään ja vihapuheeseen puuttumiseksi sekä hallinnonalan yhteisiä toimintaohjeita. Toimiston viestintäasiantuntija tukee ilmiön tunnistamisessa ja henkilöstön osaamisessa vaikeasti ennakoitavassa ja ajoittain vihamielisessä viestintäympäristössä.

Lapsiasiavaltuutetun hiilijalanjälkeä on järjestelmällisesti pienennetty vuodesta 2019 alkaen. Matkakulut ovat vähentyneet tasolle 9 054,31 € joukkoliikenteen käyttöön panostamalla tammi-lokakuussa 2022. Toimiston ravitsemiskulut ovat pienentyneet tasolle 3 198,38 € tammi-lokakuussa 2022 kokoustarjoilujen tasoa tarkastelemalla, kokouslounaita vähentämällä ja videoneuvotteluja suosimalla. On kuitenkin syytä todeta, etteivät vuoden 2022 tunnusluvut ole täysin vertailukelpoisia aiempiin vuosiin covid-19-pandemian vähennettyä matkustusta ja läsnäolokokouksia. Vuosi 2023 tulee osoittamaan, millaiselle tasolle lapsiasiavaltuutetun toimisto pystyy painamaan nämä kulut. Hiilijalanjälkeä on pienennetty mahdollistamalla etätyöt ja arvioimalla matkustamisen välttämättömyyttä. Toimitilojen käyttöä on tehostettu tilojen käyttöastetta lisäämällä. Jyväskylän toimitilojen käyttökapasiteetti on kaksinkertaistunut vuodesta 2019: tällä hetkellä toimistossa on kymmenen työpistettä.

Tulossopimuskaudella jatketaan matkustamisen huolellista tarkoituksenmukaisuusarviointia, suositaan kokouksissa etäosallistumisen mahdollisuutta, vältetään hukkatarjoilua ja suositaan matkustamisessa joukkoliikennettä. Toimitiloja käytetään tehokkaasti ja toimiston käytännöissä (valaistus, laitteet, tulostus, painaminen ym.) suositaan ympäristöä säästäviä toimintatapoja.

Lapsiasiavaltuutettu osallistuu aktiivisesti systemaattiseen kehittämistarpeiden keruuseen ja viestii niistä tulosohejaukselle.

1.1.7 Ihmisoikeusongelmien tunnistaminen ja raportointi lapsiasiavaltuutetun työssä

Lapsiasiavaltuutetun perustehtävänä on edistää lapsen oikeuksia ja niihin liittyvää osaamista valtionhallinnossa. Sanna Marinin hallitusohjelmassa todetaan, että hallituskaudella pyritään

vahvistamaan erityisesti lainvalmistelijoiden osaamista ihmisoikeuskysymyksissä. Lapsen oikeuksien huomioiminen, lapsivaikutusten arviointi ja lapsibudjetoiminen edellyttävät jatkuvaa muistuttamista ja koulutusta, johon lapsiasiavaltuutettu on panostanut. Lapsiasiavaltuutettu on aktiivisesti edistänyt kansallisen lapsistrategian toimeenpanoa näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.

Lapsiasiavaltuutetulla on lisäksi merkittävä asema haavoittuvassa asemassa olevien lasten ihmisoikeusongelmien tunnistamisessa ja näistä ongelmista raportoinnissa. Lapsiasiavaltuutetun toimisto tapaa säännöllisesti erilaisia lapsiryhmiä, joiden kuulemiseksi on kehitetty uusia menetelmiä. Kohtaamiset voidaan muodostaa myös haavoittuvassa asemassa olevat lapsiryhmät tunnistaen tai kartoittaa mahdollisia ongelmia hienovaraisesti kaikilta lapsiryhmiltä. Lasten kuulemisen ja siihen liittyvän osaamisen vahvistaminen on lapsiasiavaltuutetun toimiston tämänhetkinen ensisijainen tavoite. Vuosina 2020, 2021 ja 2022 lapsiasiavaltuutettu on tavannut mm. vammaan kanssa eläviä, sateenkaarevia, saamelaisalueella eläviä, ruotsinkielisiä, vanhempien eron kokeneita, vanhempiensa menettäneitä ja autismiluokalla olevia lapsia ja nuoria. Lasten ja nuorten tapaamisissa on rohkeasti otettu käyttöön digitaalisia etäapuvälineitä ja otettu niiden haasteista myös opiksi.

Lisäksi valtuutettu kohtaa jatkuvasti lasten kanssa työskenteleviä ammattilaisia, vanhempia ja sidosryhmiä, jotka tuovat valtuutetun tietoon havaitsemiaan ilmiöitä. Yhteiskunnallisessa vaikuttamistyössään valtuutettu nostaa säännöllisesti esiin lapsia koskevia ihmisoikeusongelmia ja -loukkauksia.

Jotta ihmisoikeusongelmien tunnistaminen olisi aiempaakin tehokkaampaa, on lapsiasiavaltuutetun toimiston ylitarkastajan viran tehtävänkuvaa kohdennettu tähän raportointiin. Vuosina 2021 ja 2022 vahvistettiin lisäksi lakimiesresurssia määräaikaikaisella lakimiehellä, jonka tehtävää esitetään jatkettavaksi vuonna 2023. Tämä mahdollistaa tiivistetyn yhteistyön yhdenvertaisuusvaltuutetun toimiston ja eri kansalaisjärjestöjen kanssa. Haavoittuvia lapsiryhmiä, joita nyt on jo tunnistettu yhteisissä keskusteluissa edellä mainittujen tahojen kanssa, ovat vammaiset lapset, ilman oleskelulupaa maassa olevat lapset, maastapoistumismääräyksen saaneiden vanhempien lapset, yksin maahan tulleet alaikäiset turvapaikanhakijat sekä vähemmistöihin kuuluvat lapset. Toimiston sisäisessä työssä erityisryhmiksi ovat osoittautuneet lisäksi lastensuojelulaitoksiin ja sijaisperheisiin sijoitetut lapset ja pitkittyneissä huolto- ja tapaamisriitatilanteissa elävät lapset.

Lapsiasiavaltuutettu raportoi havaitsemistaan ihmisoikeusongelmista vuosittain valtioneuvostolle, neljän vuoden välein eduskunnalle ja viiden vuoden välein YK:n lapsen oikeuksien komitealle.

2. TULOSTAVOITTEET VUOSILLE 2023–2026

2.1 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet vuosille 2023–2026 ovat:

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

- YK:n lapsen oikeuksien yleissopimuksen mukaiset oikeudet tunnetaan - myös lasten ja nuorten keskuudessa.
- Lapsen ihmisoikeuksia arvostetaan ja kunnioitetaan kaikkialla.
- Lapsivaikutusten arviointi on vakiintunut osaksi säädösvalmistelua ja yhteiskunnallista päätöksentekoa.
- Lasten kokemuksia ja mielipiteitä arvostetaan ja hyödynnetään yhteiskunnan päätöksenteon kaikilla tasoilla.
- Lasten elinolot ja hyvinvointi ovat kehittyneet parempaan suuntaan.

Tulostavoite 1: YK:n lapsen oikeuksien yleissopimuksen mukaiset oikeudet tunnetaan – myös lasten ja nuorten keskuudessa

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTIKRI- TEERI
2023	<ul style="list-style-type: none"> • Moniammatillisen LOS-koulutus yhdessä kansallisen lapsistrategian kanssa käynnistyy ja tulee tunnetuksi • Kansallisen LOS-viestintästrategian toimeenpano etenee • Viestitään vuoden 2022 lapsibarometrin tuloksista ja Nuoret neuvonantajat tapaamisten sisällöistä – myös lapsille ja nuorille – ja hyödynnetään niitä kaikessa viraston työssä • Viestitään YK:n lapsen oikeuksien komitean keväällä valmistumista päätelmistä – myös lapsille ja nuorille – ja hyödynnetään niitä kaikessa viraston työssä • 	<p>Koulutuksen suosio ja saatu palaute</p> <p>Kansallisen LOS-viestintästrategian toimeenpano</p> <p>Kansallisen lapsistrategian jatkuvuus</p>
2024	<ul style="list-style-type: none"> • Moniammatillisen LOS-koulutuksen markkinointi ja toteutus jatkuu • Virkamiesten ja ammattilaisten tieto lasten oikeuksista on lisääntynyt • Lasten ja nuorten tieto lapsen oikeuksista on lisääntynyt • 	<p>Koulutuksen suosio ja saatu palaute</p>
2025	<ul style="list-style-type: none"> • Moniammatillisen LOS-koulutuksen markkinointi ja toteutus jatkuu 	<p>Koulutuksen suosio ja saatu palaute</p>
2026	<ul style="list-style-type: none"> • LOS-koulutuksen päivittäminen 	

Tulostavoite 2: Lapsen ihmisoikeuksia arvostetaan ja kunnioitetaan kaikkialla

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTIKRI- TEERI
2023	<ul style="list-style-type: none"> • Lapsiasiavaltuutetun kertomus eduskunnalle vaikuttaa hallitusohjelman tavoitteisiin. • Yhteistyö relevanttien tahojen kanssa lasten terveydestä • Seurataan ja arvioidaan YK:n lapsen oikeuksien komitean päätelmien toimeenpanoa valtionhallinnossa • Kansallisen lapsistrategian hallituskauden 2019–2023 toimeenpanoa seurataan 	<p>Eduskuntakertomuksen laatu ja vaikuttavuus</p>

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTIKRI- TEERI
	<ul style="list-style-type: none"> Vuonna 2022 julkaistut selvitykset saamelais- ja romanilasten oikeuksien ja hyvinvoinnin toteutumisesta sekä peruskoulujen lakkauttamisista huomioidaan päätöksenteossa. Kansainvälisessä yhteistyössä tehdään uusia avauksia. 	<p>Lapsiasiavaltuutetun vaikuttamistyön huomiointi hallitusohjelmassa</p> <p>Kansallisen lapsistrategian toimeenpanon laatu ja LOS-perustaisuus</p>
2024	<ul style="list-style-type: none"> Kansallisen lapsistrategian toimeenpanoa seurataan Kansainvälistä yhteistyötä vahvistetaan 	Lapsen oikeuksien tunnettuus valtionhallinnossa, kunnissa ja kansalaisyhteiskunnassa
2025 - 2026	<ul style="list-style-type: none"> Kansallinen yhteistyö lapsen oikeuksien juurruttamiseksi edistyy Uudet yhteistyöhankkeet kansainvälisessä yhteistyössä 	

Tulostavoite 3: Lapsivaikutusten arviointi on vakiintunut osaksi säädösvalmistelua ja yhteiskunnallista päätöksentekoa.

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTIKRI- TEERI
2023	<ul style="list-style-type: none"> Arviointi peruskouluverkon harvenemisen vaikutuksista maaseudun ja saariston lasten oikeuksiin huomioidaan hallitusohjelmassa ja päätöksenteossa Selvitys romani- ja saamelaislasten oikeuksien toteutumisesta huomioidaan hallitusohjelmassa ja päätöksenteossa Lapsen oikeudet huomioidaan hallitusohjelmassa sekä valtionhallinnon ja kuntien päätöksenteossa Rakenteet lapsivaikutusten arvioinnin ja lapsibudjetoinnin mahdollistamiseksi alkavat juurtua kansallisen lapsistrategiatyön myötävaikutuksella Lapsiasiavaltuutetun aloitteet, kannanotot, raportit, selvitykset ja lausunnot tukevat lainsäädäntötyötä ja yhteiskunnallista päätöksentekoa 	<p>Peruskouluverkon harvenemisen vaikutusten arvioinnin laatu ja vaikuttavuus Romani- ja saamelaislasten oikeuksien toteutumisen selvitysten laatu ja vaikuttavuus</p> <p>Lapsivaikutusten arviointien määrä ja laatu lainvalmistelutyössä ja kunnallisessa päätöksenteossa</p> <p>Lapsen oikeuksien näkyvyys kunnallisessa, alueellisessa ja valtionhallinnon päätöksenteossa</p> <p>Lapsiasiavaltuutetun työn hyödyntäminen yhteiskunnallisessa päätöksenteossa</p>

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTIKRI- TEERI
2024	<ul style="list-style-type: none"> Lapsivaikutusten arviointiin ja lapsibudjetointiin on luotu pysyvät rakenteet niin valtionhallinnossa kuin kunnissa 	Lapsivaikutusten arviointiin ja lapsibudjetointiin osoitetut resurssit ministeriöissä ja kunnissa
2025	<ul style="list-style-type: none"> Lapsivaikutusten arviointi ja lapsibudjetointi ovat vakiintunut osa päätöksentekoa valtionhallinnossa ja kunnissa 	Lapsivaikutusten arviointi toteutetaan säännönmukaisesti päätöksenteossa Lapsibudjetointia hyödynnetään talousarvioinneissa
2026	<ul style="list-style-type: none"> Lapsivaikutusten arviointi ja lapsibudjetointi ovat vakiintunut osa päätöksentekoa valtionhallinnossa ja kunnissa 	

Tulostavoite 4: Lasten kokemuksia ja mielipiteitä arvostetaan ja hyödynnetään yhteiskunnan päätöksenteon kaikilla tasoilla.

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTIKRI- TEERI
2023	<ul style="list-style-type: none"> Lapsibarometrin tulokset saavat huomiota ja sen nostamia lasten näkemyksiä hyödynnetään yhteiskunnallisessa päätöksenteossa ja toiminnassa eri tahoilla Lapsiasiavaltuutetun selvitys romani- ja saamelaislasten oikeuksien toteutumisesta lasten näkökulmasta valmistuvat ja niiden tuloksia hyödynnetään yhteiskunnallisessa päätöksenteossa (ml. hallitusohjelmassa) Peruskoulujen lakkauttamisten vaikutukset lapsen oikeuksiin saavat huomiota ja tilaa myös hallitusohjelmassa Nuoret neuvonantajat-toiminnan tiimien ensimmäiset tulokset valmistuvat ja toimintaa arvioidaan sekä jatkoa kehitetään Lasten ja nuorten näkemysten hyödyntämistä lapsiasiavaltuutetun lausunnoissa kannanotoissa, esityksissä ja aloitteissa jatketaan ja vahvistetaan Lasten ja nuorten näkemykset yleistyvät lapsivaikutusten arvioinneissa osin valtuutetun vaikuttamistyön myötä Lapsibarometrin tulosten jalkauttaminen edistää pienten lasten kokemustiedon hyödyntämistä Lapsiasiavaltuutettu toteuttaa artikkelikokoelman lasten terveydestä ja hyvinvoinnista lapsen oikeuksien näkökulmasta 	Lasten ja nuorten näkemysten yleisyys eri päätöksentekoprosesseissa
2024	<ul style="list-style-type: none"> Rakenteet lasten ja nuorten näkemysten kokoamiseksi lapsiasiavaltuutetun työssä ovat vakiintuneet Lapsiasiavaltuutetun selvitys hyvinvoinnista ja terveydestä lasten oikeuksien näkökulmasta saa huomiota 	Lapsibarometri Nuoret neuvonantajat Yhteistyö eri tiedonkeruutahojen kanssa
2025	<ul style="list-style-type: none"> Rakenne lasten ja nuorten näkemysten kokoamiseksi ja hyödyntämiseksi lapsiasiavaltuutetun työssä on vakiintunut 	

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTIKRI- TEERI
2026	<ul style="list-style-type: none"> Rakenne lasten ja nuorten näkemysten kokoamiseksi ja hyödyntämiseksi lapsiasiavaltuutetun työssä on vakiintunut 	

Tulostavoite 4: Lasten elinolot ja hyvinvointi ovat kehittyneet parempaan suuntaan.

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTIKRI- TEERI
2023	<ul style="list-style-type: none"> Saamelais- ja romanilasten oikeuksien ja hyvinvoinnin toteutumisesta on saatu uutta tietoa Harvaan asuttujen alueiden lasten oikeuksista koulutukseen valmistunutta arviointia hyödynnetään Toteutetaan pakolaislasten hyvinvoinnin kokemuksia koskeva selvitys yhteistyössä Suomen UNICEF:n ja Pelastakaa Lapset ry:n kanssa Kehittämistyö lasten hyvinvoinnin kansallisten indikaattoreiden parissa valmistuu yhteistyössä ITLA:n, Terveystieteiden tutkimuslaitoksen, kansallisen lapsistrategian ja Tilastokeskuksen kanssa Kouluterveyskyselyn uusia tuloksia hyödynnetään Lapsiuhritutkimus valmistuu ja sen tulokset antavat arvokasta tietoa lasten rikosuhritkokemusten yleisyydestä ja kehityksestä 1980-luvulta tähän päivään 	Seurantaindikaattoreiden vakiinnuttamisen onnistuminen
2024	<ul style="list-style-type: none"> Säännöllisesti seurattavat lasten elinolojen ja hyvinvoinnin indikaattorit on kansallisesti päätetty ja kaikkien hyödynnettävissä 	Indikaattoreiden käytön yleisyys ja laatu
2025	<ul style="list-style-type: none"> Lasten elinolojen ja hyvinvoinnin indikaattorit ovat tarkoituksenmukaiset ja niillä on pysyvä infrastruktuuri 	
2026	<ul style="list-style-type: none"> ? 	

2.2 Toiminnallinen tuloksellisuus

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet vuosille 2023–2026 ovat:

<p>Toiminnallinen tuloksellisuus</p> <ul style="list-style-type: none"> Lapsiasiavaltuutetun työ otetaan vakavasti ja sitä arvostetaan. Lapsiasiavaltuutetun toimivalta tunnetaan. Lapsiasiavaltuutettu on arvostettu ja rakentava yhteistyökumppani. Toiminta perustuu strategiaan ja vuosittaiseen toimintasuunnitelmaan. Valtuutetun lausunnot ja kannanotot ovat laadukkaita.
--

Tulostavoite 1: Lapsiasiavaltuutetun työ otetaan vakavasti ja sitä arvostetaan

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTIKRITEERI
2022 - 2025	<ul style="list-style-type: none"> Lapsiasiavaltuutettu on keskeinen yhteistyökumppani laajoissa lapsen oikeuksia edistävissä verkostoissa (kansallinen lapsistrategia, kansallinen LOS-viestintä, erilliset tutkimushankkeet, lta) Lapsiasiavaltuutetulta pyydetään lausuntoja keskeisiin lainvalmisteluhankkeisiin ja yhteiskunnallisiin ohjelmiin sekä selvityksiin Lapsiasiavaltuutetun koulutukselle ja esitelmille on kysyntää Lapsiasiavaltuutettu osallistuu kansallisiin kehittämishankkeisiin asiantuntijajäsenenä 	Osallistuminen kansallisiin edistämishankkeisiin Lausuntopyyntöjen määrä Koulutuksen ja esitelmien kysyntä
2023	<ul style="list-style-type: none"> Lapsiasiavaltuutetun toiminnasta tehdään syksyllä mainekysely sidosryhmille Mediaseurannan mittareita seurataan aktiivisesti 	Mainekyselyn tulokset ja vertailu vuoteen 2019
2024	<ul style="list-style-type: none"> ?? 	

Tulostavoite 2: Lapsiasiavaltuutetun työ tunnetaan

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTIKRITEERI
2023	<ul style="list-style-type: none"> Mediaseurannan systemaattiset raportit ovat koko toimiston työkalu Lapsiasiavaltuutetun toiminnasta tehdään uusi mainekysely sidosryhmille (viimeksi v. 2019) Viraston viestintä jatkuu korkeatasoisena Lapsiasiavaltuutetun lasten kuulemismenetelmien tunnettuutta ja luotettavuutta vahvistetaan 	Mediaseuranta
2024	<ul style="list-style-type: none"> ?? 	

Tulostavoite 3: Lapsiasiavaltuutettu on arvostettu ja rakentava yhteistyökumppani

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTIKRITEERI
2022– 2025	<ul style="list-style-type: none"> Lapsiasiavaltuutettu on keskeinen toimija lapsen oikeuksia edistävissä kansallisissa hankkeissa (mm. kansallinen lapsistrategiatyö, kansallinen LOS-viestintäverkosto, kansallinen LOS-koulutus) Lapsiasiavaltuutettu kutsutaan asiantuntijajäseneksi kansallisesti merkittäviin yhteiskuntapoliittisiin uudistushankkeisiin, tutkimushankkeisiin ja kampanjoihin Lapsiasiavaltuutettu pitää säännöllisesti luentoja lapsen oikeuksista eri yleisöille Sidosryhmätapaamisia ja vierailuja järjestetään säännöllisesti Lasten ja nuorten tapaamisia järjestetään säännöllisesti 	Jäsenyyksien määrä ja laatu Luentojen määrä ja laatu Sidosryhmätapaamisten määrä ja laatu Lasten ja nuorten tapaamisten määrä ja laatu

Tulostavoite 4: Toiminta perustuu strategiaan ja vuosittaiseen toimintasuunnitelmaan

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTIKRITEERI
2022– 2025	<ul style="list-style-type: none"> Vuosittain laaditaan toimintasuunnitelma yhdessä koko henkilöstön kanssa Toimintasuunnitelmaa arvioidaan puolivuositain Strategiaa tarkastellaan jokaisen toimintasuunnitelma valmistelun yhteydessä 	Puolivuotisseuranta

Tulostavoite 5: Valtuutetun lausunnot ja kannanotot ovat laadukkaita

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTIKRITEERI
2022– 2025	<ul style="list-style-type: none"> Seurataan ja hyödynnetään omaa ja ulkoista tutkimustietoa. Lausunnoissa ja kannanotoissa hyödynnetään lapsilta ja nuorilta Nuoret neuvonantajat -toiminnan ja muiden tapaamisten, Lapsibarometrin sekä tutkimusten pohjalta saatua kokemustietoa. Sitoutetaan koko henkilöstöä lausuntojen ja kannanottojen laatimiseen. Lausunnoissa ja kannanotoissa panostetaan hyvään viestintään. 	Tutkimustiedon ja lapsilta sekä nuorilta saatavan tiedon soveltaminen lapsiasiavaltuutetun työssä Lausuntojen ja kannanottojen näkyvyys ja aikaansaadut muutokset

Keskeiset tuloksellisuustavoitteita tukevat toimintatavat vuosina 2023–2026 ovat:

Seurataan, hyödynnetään ja välitetään tutkimus- ja asiantuntijätietoa.
Kerätään ja välitetään tietoa lasten kokemuksista ja mielipiteistä.
Kuullaan Nuoria neuvonantajia, toteutetaan Lapsibarometri säännöllisesti.
Järjestetään Pyöreän pöydän keskusteluja kriittisistä aiheista.
Laaditaan strategia ja toimintasuunnitelma yhdessä.
Panostetaan toimiston monikanavaiseen viestintään.

2.3 Henkilöstö

Henkilöstöön liittyvät tavoitteet vuosille 2023–2026 ovat:

<p>Henkilöstö</p> <ul style="list-style-type: none"> Henkilöstöllä on hyvä henkinen, fyysinen, eettinen ja sosiaalinen toimintakyky. Osaamisen kehittäminen on jatkuvaa. Työnjako on selkeä ja tarkoituksenmukainen. Työyhteisö on turvallinen ja tukeva. Osallisuus on vahvaa. Johtaminen on innostavaa ja tukee työntekijöitä.
--

Tulostavoite 1: Henkilöstöllä on hyvä henkinen, fyysinen, eettinen ja sosiaalinen toimintakyky

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTIKRI- TEERI
2022– 25	<ul style="list-style-type: none"> Henkinen, fyysinen, eettinen ja sosiaalinen toimintakyky paranee tai säilyy hyvänä Rekrytoinnit tehdään onnistuneesti 	Kehityskeskustelut CAF- ja VmBaro-ky- selyt

Tulostavoite 2: Osaamisen kehittäminen on jatkuvaa

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTIKRI- TEERI
2022– 2025	<ul style="list-style-type: none"> Henkilöstö sitoutuu lisäkoulutuksiin ja näihin järjestetään työaikaa Jokainen työntekijä pitää lukuhetkiä ja jakaa arvokkaaksi tulkitsemaansa tietoa muille 	Osallistuminen lisä- koulutukseen Kalentereiden rau- hoittuminen

Tulostavoite 3: Työnjako on selkeä ja tarkoituksenmukainen

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTIKRI- TEERI
2022– 2025	<ul style="list-style-type: none"> Työnkuvat käydään vuosittain läpi paitsi kehityskeskusteluissa myös CAF-kyselyssä ja yhteisesti toimistossa 	Työn tehokkuus ja työtyytyväisyys

Tulostavoite 4: Työyhteisö on turvallinen ja tukeva

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTIKRI- TEERI
2022– 2025	<ul style="list-style-type: none"> Työsuojelun toimintaohjelma pidetään ajantasaisena Tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma pidetään ajantasaisena Työsuojeluvaltuutettu jatkaa toimintaansa Ohjeet epäasiallisesta käyttäytymisestä ja häirinnästä pidetään ajantasaisina Kannustetaan avoimuuteen Pyritään rakentamaan ilmaisuun Jatketaan työnohjausta tarpeen mukaan 	Työtyytyväisyys ja työn tehokkuus Sairauslomat Toimistokokouksissa, kehityskeskuste- luissa ja CAF-kyse- lyssä saatu palaute

Tulostavoite 5: Osallisuus on vahvaa

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTIKRI- TEERI
2022– 2025	<ul style="list-style-type: none"> • Asioita tuodaan yhteiseen pöytään ja niitä pohditaan yhdessä • Jokaisen työntekijän osaamista ja panosta arvostetaan • Opetellaan palautteen antamista • Päätöksentekoon voi vaikuttaa 	Avoimen keskustelun määrä ja laatu Työtyytyväisyys Aloitteet toimiston työtapojen muuttamiseksi

Tulostavoite 6: Johtaminen on innostavaa ja tukee työntekijöitä

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTIKRI- TEERI
2022– 2025	<ul style="list-style-type: none"> • Johtaja on paikalla toimistossa • Johtaja on kiinnostunut kaikkien työstä ja haluaa jakaa sitä • Johtaja kehittää omaa osaamistaan johtamistaidoissa ja tuo käytäntöön niiden oppeja • Johtaja osaa edistää niin substanssiasioita kuin henkilöstön työkykyä 	Toimistopäivien lukumäärä Tyytyväisyys johtajan toimintaan (vmbaro-kysely) Johtajan lisäkoulutautuminen Henkilöstön työssäjaksaminen

Keskeiset henkilöstötavoitteita tukevat toimintatavat vuosina 2023–2026 ovat:

Vahvistetaan yhteisöllisyyttä ja keskinäistä luottamusta.

Luodaan yhdessä virkistäytymisen ja yhteisöllisyyden vahvistamisen tapoja.

Annetaan jokaisen vaikuttaa työnsä sisältöihin ja yhteisiin asioihin.

Edistetään joustavasti työn ja perhe-elämän yhteensovittamista.

Vahvistetaan osaamista jakamalla tietotaitoa sisäisesti ja ulkoisten yhteistyökumppaneiden kanssa.

Tuetaan jatkuvaa oppimista ja kannustetaan lisäkoulutukseen.

Seurataan henkilöstön hyvinvointia ja johdon onnistumista CAF- ja VMBaro-kyselyn avulla.

Hyödynnetään työterveyshuollon palveluita.

Käytetään tarvittaessa työnohjausta.

2.4 Talous

Talouteen liittyvät tavoitteet vuosille 2023–2026 ovat:

<p>Talous</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toiminta on kustannustehokasta. • Talous tukee toiminnan tavoitteita ja vaikuttavuutta. • Talous on ekologisesti, taloudellisesti ja eettisesti kestävä.
--

Tulostavoite 1: Toiminta on kustannustehokasta

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTIKRI- TEERI
2022– 2025	<ul style="list-style-type: none"> Talousarvioita ja toteumaa seurataan kuukausitasolla Hankinnat kilpailutetaan, pienhankinnat vertaillaan ja käytetään Hanselin puitesopimustoimittajia aina kun se on mahdollista Vältetään hukkaa niin matkustamisessa kuin tarjoiluissa Pidetään matkustamisesta aiheutuvat kustannukset maltillisina 	Talouden tasapaino, jatkuva seuranta

Tulostavoite 2: Talous tukee toiminnan tavoitteita ja vaikuttavuutta

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTIKRI- TEERI
2022– 2025	<ul style="list-style-type: none"> Rahoitusta kohdennetaan tarkoituksenmukaisella tavalla Tärkeimpien ydintoimintojen rahoitus turvataan 	Ydintoimintojen saama rahoitus

Tulostavoite 3: Talous on ekologisesti, taloudellisesti ja eettisesti kestävä

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTIKRI- TEERI
2022– 2025	<ul style="list-style-type: none"> Suositaan etäkokouksia ja -tilaisuuksia Lisätään videoinnin hyödyntämistä esityksissä Matkustuksessa suositaan ympäristöystävällisiä kulkumuotoja Toimiston kulutusta tarkkaillaan kestävyuden näkökulmasta Hukkaruokaa vähennetään kokouksissa ja tilaisuuksissa pyytämällä sitoutuneita ilmoittautumisia Taloudenhoito on avointa ja rehellistä 	Jatkuva arviointi

Keskeiset taloustavoitteita tukevat toimintatavat ovat:

Taloutta seurataan jatkuvasti ja ennakoiden.
 Taloudellinen liikkumavara kohdennetaan järkevästi.
 Hankinnassa noudatetaan hyviä käytäntöjä.
 Vaalitaan ekologisesti kestäviä työtapoja.

3. VOIMAVARAT

3.1 Henkilötyövuodet

Vuonna 2023 lapsiasiavaltuutetun toimistossa työskentelee vakituisissa viroissa lapsiasiavaltuutettu, yksi ylitarkastaja, lakimies, erikoistutkija, viestintäasiantuntija ja hallinnollinen avustaja. Yhteensä vakituisia henkilötyövuosia on siten kuusi (6). Vuonna 2023 toimistossa työskentelee lisäksi ma. lakimies ja alkuvuoden määräaikaissä hankkeissa ma. suunnittelija, ma. erikoistutkija ja ma. tutkimusavustaja. Vuosittain toimistossa työskentelee yksi tai kaksi korkeakouluharjoittelijaa.

Vuonna 2022 eläköitymisen vuoksi vapautunut ylitarkastajan virka muutetaan vuonna 2023 lakimiehen viraksi määrärahojen näin salliessa.

	Toteuma 2019	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Tavoite 2023	Tavoite 2024
Henkilötyövuodet	5,9	5,2	7	7	7	7

3.2 Määrärahat

	Toteuma 2019	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Tulosopimus 2022	Kehys 2023	Kehys 2024	Kehys 2025
Määrärahat (€)	546 892	622 235	831 749	783 000	745 000	670 000	670 000

Taulukossa vuosien 2023–2026 määrärahat ovat valtioneuvoston 13.4.2022 vahvistaman Julkisen talouden suunnitelman mukaiset. Lisäksi valtuutetulla on käytössä edelliseltä vuodelta siirtynyt määräraha, jonka arvioitu määrä vuodelle 2023 on 60 000 euroa. Eduskunta hyväksyy niitä koskevat talousarvioesitykset vuosittain.

4. VOIMASSAOLO JA SEURANTA

Tulossopimus koskee vuosia 2023–2026. Tulossopimusasiakirja päivitetään vuosittain tulosneuvottelussa tai jos valtuutettu vaihtuu sopimuskauden aikana.

Tulostavoitteiden toteutumista arvioidaan alustavasti puolivuosisikatsauksessa ja tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan tilinpäätöksen toimintakertomuksessa. Oikeusministeriö ohjeistaa raportointiaikatauluista erikseen.

5. ALLEKIRJOITUKSET

12.12.2022

Pekka Timonen
kansliapäällikkö

Elina Pekkarinen
lapsiasiavaltuutettu

Oikeusministeriön ja tasa-arvovaltuutetun tulosopimus vuosille 2023–2026

Oikeusministeriö ja tasa-arvovaltuutettu ovat neuvotelleet ja sopineet vuosien 2022–2026 tulostavoitteet ja niiden toteuttamiseen osoitettavat resurssit.

Tulostavoitteiden toteutumisesta raportoidaan oikeusministeriölle tasa-arvovaltuutetun puolivuotisraportissa ja toimintakertomuksessa. Tasa-arvovaltuutettu antaa lisäksi vuosittain valtioneuvostolle kertomuksen toiminnastaan ja kerran neljässä vuodessa eduskunnalle kertomuksen tasa-arvon toteutumisesta.

Tasa-arvovaltuutettu on saanut vuodelle 2022 60.000 euron lisäyksen määrärahaansa ihmisoikeusongelmien raportointiin ja ongelmiin puuttumiseksi (hallitusohjelmassa varattu määräraha). Vuodesta 2023 eteenpäin lisäys on 80.000 euroa. Lisäys on mahdollistanut yhden uuden viran perustamisen. Lisäksi tasa-arvovaltuutetun määrärahaa korotetaan vuodesta 2023 alkaen 45.000 eurolla varhaiskasvatuksen tasa-arvosuunnitteluelvoitteen valvonnan vuoksi.

Tasa-arvolain tehokas toteutuminen ja sitä kautta sukupuoleen perustuvan syrjinnän vähentäminen ja oikeusturvan parantaminen edellyttävät tehokasta lainvalvontaa. Tasa-arvosuunnittelu- ja palkkakartoitusvelvoitteiden osalta valvottavia työnantajatahoja on noin 8300. Vastaavasti tasa-arvosuunnitteluelvoitteen piirissä olevia kouluja ja oppilaitoksia on noin 3500. Varhaiskasvatuksen tasa-arvosuunnitteluelvoitteen piirissä on samoin n. 3500 varhaiskasvatusyksikköä.

Tulosneuvottelu käytiin 11.11.2022 oikeusministeriössä.

Sisällysluettelo

Oikeusministeriön ja Tasa-arvovaltuutetun tulossopimus vuosille 2021–2024	1
1. Strateginen kehys	3
1.1 Visio, perustehtävä ja strategiset tavoitteet	3
1.2 Toimintaympäristön muutostekijät (ml. riskienhallinta)	5
1.2.1 Koronapandemian vaikutuksista	5
1.2.2 Muu yhteiskunnallinen toimintaympäristö	5
1.2.3 Hallinnollinen toimintaympäristö	7
1.2.4 Riskienhallinta	8
2. Tulostavoitteet vuosille 2021–2024	9
2.1 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus	9
2.2 Toiminnallinen tuloksellisuus	11
2.3 Henkilöstö	14
2.4 Talous ja ICT	16
3. Vuosien 2021–2024 voimavarat	17
3.1 Henkilötyövuodet	17
3.2 Määrärahat	18
4. Voimassaolo ja seuranta	18
5. Allekirjoitukset	18

1. Strateginen kehys

1.1 Visio, perustehtävä ja strategiset tavoitteet

Tasa-arvovaltuutettu on toiminnassaan itsenäinen ja riippumaton lainvalvontaviranomainen, joka sijaitsee oikeusministeriön hallinnonalalla. Tasa-arvovaltuutetun toiminta perustuu lakiin tasa-arvovaltuutetusta (1328/2014), jonka esitöissä korostetaan tasa-arvovaltuutetun roolia itsenäisenä viranomaisena ja itsenäisyyttä mm. henkilöstöä koskevan päätöksenteon osalta. Tasa-arvovaltuutettu toimii myös Euroopan unionin tasa-arvodirektiiveissä edellytettynä kansallisena tasa-arvoelimenä.

Tasa-arvovaltuutetusta annetun lain mukaan tasa-arvovaltuutetun tehtävänä on:

- 1) valvoa tasa-arvolain sekä ensisijaisesti syrjinnän kiellon ja syrjivän ilmoittelun kiellon noudattamista;
- 2) aloittein, neuvoin ja ohjein edistää tasa-arvolain tarkoituksen toteuttamista;
- 3) antaa tietoja tasa-arvolainsäädännöstä ja sen soveltamiskäytännöstä;
- 4) seurata tasa-arvon toteutumista yhteiskuntaelämän eri aloilla; sekä
- 5) ryhtyä toimenpiteisiin sovinnon aikaansaamiseksi tasa-arvolaisissa tarkoitettua syrjintää koskevassa asiassa.

Tasa-arvovaltuutettu toteuttaa lakisääteisiä tehtäviään itsenäisesti toimivaltuuksiensa puitteissa. Tasa-arvovaltuutettu pitää kuitenkin perusteltuna kehittää toimintansa tuloksellisuutta yhdessä oikeusministeriön kanssa niin, että valtuutettu käy vuosittain keskustelun toiminnastaan ja sen tavoitteista tulossopimuksen yhteydessä. Valtuutettu sopii vuosittaisista resursseista oikeusministeriön kanssa tulossopimuksessa.

Alla olevassa taulukossa esitetään tasa-arvovaltuutetun visio, perustehtävä sekä tärkeimmät strategiset tavoitteet vuosille 2023 - 2026.

<p>Visio Sukupuolten tasa-arvoa kunnioitetaan osana ihmisoikeuksia. Jokainen voi toteuttaa itseään sukupuolestaan, sukupuoli-identiteetistään tai sukupuolen ilmaisustaan riippumatta. Tasa-arvo toteutuu kaikilla elämänalueilla ja kaikissa elämän vaiheissa.</p>
<p>Perustehtävä Tasa-arvovaltuutettu edistää itsenäisenä viranomaisena sukupuolten tasa-arvoa ja toimii sukupuolisyrittäjien estämiseksi ja siihen liittyvän oikeusturvan toteutumiseksi.</p>
<p>Arvot Asiantuntijuus Oikeudenmukaisuus Vaikuttavuus Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus Luotettavuus</p>
<p>Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sukupuolten tasa-arvo toteutuu osana perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista 2. Tasa-arvolaissa turvatut oikeudet ja oikeusturva toteutuvat käytännössä 3. Sukupuolten tasa-arvoa edistetään aktiivisesti tasa-arvolaissa edellytetyllä tavalla <p>Toiminnalliset tuloksellisuustavoitteet</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Seurataan tasa-arvokehitystä yhteiskuntaelämän eri alueilla ja nostetaan esiin valvontatyössä ilmenneitä syrjintäongelmia. Toimitaan tietoisuuden lisäämiseksi syrjintään liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista. 2. Toimitaan yhteistyössä muiden tasa-arvo- sekä perus- ja ihmisoikeustoimijoiden kanssa kansallisesti ja kansainvälisesti. 3. Turvataan tasa-arvolakia koskevien neuvontapalveluiden hyvä saatavuus ja valvotaan syrjintäkieltojen noudattamista tarkoituksenmukaisella ja vaikuttavalla tavalla. 4. Edistetään ja valvotaan tasa-arvolain edistämisvelvoitteiden (tasa-arvosuunnitelmat, kiintiösäännös ym.) toteutumista. 5. Huolehditaan siitä, että tasa-arvovaltuutetun toimistossa on tasa-arvolain tehokkaan valvonnan ja edistämistoimien edellyttämä luotettava asiantuntemus. <p>Henkilöstötavoitteet</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Toimistolla on tehtävien edellyttämä tarkoituksenmukainen henkilöstörakenne. 2. Henkilöstön osaamista kehitetään pitkäjänteisesti ja suunnitelmallisesti. 3. Johtaminen tukee tuloksellista toimintaa ja toimiston kehittämistoimenpiteet ovat osallistavia. 4. Henkilöstön työhyvinvointiin liittyviä toimenpiteitä ja tavoitteita toteutetaan mm. työhyvinvointikyselyjen, työsuojelun toimintaohjelman ja yhdenvertaisuussuunnitelman pohjalta. <p>Taloutta ja ICT:tä koskevat tavoitteet</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Toiminta ja talous ovat tasapainossa ja sovitettu yhteen toimiston toimintasuunnitelman ja strategian pohjalta. 2. Siirtyviä määrärahoja käytetään vastuullisesti ja tuloksellisesti. 3. Osallistutaan aktiivisesti HILDA-asianhallintajärjestelmän kehittämiseen ja valmistellaan käyttöönottoon liittyviä toimenpiteitä. 4. Arvioidaan toimenpiteitä toimiston hiilijalanjäljen pienentämiseksi.

1.2 Toimintaympäristön muutostekijät (ml. riskienhallinta)

1.2.1 Koronapandemian vaikutuksista

Keväällä 2020 kärjistynyt koronapandemia on vaikuttanut sekä tasa-arvovaltuutetun toimiston työhön että koko yhteiskunnalliseen toimintaympäristöön. Tasa-arvovaltuutetun toimisto siirtyi kokonaisuudessaan etätyöhön maaliskuun 2020 puolivälissä. Vuoden 2022 alkupuolella toimisto siirtyi etä- ja lähityötä yhdistävään hybridityömalliin.

Koronakriisi on vaikuttanut monin tavoin tasa-arvotilanteeseen suomalaisessa yhteiskunnassa, joskin pidempiaikaisten vaikutusten selvittämiseen mennee vielä runsaasti aikaa. Asiaa on selvitetty mm. THL:n johtamassa hankkeessa "Koronakriisin vaikutukset sukupuolten tasa-arvoon Suomessa".

Todennäköistä on, että esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon sekä opetusalan henkilöstön kuormitus jatkuu korkeana myös akuutin koronaepidemian jälkeen. Sosiaaliset ongelmat, oppimiserot ja terveydenhuollon hoitovelka ovat kärjistyneet pandemian aikana. Terveydenhuollon naisvaltainen henkilöstö on kuormittunut myös vuoden 2022 pitkittyneiden työtaistelutoimien johdosta. Lasten ja nuorten keskuudessa esimerkiksi seksuaalisen häirinnän kokemukset samoin kuin mielenterveysongelmat ovat kasvaneet merkittävästi mm. kouluterveyskyselyn (2021) mukaan. Pidemmällä tähtäimellä koronapandemia voikin vaikuttaa opetushenkilöstön jaksamisen lisäksi erityisesti heikossa asemassa olevien oppilaiden ja opiskelijoiden koulumenestykseen ja syrjäytymisriskiin.

1.2.2 Muu yhteiskunnallinen toimintaympäristö

Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelma, hallituksen tasa-arvo-ohjelma sekä tasa-arvoselonteko (2022) pitävät sisällään lukuisia tasa-arvon edistämishankkeita, jotka ovat johtaneet tai johtamassa myös lainsäädäntömuutoksiin. Tasa-arvolakiin ollaan lisäämässä tasa-arvosuunnitteluvaihtoehtoja varhaiskasvatukseen. Rikoslain seksuaalirikoksia koskeva uudistettu luku tulee voimaan 1.1.2023. Sukupuolen vahvistamista (ns. translaki) koskeva hallituksen esitys on vihdoin annettu eduskunnalle syyskuussa 2022. Toisaalta useat uudistushankkeet, kuten määräaikaisten raskaussyrjintäsuojan vahvistaminen palvelussuhdelaeissa sekä palkkatietojen läpinäkyvyyden lisääminen ovat hallitusohjelmakirjauksista huolimatta jääneet toteutumatta

Tasa-arvovaltuutetun työssä keskeinen elämänalue on työelämä. Työelämässä on eräitä hyvin tunnistettuja pitkäkestoisia tasa-arvo-ongelmia kuten naisten ja miesten välinen palkkaero, jota samapalkkaisuusohjelmat eivät näytä juuri kaventaneen. Kesto-ongelmaksi on muodostunut myös syrjintä raskauden ja vanhemmuuden perusteella.

Tasa-arvovaltuutetun tehtävä on antaa työelämän tasa-arvosuunnittelua koskevia ohjeita ja neuvoja sekä valvoa veloitteen noudattamista. Haasteena on valvonnan kohteiden suuri lukumäärä verrattuna käytettävissä oleviin resursseihin: käytännössä tasa-arvosuunnitelmia on mahdollista käydä läpi vain joitakin kymmeniä suunnitelmia vuodessa, kun valvottavia tahoja on yli 8.000. Tällä hetkellä suunnitelmien valvontaa toteutetaan lähinnä syrjintäepäilyjen yhteydessä. Tasa-arvosuunnitelmien valvonta tarkoittaa käytännössä ennen kaikkea ohjeiden ja neuvojen antamista työnantajakohtaisesti tasa-arvosuunnittelun kehittämiseksi. Tämän työn tehostamiseksi tasa-arvovaltuutetun toimistossa on valmisteltu sähköisen työkalun käyttöönottoa.

Koulumaailmassa ja oppilaitoskentässä sukupuolten tasa-arvon toteutumisen kannalta ongelmia ovat muun muassa laajamittainen seksuaalinen häirintä sekä stereotyyppiset käsitykset tyttönä/poikana olemisesta, joka johtaa sukupuolen perusteella tehtäviin aine- ja koulutusvalintoihin. Tasa-arvotyön edistäminen koko oppilaitoskentässä edellyttää voimavaroja myös tasa-arvovaltuutetulle sekä viranomaisyhteistyötä. Tasa-arvovaltuutetun eduskunnalle antamassa kertomuksessa (K 1/2022) käsitellään varsin laajasti sukupuolten tasa-arvoa oppilaitoskentässä.

Tasa-arvovaltuutetun työssä huomioidaan myös erityisesti lasten ja nuorten kokemat tasa-arvo-ongelmat. Tasa-arvovaltuutettu on kiinnittänyt molemmissa eduskunnalle antamissaan kertomuksissa (2018 ja 2022) huomiota lasten ja nuorten kokemaan seksuaaliseen häirintään sekä yleisesti että sukupuolivähemmistöihin kuuluvien nuorten osalta.

Yhteiskunnan monimuotoistuminen korostaa sitä, että sukupuolen lisäksi ihmistä määrittää moni muu seikka. Tämä luo paineita niin viranomaisyhteistyölle mm. tasa-arvovaltuutetun ja yhdenvertaisuusvaltuutetun välillä kuin moniperusteisen syrjinnän huomioimiselle tasa-arvovaltuutetun työssäkin. Tasa-arvovaltuutettu pitää ongelmallisena sitä, että risteävä syrjintä on kokonaisuudessaan rajattu tasa-arvolain ja tasa-arvovaltuutetun toimivallan ulkopuolelle. Tasa-

arvovaltuutettu on eduskunnalle antamassaan kertomuksessa suositellut, että tätä toimivaltarajausta tarkasteltaisiin uudelleen. Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta yhtyi mietinnössään tähän tasa-arvovaltuutetun näkemykseen.

Tasa-arvo miesten näkökulmasta ja ns. mieskysymykset ovat osa tasa-arvopoliittista keskustelua ja keskustelua epätasa-arvosta suomalaisessa yhteiskunnassa. Keskeisiä yhteiskunnallisen keskustelun teemoja ovat olleet muun muassa lasten huoltajuus- ja tapaamisoikeuskysymykset erotilanteissa sekä miesten asevelvollisuus, terveyserot, sukupuoleen perustuvat erot eliniän odotteessa sekä poikien keskimäärin tyttöjä heikompi koulumenestys. Tasa-arvolain soveltamista koskevassa oikeus- ja valvontakäytännössä asiakkaina on aina ollut sekä naisia että miehiä. Mieskysymyksiä esiin nousseissa aiheissa on erotettava ne, joissa voi olla kysymys syrjinnästä ja ne, jotka koskevat miesten syrjäytymistä – ja toisaalta ne rakenteet, kuten hoivan epätasainen jakautuminen ja sukupuolistereotyytiat, jotka voivat olla monien miehiä ja poikia koskevien ongelmien taustalla.

Yhteiskunnassa tunnistetaan syrjintäriitoja koskevan oikeusturvan saavutettavuuteen liittyvän ongelmia. Voidakseen toimia tehtäviensä mukaisesti syrjintäsuojan edistämiseksi tasa-arvovaltuutetun tulee olla viranomaisena riittävän tunnettu. Tasa-arvovaltuutetun tulee myös kyetä tarjoamaan eri tahoille tasa-arvolakia koskevaa luotettavaa asiantuntemusta. Tämä edellyttää sellaisia resursseja, jotka mahdollistavat asiantuntemuksen ylläpidon. Asiaan on kiinnitetty huomiota tasa-arvovaltuutetun strategiatyössä ja tunnistettu osaamisen ylläpitäminen ja kehittäminen strategiseksi painopisteeksi.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa ei ole toistaiseksi juurikaan näkynyt tasa-arvovaltuutetun työssä esimerkiksi asiakasyhteydenottojen muodossa. Suuri osa Suomeen sodan alettua saapuneista ukrainalaisista on ollut naisia tai lapsia, ja on arvioitu, että he ovat haavoittuvan asemansa vuoksi erityisen alttiita erilaiselle hyväksikäytölle. On tärkeää, että viranomaiset ja muut toimijat pyrkivät ehkäisemään pakolaisten joutumista ihmiskaupan ja muun hyväksikäytön uhriksi.

1.2.3 Hallinnollinen toimintaympäristö

Tasa-arvovaltuutetun lakisäätteisten tehtävien hoitamisessa asianhallintajärjestelmä on keskeinen työväline. Edelleen jatkuva asianhallintajärjestelmän (HILDA) uudistushanke vaikuttaa myös tasa-

arvovaltuutetun työhön, koska sen toteuttaminen vaatii runsaasti hallinnollisia ja asiantuntijaresursseja. HILDAn käyttöönotto näyttäisi ajoittuvan vuodelle 2023.

Oikeusministeriön käynnistämä oikeushallinnon erityisviranomaiset (OEV) -virastohanke voi toteutuessaan vaikuttaa tasa-arvovaltuutetun toimiston työhön. Oikeusministeriössä valmistellaan myös hallinnonalan erillisviranomaisten toimitilahanketta. Vaikka etätyö tulee todennäköisesti olemaan jatkossakin varsin laajaa, ovat hyvin toimivat toimitilat tärkeä työnteon, yhteisöllisyyden ja oppimisen mahdollistaja.

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen yhteiskunnassa edellyttää monipuolista yhteistyötä valtuutettujen kesken, erityisesti moniperusteisen syrjinnän ennaltaehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi. Yhteistyö muiden viranomaisten, kuten erityisvaltuutettujen ja aluehallintovirastojen, sekä kansalaisjärjestöjen kanssa on tästäkin näkökulmasta tärkeää. Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimiston kanssa on järjestetty yhteinen suunnittelukokous elokuun lopussa 2022, jossa pohdittiin yhteistyön eri muotoja.

1.2.4 Riskienhallinta

Henkilöstön työhyvinvoinnista ja toimintakyvystä huolehtiminen on erityisen tärkeää tasa-arvovaltuutetun toimiston kaltaisessa pienessä organisaatiossa. Työhyvinvointia kehitetään mm. VMBaro-työhyvinvointikyselyn, yhdenvertaisuussuunnitelman ja työsuojelun toimintaohjelman pohjalta. Suunnitelmien toimenpiteiden toteutumista seurataan vuosittain yhdessä henkilöstön kanssa.

Toimiston henkilöstö on vaihtunut merkittävästi vuoden 2022 aikana. Toimistosta eläköityi useita kokeneita esittelijöitä, ja vaihtuvuutta oli myös muista syistä. Lisäksi toimiston henkilöstömäärä lisääntyi yhdellä. Nämä muutokset ovat haasteellisia niin osaamisen kuin kuormittumisen ja työhyvinvoinninkin näkökulmasta. Lisäksi valtuutettu vaihtuu vuoden 2023 alkupuolella.

Sähköisen asianhallintajärjestelmän (HILDA) uudistamisen yhteydessä kiinnitetään huomiota tietoturvariskeihin.

Viestintästrategian uudistamisella vahvistetaan valtuutetun työn vaikuttavuutta. Tehostetun viestinnän suunnitelman päivittämisellä pyritään vähentämään viestintään liittyviä haavoittuvuuksia ja riskejä. Erityisesti sosiaalisen median ympäristössä saattaa nousta äkillisiä viestinnällisiä kriisitilanteita, jotka voivat vaikuttaa ainakin lyhyellä aikavälillä tasa-arvovaltuutetun toimiston toimintaedellytyksiin.

2. Tulostavoitteet vuosille 2023–2026

2.1 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet vuosille 2023–2026 ovat:

1. Sukupuolten tasa-arvo toteutuu osana perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista.
2. Tasa-arvolaisissa turvatut oikeudet ja oikeusturva toteutuvat käytännössä.
3. Sukupuolten tasa-arvoa edistetään aktiivisesti tasa-arvolaisissa edellytetyllä tavalla.

Keskeiset vaikuttavuustavoitteita tukevat välitavoitteet ovat:

Tulostavoite 1: Sukupuolten tasa-arvo toteutuu osana perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista.

Vuosi	Välitavoitteet	Mittari/ Arviointikriteeri
2023–2026	<ul style="list-style-type: none"> • Tasa-arvolain tuomat oikeudet ja velvollisuudet tunnetaan yhteiskunnassa. 	Tasa-arvovaltuutetulle tulevien yhteydenottojen määrä ja laatu sekä Tasa-arvobarometrin ja muiden mittausten, kuten tasa-arvoindeksin ja perusoikeusindeksin tulokset.
2023–2026	<ul style="list-style-type: none"> • Tasa-arvolain edistämismääräyksiä (erityisesti oppilaitokset ja työnantajat) noudatetaan. 	Tasa-arvovaltuutetun valvontakäytännön havainnot. Muiden tahojen selvitykset (esim. OPH:n selvitys toisen asteen oppilaitosten tasa-arvosuunnitelmista).
2023–2026	<ul style="list-style-type: none"> • Tasa-arvovaltuutettu osallistuu yhteiskunnalliseen keskusteluun ja 	Mediaseuranta ja sosiaalisen median seuranta sekä erikseen laadittavat

Vuosi	Välitavoitteet	Mittari/ Arviointikriteeri
	nostaa aktiivisesti esiin erityisesti valvontatyön tuomia havaintoja.	viestinnän vaikuttavuusmittarit (mm. mainemittaus). Tasa-arvovaltuutetun lausuntojen ja suositusten toteutumisen/etenemisen seuranta.

Tulostavoite 2: Tasa-arvolaissa turvatut oikeudet ja oikeusturva toteutuvat käytännössä.

Vuosi	Välitavoitteet	Mittari/ Arviointikriteeri
2023– 2026	<ul style="list-style-type: none"> Analysoidaan ja kehitetään menettelytapoja syrjäntäasioiden hoitamisessa, sovinnon edistämässä ja kannanottojen vaikuttavuuden seurannassa. 	Työelämän seurantalomakkeet, oikeuskäytäntöselvitys. Seurataan niiden syrjäntäasioiden määrää ja laatua, joissa TAS on edistänyt sovintoa.

Tulostavoite 3: Sukupuolten tasa-arvoa edistetään aktiivisesti tasa-arvolaissa edellytetyllä tavalla.

Vuosi	Välitavoitteet	Mittari/ Arviointikriteeri
2023– 2026	<ul style="list-style-type: none"> Tasa-arvon edistämismääräyksiä (erityisesti oppilaitokset ja työnantajat) noudatetaan. 	Tasa-arvovaltuutetun valvontakäytännön havainnot. Muiden tahojen selvitykset.
2023 – 2026	<ul style="list-style-type: none"> Varhaiskasvatuksen tasa-arvosuunnitteluvuorokauden voimaantumista (1.6.2023) tuetaan tarvittaessa TAS:n toimenpiteillä. 	Selvitetään, mitä toimenpiteitä TAS:lta tarvitaan (OPH:n opas tulossa).

2.2 Toiminnallinen tuloksellisuus

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet vuosille 2023 – 2026 ovat:

1. Seurataan tasa-arvokehitystä yhteiskuntaelämän eri alueilla ja nostetaan esiin valvontatyössä ilmenneitä syrjintäongelmia. Toimitaan tietoisuuden lisäämiseksi syrjintään liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista.
2. Toimitaan yhteistyössä muiden tasa-arvo- sekä perus- ja ihmisoikeustoimijoiden kanssa kansallisesti ja kansainvälisesti.
3. Turvataan tasa-arvolakia koskevien neuvontapalveluiden hyvä saatavuus ja valvotaan syrjintäkieltojen noudattamista tarkoituksenmukaisella ja vaikuttavalla tavalla.
4. Edistetään ja valvotaan tasa-arvolain edistämismittareiden (tasa-arvosuunnitelmat, kiintiösäännös ym.) toteutumista.
5. Huolehditaan siitä, että eri asiakastahoilla (syrjinnän kohteeksi joutuneet, työnantajat, oppilaitokset, tavaroiden ja palveluiden tarjoajat, viranomaiset ym.) on käytettävissä tasa-arvolakia koskevaa luotettavaa asiantuntemusta.

Keskeiset tuloksellisuustavoitteita tukevat välitavoitteet ovat:

Tulostavoite 1: Seurataan tasa-arvokehitystä yhteiskuntaelämän eri alueilla ja nostetaan esiin valvontatyössä ilmenneitä syrjintäongelmia. Toimitaan tietoisuuden lisäämiseksi syrjintään liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista.

Vuosi	Välitavoitteet	Mittari/ Arviointikriteeri
2023	<ul style="list-style-type: none"> • Uudistetaan tasa-arvovaltuutetun viestintästrategia. 	Strategia on uudistettu.
2023–2026	<ul style="list-style-type: none"> • Tasa-arvovaltuutetun edustajat vaikuttavat niissä työryhmissä ja muissa ryhmissä, joihin osallistuminen on relevanttia tasa-arvovaltuutetun tehtävien näkökulmasta. 	Työryhmiin osallistuminen ja niiden toiminnan säännöllinen arviointi.

Vuosi	Välitavoitteet	Mittari/ Arviointikriteeri
2023 – 2026	<ul style="list-style-type: none"> Vaikutetaan eduskuntakertomuksen keskeisten havaintojen ja suositusten edistämiseen yhteiskunnassa (erityisesti eduskuntavaalien 2023 jälkeinen hallitusohjelma ja tasa-arvo-ohjelma) toimiston viestintäsuunnitelman pohjalta. 	Viestintää toteutetaan viestintäsuunnitelman mukaisesti ja sen vaikuttavuutta seurataan.

Tulostavoite 2: Toimitaan yhteistyössä muiden tasa-arvo- sekä perus- ja ihmisoikeustoimijoiden kanssa kansallisesti ja kansainvälisesti.

Vuosi	Välitavoitteet	Mittari/ Arviointikriteeri
2023– 2026	<ul style="list-style-type: none"> Kehitetään yhteistyötä muiden valtuutettujen (erityisesti YVV, LAPS) ja muiden viranomaisten (mm. tasa-arvoviranomaiset, HEUNI) kanssa. 	Yhteistyön määrä ja laatu (säännöllisyys, suunnitelmallisuus, hyödyt osapuolille)
2023– 2026	<ul style="list-style-type: none"> Osallistutaan Equinetin toimintaan TAS:n toiminnan kannalta relevanteissa työryhmissä. 	Työryhmiin osallistuminen.
2023– 2026	<ul style="list-style-type: none"> Tasa-arvovaltuutettu on Ihmisoikeusvaltuuskunnan jäsen. Ihmisoikeusvaltuuskunnan työssä ja kannanotoissa huomioidaan eri sukupuolten ja sukupuolivähemmistöjen tilanne ja heidän kohtaamansa ihmisoikeushaasteet. 	Jäsenyys on toteutunut. Ihmisoikeusvaltuuskunnan toimintasuunnitelman ja kannanottojen sisältö.
2023– 2026	<ul style="list-style-type: none"> Tasa-arvovaltuutettu osallistuu perus- ja ihmisoikeusvalvojien tapaamisiin (IOK koordinoi) ja nostaa niissä esiin relevantteja teemoja. 	PIO-valvojien tapaamisten säännöllisyys ja sisältö.

Vuosi	Välitavoitteet	Mittari/ Arviointikriteeri
2023– 2026	<ul style="list-style-type: none"> Tasa-arvoviranomaiset tapaavat säännöllisesti (2 x/v) ja tiedonkulku on muutenkin säännöllistä ja epämuodollista. 	Tasa-arvoviranomaisten tapaamiset. Koettu tiedonkulku.

Tulostavoite 3: Turvataan tasa-arvolakia koskevien neuvontapalveluiden hyvä saatavuus ja valvotaan syrjäntäkieltojen noudattamista tarkoituksenmukaisella ja vaikuttavalla tavalla.

Vuosi	Välitavoitteet	Mittari/ Arviointikriteeri
2023– 2026	<ul style="list-style-type: none"> Tasa-arvovaltuutetun neuvontapalvelut tunnetaan ja niitä käytetään. 	Puhelin- ja muun neuvonnan tilastot. Mainemittauksen tulokset.
2023– 2026	<ul style="list-style-type: none"> Tasa-arvovaltuutetun internet-sivujen sisältö on ajantasainen ja sivut löydetään. 	Sivujen kävijätilastot, sivuilta saatu palaute ja saavutettavuuden seuranta.

Tulostavoite 4: Edistetään ja valvotaan tasa-arvolain edistämismittareiden (tasa-arvosuunnitelmat, kiintiösäännös ym.) toteutumista.

Vuosi	Välitavoitteet	Mittari/ Arviointikriteeri
2023– 2026	<ul style="list-style-type: none"> Edistämismittareita valvotaan oma-aloitteisesti resurssien puitteissa. 	Työpaikoilta pyydetään mahdollisuuksien mukaan tasa-arvosuunnitelmat syrjäntäkieltojen valvonnan yhteydessä.
2023	<ul style="list-style-type: none"> Työpaikkojen tasa-arvosuunnitelmien valvontaa ja suunnitelmien laadun parantamista varten otetaan käyttöön sähköinen työkalu. 	Työkalu on otettu käyttöön vuoden 2023 aikana.

Tulostavoite 5: Huolehditaan siitä, että tasa-arvovaltuutetun toimistossa on tasa-arvolain tehokkaan valvonnan ja edistämistoimien edellyttämä luotettava asiantuntemus.

Vuosi	Välitavoitteet	Mittari/ Arviointikriteeri
2023– 2026	<ul style="list-style-type: none"> Jatketaan oikeudellisia ongelmia ja muita tasa-arvokysymyksiä käsittelevien sisäisten palaverien käytäntöä ja kehitetään niiden sisältöä. 	Seurataan toiminnan seurannan yhteydessä.
2023	<ul style="list-style-type: none"> Otetaan käyttöön Kiekun Osaava-työkalu tavoitekeskusteluissa henkilökohtaisten tavoitteiden määrittämiseksi. 	Osaava on otettu käyttöön.

2.3 Henkilöstö

Henkilöstöön liittyvät tavoitteet vuosille 2023–2026 ovat:

<ol style="list-style-type: none"> Toimistolla on tehtävien edellyttämä tarkoituksenmukainen henkilöstörakenne. Johtaminen tukee tuloksellista toimintaa ja toimiston kehittämistoimenpiteet ovat osallistavia. Henkilöstön työhyvinvointiin liittyviä toimenpiteitä ja tavoitteita toteutetaan mm. työhyvinvointikyselyn, työsuojelun toimintaohjelman ja yhdenvertaisuussuunnitelman pohjalta. Seuranta toteutetaan vuosittain.
--

Keskeiset henkilöstötavoitteita tukevat välitavoitteet ovat:

Tulostavoite 1: Toimistolla on tehtävien edellyttämä tarkoituksenmukainen henkilöstörakenne.

Vuosi	Välitavoitteet	Mittari/ Arviointikriteeri
2023	<ul style="list-style-type: none"> Tehtäväkuvat on käyty läpi ja määritelty ns. kakkosvastuut, jotta toimiston haavoittuvuutta saadaan vähennettyä. 	Tehtäväkuvat on käyty läpi ja ajantasaistettu.

Tulostavoite 2: Johtaminen tukee tuloksellista toimintaa ja henkilöstön työhyvinvointia.

Vuosi	Välitavoitteet	Mittari/ Arviointikriteeri
2023– 2026	<ul style="list-style-type: none"> Johtamista arvioidaan mm. vuosittain toteutettavissa VMBaro-työtyytyväisyyskyselyissä ja määritellään esimiestyön kehittämistarpeet. 	Johtamisen kehittämistarpeet on määritelty ja toteutettu/aikataulutettu. Johtamisen saamat arviot VMBarossa.
2023	<ul style="list-style-type: none"> Toteutetaan työpaikkaselvitys työterveyshuollon toimesta ja päätetään tarpeelliset toimenpiteet. 	Työpaikkaselvitys on tehty. Toimenpiteet on määritelty ja toteutettu/aikataulutettu.

Tulostavoite 3: Henkilöstön työhyvinvointiin liittyviä toimenpiteitä ja tavoitteita toteutetaan mm. työhyvinvointikyselyn, työsuojelun toimintaohjelman ja yhdenvertaisuussuunnitelman pohjalta. Seuranta toteutetaan vuosittain.

Vuosi	Välitavoitteet	Mittari/ Arviointikriteeri
2023– 2026	<ul style="list-style-type: none"> Mainittujen ohjelmien toimenpiteistä päätetään ja niiden seuranta tehdään yhdessä henkilöstön kanssa toimintavuoden lopussa tai seuraavan vuoden alussa. 	Toimenpiteistä on päätetty ja niiden seuranta on toteutettu.
2023 – 2026	<ul style="list-style-type: none"> Selvitetään mahdollisuutta henkilöstön työkiertoon erityisesti yhdenvertaisuusvaltuutetun ja STM:n tasa-arvoyksikön kanssa. 	Selvitysten tulokset, työkierron alkaminen.

2.4 Talous ja ICT

Talouteen liittyvät tavoitteet vuosille 2023–2026 ovat:

1. Toiminta ja talous ovat tasapainossa ja sovitettu yhteen toimiston toimintasuunnitelman ja strategian pohjalta.
2. Siirtyviä määrärahoja käytetään vastuullisesti ja tuloksellisesti.
3. Otetaan käyttöön HILDA-asianhallintajärjestelmä ja hyödynnetään sitä onnistuneesti toimiston työssä.
4. Arvioidaan toimenpiteitä toimiston hiilijalanjäljen pienentämiseksi.

Keskeiset taloustavoitteita tukevat välitavoitteet ovat:

Tulostavoite 1: Toiminta ja talous ovat tasapainossa ja sovitettu yhteen toimiston toimintastrategian pohjalta.

Vuosi	Välitavoitteet	Mittari/ Arviointikriteeri
2023– 2026	<ul style="list-style-type: none"> • Erityiset hankkeet ja projektit suunnitellaan ja budjetoidaan käytettävissä oleva määräraha huomioiden. 	Toimiston sisäinen budjetti on tehty ennen toimintavuotta. Budjetin toteumaa on seurattu kuukausittain.

Tulostavoite 2: Siirtyviä määrärahoja käytetään vastuullisesti ja tuloksellisesti.

Vuosi	Välitavoitteet	Mittari/ Arviointikriteeri
2023– 2026	<ul style="list-style-type: none"> • Siirtyviä määrärahoja käytetään erityisesti palvelutason parantamiseen (henkilöressit, digitalisaatio). 	Siirtyvän määrärahan käyttö on toteutunut sisäisen budjetoinnin mukaisesti.

Tulostavoite 3: Otetaan käyttöön HILDA-asianhallintajärjestelmä ja hyödynnetään sitä onnistuneesti toimiston työssä.

Vuosi	Välitavoitteet	Mittari/ Arviointikriteeri
2023	<ul style="list-style-type: none"> Otetaan HILDA käyttöön. 	Käyttöönotto aikataulun mukaan.
2024 – 2026	<ul style="list-style-type: none"> HILDAn käytön vakiintuminen ja hyödyntäminen mm. tilastoinnissa ja raportoinnissa. 	Käytön ja tilastoinnin koettu sujuvuus.

Tulostavoite 4: Arvioidaan toimenpiteitä toimiston hiilijalanjäljen pienentämiseksi.

Vuosi	Välitavoitteet	Mittari/ Arviointikriteeri
2023	<ul style="list-style-type: none"> Arvioidaan, millä toimenpiteillä (pl. toimitilat, jotka ovat Senaatin vastuulla) TAS:n hiilijalanjälkeä voidaan pienentää. Arvioinnin kohteena on mm. toimitilojen käyttö ja etätyö sekä matkustaminen. 	Toimenpiteet on arvioitu.
2024– 2026	<ul style="list-style-type: none"> Toteutetaan ja päivitetään suunnitelmaa hiilijalanjäljen pienentämiseksi. 	Toimenpiteiden toteutuminen.

3. Vuosien 2023–2026 voimavarat

3.1 Henkilötyövuodet

	Toteuma 2021	Arvio 2022	Tavoite 2023	Tavoite 2024	Tavoite 2025	Tavoite 2026
Henkilötyövuodet	10,7	10,3	11	11	11	11

Tasa-arvoaltuutetun toimistossa on 11 virkaa.

3.2 Määrärahat

	Toteuma 2021	Arvio 2022	Tulossopimus 2023	Kehys 2024	Kehys 2025	Kehys 2026
Määrärahat	1 000 118	1 050 000	1 095 000	1 095 000	1 095 000	1 095 000

Lisäksi valtuutetulla on käytössään edelliseltä vuodelta siirtyvä määräraha, jonka arvioidaan olevan vuonna 2023 noin 90.000 euroa. Taulukossa vuosien 2024–2026 määrärahat ovat valtioneuvoston 13.4.2022 Julkisen talouden suunnitelman mukaiset. Eduskunta hyväksyy niitä koskevat talousarvioesitykset vuosittain.

4. Voimassaolo ja seuranta

Tulossopimus koskee vuosia 2023–2026. Tulossopimusasiakirja päivitetään vuosittain tulosneuvottelussa tai jos valtuutettu vaihtuu sopimuskauden aikana.

Tulostavoitteiden toteutumista arvioidaan alustavasti puolivuosisikatsauksessa ja tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan tilinpäätöksen toimintakertomuksessa. Oikeusministeriö ohjeistaa raportointiaikatauluista erikseen.

5. Allekirjoitukset

Pekka Timonen
Kansliapäällikkö
Oikeusministeriö

Pirkko Janas
Erityisasiantuntija, tasa-arvovaltuutetun
sijaisena

OIKEUSMINISTERIÖN JA TIEDUSTELUVALVONTAVALTUUTETUN TOIMINNON TULOSSOPIMUS VUOSILLE 2023–2026

Oikeusministeriö ja tiedusteluvalvontavaltuutetun toiminto ovat neuvotelleet ja sopineet vuosien 2023–2026 tulostavoitteet ja niiden toteuttamiseen osoitettavat resurssit.

Tulostavoitteiden toteutumisesta raportoidaan oikeusministeriölle tiedusteluvalvontavaltuutetun toiminnon puolivuosisikatsauksessa ja tilinpäätöksen toimintakertomuksessa.

Tulosneuvottelu käytiin 11.11.2022.

SISÄLLYSLUETTELO

1. STRATEGINEN KEHYS	3
1.1 Visio, perustehtävä ja strategiset tavoitteet	3
1.2 Toimintaympäristön muutostekijät (ml. riskienhallinta).....	4
2. TULOSTAVOITTEET VUOSILLE 2023–2026.....	5
2.1 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus.....	5
2.2 Toiminnallinen tuloksellisuus	5
2.3 Henkilöstö	7
2.4 Talous.....	8
3. VUOSIEN 2023–2026 VOIMAVARAT	9
3.1 Henkilötyövuodet	9
3.2 Määrärahat	9
4. VOIMASSAOLO JA SEURANTA.....	11
5. ALLEKIRJOITUKSET	11

1. STRATEGINEN KEHYS

1.1 Visio, perustehtävä ja strategiset tavoitteet

Strategiset tavoitteet muodostuvat hallitusohjelman koko valtiokonsernille sekä oikeusministeriön hallinnonalalle asettamista tavoitteista. Tavoitteisiin vaikuttavat myös oikeusministeriön ja toiminnon omat strategiat. Lisäksi tavoitteiden asetannassa on otettu huomioon oikeusministeriön hallinnonalaan kuuluvien lainkäyttöelinten ja itsenäisten toimijoiden riippumattomuus.

Toiminnon kannalta keskeisimmät hallitusohjelman tavoitteet:

”Uuden tiedustelulainsäädännön tehokas ja asianmukainen soveltaminen varmistetaan sekä tiedusteluviranomaisten toimivaltuuksien ja erityisesti tiedustelua valvovien viranomaisten resurssien ajantasaisuus ja riittävyys taataan.” (HO 2019)

- Tiedusteluvalvontavaltuutetun toiminto varmistaa osaltaan tiedustelulainsäädännön soveltamisen asianmukaisuuden

Tiedusteluvalvonnalla tuetaan kestävästä kehityksestä rauhan, oikeudenmukaisuuden ja hyvän hallinnon edistämisen osalta.

Alla olevassa taulukossa esitetään toiminnon visio, perustehtävä sekä tärkeimmät strategiset tavoitteet ulottuen vuoteen 2026.

<p>Visio Tiedustelutoiminta on lainmukaista ja siinä toteutuvat perus- ja ihmisoikeudet</p>
<p>Perustehtävä Tiedusteluvalvontavaltuutettu harjoittaa tiedustelutoiminnan laillisuusvalvontaa</p>
<p>Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Varmistetaan tiedustelutoiminnan kohdentumisen lainmukaisuus <p>Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Tarkastetaan kaikki tiedustelumenetelmien käyttöä koskevat päätökset ja kohdennetusti muuta tiedustelutoiminnan yhteydessä syntyvää dokumentaatiota 3. Ylläpidetään kiinteitä yhteistyösuhteita tiedustelutoiminnan muihin valvojiin 4. Viestitään valvontatoiminnasta salassapitovelvoitteiden sallimissa puitteissa <p>Henkilöstötavoitteet</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Valvontatoimintaa sekä toiminnon sisäistä tiedonhallintaa ja hallintoa kehitetään toiminnon henkilöstön yhteistyönä <p>Taloutta koskevat tavoitteet</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Laillisuusvalvonnan kustannustehokkuus varmistetaan sen asianmukaisella kohdentamisella

<p>Visio</p> <p>Tiedustelutoiminta on lainmukaista ja siinä toteutuvat perus- ja ihmisoikeudet</p>
<p>7. Toiminto tukeutuu henkilöstö- ja taloushallinnollisesti sekä viestinnällisesti tietosuojasuojavaltuutetun toimistoon tai tulevaisuudessa mahdollisesti perustettavaan oikeushallinnon erityisviranomaiset -virastoon; toiminnolla on tietoturvasyistä oma asiakirjahallinto</p> <p>8. Laillisuusvalvonnassa hyödynnetään valvottavien toiminnallisia asianhallintajärjestelmiä; toiminnolla on tietoturvasyistä oma salassa pidettävien asioiden diaari ja muita asioita varten otetaan käyttöön HILDA-asianhallintajärjestelmä</p>

1.2 Toimintaympäristön muutostekijät (ml. riskienhallinta)

Globalisoituneessa ja digitalisoituneessa toimintaympäristössä kansallisen turvallisuuden uhkien ennakointi on vaikeutunut. Turvallisuusympäristön muutos kasvattaa odotuksia tiedustelutoiminnan ylimmän valtiojohdon päätöksenteolle ja muiden turvallisuusviranomaisten toiminnalle tuottaman lisäarvon suhteen. Kasvavien odotusten kohteena olevien tiedusteluviranomaisten toiminnan lainmukaisuuden varmistamiseksi tiedusteluviranomaisten valvonnan voimavarojen on oltava riittävät ja kustannustehokkaasti kohdennetut. Valvottavan toiminnan luonteen vuoksi myös sen valvonnassa korostuvat korkeat tietoturva-vaatimukset.

2. TULOSTAVOITTEET VUOSILLE 2023–2026

2.1 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet vuosille 2023–2026 ovat:

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus <ul style="list-style-type: none"> • Varmistetaan tiedustelutoiminnan kohdentumisen lainmukaisuus

Keskeiset vaikuttavuustavoitteita tukevat välitavoitteet ovat:

Tulostavoite 1:

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTI- KRITEERI
2023- 2026	<ul style="list-style-type: none"> • Tarkastetaan kaikki tiedustelumenetelmien käyttöä koskevat päätökset ja valvotaan tässä yhteydessä erityisesti tiedustelun kohdentumista ainoastaan kansallista turvallisuutta vakavasti uhkaavaan toimintaan 	laadullinen

2.2 Toiminnallinen tuloksellisuus

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet vuosille 2023–2026 ovat:

Toiminnallinen tuloksellisuus <ul style="list-style-type: none"> • Tarkastetaan kaikki tiedustelumenetelmien käyttöä koskevat päätökset ja kohdennetusti muuta tiedustelutoiminnan yhteydessä syntyvää dokumentaatiota • Ylläpidetään kiinteitä yhteistyösuhteita tiedustelutoiminnan muihin valvojiin • Viestitään valvontatoiminnasta salassapitovelvoitteiden sallimissa puitteissa

Keskeiset tuloksellisuustavoitteita tukevat välitavoitteet ovat:

Tulostavoite 2:

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTI- KRITEERI
2023- 2026	<ul style="list-style-type: none"> • Tarkastetaan kaikki tiedustelumenetelmien käyttöä koskevat päätökset sekä kohdennetusti muuta tiedustelutoiminnan yhteydessä syntyvää tiedustelun kohdehenkilöiden ja sivullisten oikeusturvan toteutumisen valvonnan kannalta merkityksellistä dokumentaatiota 	numeraalinen

Tulostavoite 3:

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTI- KRITEERI
2023- 2026	<ul style="list-style-type: none"> Ylläpidetään kiinteitä yhteistyösuhteita tietosuojavaltuutettuun ja tiedustelutoiminnan muihin valvojiin 	laadullinen

Tulostavoite 4:

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTI- KRITEERI
2023- 2026	<ul style="list-style-type: none"> Kehitetään tiedusteluvalvontavaltuutetun vuosikertomusta ja tiedusteluvalvontavaltuutetun toiminnon verkkosivuja 	laadullinen

2.3 Henkilöstö

Henkilöstöön liittyvät tavoitteet vuosille 2023–2026 ovat:

Henkilöstö
<ul style="list-style-type: none"> Valvontatoimintaa sekä toiminnon sisäistä tiedonhallintaa ja hallintoa kehitetään toiminnon henkilöstön yhteistyönä

Keskeiset henkilöstötavoitteita tukevat välitavoitteet ovat:

Tulostavoite 5:

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTI- KRITEERI
2023- 2026	<ul style="list-style-type: none"> Kehitetään toiminnon sisäistä tiedonhallintaa ja tietoturvallisia toimintatapoja 	laadullinen

Tulostavoite 6:

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTI- KRITEERI
2023- 2026	<ul style="list-style-type: none"> Kehitetään valvontakäytäntöjä ja tietosuojavaltuutetun toimiston kanssa tehtävää toiminnallista yhteistyötä sekä tietosuojavaltuutetun toimiston tai mahdollisesti perustettavan oikeushallinnon erityisviranomaiset -viraston kanssa tehtävää hallinnollista yhteistyötä 	laadullinen

Tulostavoite 7:

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTI- KRITEERI
2023- 2026	<ul style="list-style-type: none"> Rekrytoidaan ja perehdytetään mahdollinen lisähenkilöstö *) 	laadullinen

*) ks. 3.1 Henkilötyövuodet

2.4 Talous

Talouteen liittyvät tavoitteet vuosille 2023–2026 ovat:

Talous	
<ul style="list-style-type: none"> • Laillisuusvalvonnan kustannustehokkuus varmistetaan sen asianmukaisella kohdentamisella • Toiminto tukeutuu henkilöstö- ja taloushallinnollisesti sekä viestinnällisesti tietosuojasuojavaikuttetun toimistoon tai tulevaisuudessa mahdollisesti perustettavaan oikeushallinnon erityisviranomaiset -virastoon; toiminnolla on tietoturvasyistä oma asiakirjahallinto • Laillisuusvalvonnassa hyödynnetään valvottavien toiminnallisia asianhallintajärjestelmiä; toiminnolla on tietoturvasyistä oma salassa pidettävien asioiden diaari ja muita asioita varten otetaan käyttöön HILDA-asianhallintajärjestelmä 	

Keskeiset taloustavoitteita tukevat välitavoitteet ovat:

Tulostavoite 8:

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTI- KRITEERI
2023-2026	<ul style="list-style-type: none"> • Laillisuusvalvonta on kustannustehokkaasti kohdennettua 	laadullinen

Tulostavoite 9:

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTI- KRITEERI
2023-2026	<ul style="list-style-type: none"> • Toiminto tukeutuu henkilöstö- ja taloushallinnollisesti sekä viestinnällisesti tietosuojavaikuttetun toimistoon tai mahdollisesti perustettavaan oikeushallinnon erityisviranomaiset -virastoon 	laadullinen

Tulostavoite 10:

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTI- KRITEERI
2023-2026	<ul style="list-style-type: none"> • HILDA-asianhallintajärjestelmä otetaan käyttöön 	laadullinen

3. VUOSIEN 2023–2026 VOIMAVARAT

3.1 Henkilötyövuodet

	Toteuma 2021	Arvio 2022	Tavoite 2023	Tavoite 2024	Tavoite 2025	Tavoite 2026
Henkilötyövuodet	3,0	3,0	4 *)	4 **)	4 **)	4 **)

*) Tiedusteluvalvontavaltuutetun sijaisuusjärjestelyjä koskevan 1.12.2022 voimaan tulevan lainmuutoksen toimeenpano on mahdollista toteuttaa toimintoon 14.6.2019 perustetun, täyttämättä olevan erityisasiantuntijan viran nimike johtavaksi asiantuntijaksi muuttamalla sekä kyseinen virka täyttämällä. Toiminnon nykyinen neljän viran kokonaismäärä on näköpiirissä olevien toiminnallisten tarpeiden kannalta sinällään riittävä. Nykyisillä juttumäärillä tiedustelumenetelmien käyttöä koskevien päätösten kattava reaaliaikainen valvonta on kyetty toteuttamaan kahden itsenäisesti toimivan virkamiehen (tiedusteluvalvontavaltuutettu ja erityisasiantuntija) työpanoksella. Mahdollisesti kasvaviin juttumääriin on syytä varautua jatkossa siten, että valvontaan on tarvittaessa käytettävissä kolmen itsenäisesti toimivan virkamiehen (tiedusteluvalvontavaltuutettu, tuleva johtava asiantuntija ja erityisasiantuntija) työpanos. Toiminnon hallinnollinen avustaja puolestaan tukee tiedusteluvalvontavaltuutettua, tulevaa johtavaa asiantuntijaa ja erityisasiantuntijaa hallinnollisten asioiden lisäksi myös itse valvontatoiminnassa.

***) Mahdolliset pitemmän aikavälin henkilöstötarpeet riippuvat valvottavan toiminnan kehityksestä ja valvontatoiminnasta jatkossa kertyvistä kokemuksista. Tiedusteluvalvontavaltuutetun toiminnon henkilöstötarpeisiin vaikuttaa muun muassa se, missä määrin toiminto voi tukeutua muun kuin oikeudellisen osaamisen osalta muihin toimijoihin.

3.2 Määrärahat

	Toteuma 2021	Arvio 2022	Tulosso- pi- mus 2023	Kehys 2024	Kehys 2025	Kehys 2026
Määrärahat (1000 €)	291	460 *)	475 **)	475 **)	475 **)	475 **)

*) Menoennuste; määräraha 475 000 euroa

***) Toiminnon kaikkien neljän viran ollessa täytettyinä toiminnon vuosittainen määräraha ei kata toiminnon kaikkia kustannuksia, mutta tähän liittyvät toiminnon lähiajan vuosittaiset lisämäärärahatarpeet (arviolta 100 000 euroa) on mahdollista rahoittaa toiminnon siirtyvästä määrärahasta toiminnon määrärahaa vielä tässä vaiheessa korottamatta. Mahdolliset pitemmän aikavälin menopaineet riippuvat valvottavan toiminnan kehityksestä ja valvontatoiminnasta jatkossa kertyvistä kokemuksista.

Taulukossa vuosien 2024–2026 määrärahat ovat valtioneuvoston julkisen talouden suunnitelman 13.04.2022 mukaiset. Eduskunta hyväksyy niitä koskevat talousarvioesitykset vuosittain.

Tiedusteluvalvontavaltuutetun toiminnon toimitilakustannukset ovat olleet vuoteen 2021 saakka tietosuojavaltuutetun toimiston määrärahassa ja ovat vuodesta 2022 lähtien toiminnon omassa määrärahassa.

Lisäksi tiedusteluvalvontavaltuutetun toiminnolla on käytössään edelliseltä vuodelta siirtyvä määräraha, jonka arvioidaan olevan vuonna 2023 453 000 euroa.

4. VOIMASSAOLO JA SEURANTA

Tulossopimus koskee vuosia 2023-2026. Tulossopimusasiakirja päivitetään vuosittain tulosneuvottelussa tai jos valtuutettu vaihtuu sopimuskauden aikana.

Tulostavoitteiden toteutumista arvioidaan alustavasti tiedusteluvalvontavaltuutetun toiminnon puolivuositarkastuksessa ja tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan tilinpäätöksen toimintakertomuksessa. Oikeusministeriö ohjeistaa raportointiaikataulusta erikseen.

5. ALLEKIRJOITUKSET

Pekka Timonen
Kansliapäällikkö

Kimmo Hakonen
Tiedusteluvalvontavaltuutettu

OIKEUSMINISTERIÖN JA TIETOSUOJAVALTUUTETUN TOIMISTON TULOSSOPIMUS VUOSILLE 2023–2026

Oikeusministeriö ja tietosuojavaltuutetun toimisto ovat neuvotelleet ja sopineet vuosien 2023–2026 tulostavoitteet ja niiden toteuttamiseen osoitettavat resurssit.

Tulostavoitteiden toteutumisesta raportoidaan oikeusministeriölle tietosuojavaltuutetun toimiston puolivuotisraportissa ja toimintakertomuksessa.

Tulosneuvottelu käytiin 3.11.2022 oikeusministeriössä.

SISÄLLYSLUETTELO

1. STRATEGINEN KEHYS	3
1.1 Visio, perustehtävä ja strategiset tavoitteet	3
1.2 Toimintaympäristön muutostekijät (ml. riskienhallinta).....	6
2. TULOSTAVOITTEET VUOSILLE 2021–2024.....	6
2.1 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus.....	7
2.2 Toiminnallinen tuloksellisuus	10
2.3 Henkilöstö.....	12
2.4 Talous.....	14
3. VUOSIEN 2021–2024 VOIMAVARAT	15
3.1 Henkilötyövuodet	15
3.2 Määrärahat	15
4. VOIMASSAOLO JA SEURANTA.....	16
5. ALLEKIRJOITUKSET	16

1. STRATEGINEN KEHYS

1.1 Visio, perustehtävä ja strategiset tavoitteet

Strategiset tavoitteet muodostuvat hallitusohjelman koko valtiokonsernille sekä oikeusministeriön hallinnonalalle asettamista tavoitteista. Tavoitteisiin vaikuttavat myös oikeusministeriön ja viraston omat strategiat, jossa on myös otettu huomioon Euroopan tietosuojaneuvoston tavoitteet. Lisäksi tavoitteiden asetannassa on otettu huomioon oikeusministeriön hallinnonalaan kuuluvien lainkäyttöelinten ja itsenäisten toimijoiden riippumattomuus.

Viraston kannalta keskeisimmät hallitusohjelman tavoitteet ja viraston panokset tavoitteen saavuttamisessa:

3.2.1 Eurooppa-politiikka: Tavoitteet 1 ja 4

”Vahva, yhtenäinen ja toimintakykyinen EU, jolla on kyky ratkaista globaaleja haasteita” (HO 2019)

”Taloudellisesti kestävä EU – maailman kilpailukykyisin talousalue” (HO 2019)

- Edistää kansainvälisessä yhteistyössä eurooppalaisen tietosuojasääntelyn muodostamista kansainväliseksi malliksi.
- Toimii Euroopan tietosuojaneuvoston institutionaalisen aseman ja rakenteiden vahvistamiseksi.
- Vaikuttaa aktiivisesti Euroopan tietosuojaneuvoston työhön EU:n digitalisatio-, data- ja tekoälypolitiikan vastuulliseksi edistämiseksi tukemaan digitaalisten sisämarkkinoiden kehittymistä tietosuojasääntelyn tavoitteiden mukaisesti ja elinkeinoelämälle ennakoitavan toimintaympäristön luomiseksi.
- Osallistuu EU:n yhteisten tietojärjestelmien tietosuojan säännölliseen valvontaan.

3.3.1 Oikeusvaltion kehittäminen: Tavoite 1

”Toimiva demokratia sekä laadukas lainsäädäntö, joka edistää perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista” (HO 2019)

3.4 Elinvoimainen Suomi: Tavoite 3

”Suomi tunnetaan teknologisen kehityksen, innovatiivisten hankintojen ja kokeilukulttuurin edelläkävijänä” (HO 2019)

- Vaikuttaa julkisen sektorin datan avaamisen ja hyödynnettävyyden strategian ja toimenpidesuunnitelman laadintaan, tietosuojavaikutuksien ja mahdolliset lainsäädäntötarpeiden huomioimiseksi.
- Huolehtii tietosuojasääntelyn kattavasta täytäntöönpanosta ja nostaa esiin tarpeita kehittää henkilötietojen suoja.
- Vaikuttaa tietosuojan toteutumiseen hallinnon uudistus- ja digitalisaatiohankkeissa kiinnittämällä huomioita hallinnon tietojärjestelmien yhteentoimivuuden

lisäämisen rinnalla henkilötietojen käyttötarkoituksen mukaisuuteen ja käsittelyn läpinäkyvyyden lisäämiseen tehostamalla omien tietojen pääsyn mahdollistavien palvelukanavien käyttöä.

- Pitää esillä tietosuojasaamisen tarvetta, sekä tarvetta arvioida lainvalmisteluhankkeiden tietosuoja-vaikutukset, sekä vaikutukset valvovien viranomaisten toimintaan ja resursseihin lainvalmistelijoiden perus- ja ihmisoikeusosaamisen johdonmukaisessa kehittämisessä.

3.2.1 Eurooppa-politiikka: Tavoite 3 *”Sosiaalisesti kestävä ja tasa-arvoinen EU”* (HO 2019)

3.3 Turvallinen oikeusvaltio Suomi: Tavoitteet 1–3

”Yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja oikeuksien yhdenvertainen toteutuminen vahvistuvat” (HO 2019)

”Turvallisuuden tunne vahvistuu ja turvallisuusviranomaisten toimintakyky varmistetaan” (HO 2019)

”Demokratia, osallisuus ja luottamus yhteiskunnan instituutioihin vahvistuvat” (HO 2019)

3.4 Elinvoimainen Suomi: Tavoite 3 *”Suomi tunnetaan teknologisen kehityksen, innovatiivisten hankintojen ja kokeilukulttuurin edelläkävijänä”* (HO 2019)

3.6 Oikeudenmukainen, yhdenvertainen ja mukaan ottava Suomi: Tavoitteet 2 ja 3

”Lapsi- ja perheystävällisyyden edistäminen” (HO 2019)

”Ikäystävällisyyden edistäminen” (HO 2019)

- Osallistuu perus- ja ihmisoikeuskasvatukseen ja -koulutuksen lisäämiseen tavoitteena luoda tietosuojasta kansalaistaito.
- Osallistuu aktiivisesti tietosuoja-asiantuntijana tekoälyn ja automaattisen päätöksenteon käyttöä koskeviin lainsäädäntö- ja kehittämishankkeisiin.
- Pitää lasten ja ikääntyneiden tietosuojakysymyksiä esillä eri tason yhteistyössä Euroopan tietosuojaneuvostossa ja kansallisten hankkeiden yhteydessä sekä toiminnan ohjauksessa ja valvonnassa.
- Kiinnittää valvonnassa huomiota henkilötietojen käsittelystä informoinnissa käytettävään kielen selkeyteen julkisten palveluiden esteettömyyden parantamiseksi ja kansalaisten yhdenvertaisuuden edistämiseksi.
- Kiinnittää valvonnassa huomioita turvallisuusviranomaisten ja oikeushallinnon kykyyn osoittaa henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuus ja henkilötietojen käsittelyn läpinäkyvyys, mikä osaltaan tukee luottamusta viranomaisten toimintaan.

Alla olevassa taulukossa esitetään Viraston visio, perustehtävä sekä tärkeimmät strategiset tavoitteet ulottuen vuoteen 2025. Oikeusministeriön strategiasta virastolle johdetut tavoitteet on merkitty *-merkillä, erotukseksi viraston omista tavoitteista.

<p>Visio</p> <p>Tietosuojavaltuutetun toimiston visiona vuoteen 2025 on "Tietosuojavaltuutetun toimisto on ajassa aktiivinen vastuullisen digitaalisen ympäristön edistäjä".</p>
<p>Perustehtävä</p> <p>Tietosuojavaltuutetun toimisto turvaa ihmisten oikeuksia ja vapauksia henkilötietojen käsittelyssä. Vahvistamme tietoisuutta tietosuojaan liittyvistä oikeuksista, velvollisuuksista ja mahdollisuuksista sekä edistämme EU:n digitaalisten sisämarkkinoiden kehittymistä.</p>
<p>Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ennustettavasti ja riittävän nopeasti toimiva tietosuojan valvontaviranomainen edistää ja turvaa ihmisten, yritysten ja yhteisöjen toimintamahdollisuuksia digitalisoituvassa yhteiskunnassa. 2. Eurooppalainen yhteistyö toimii suomalaisen tietosuojan voimavarana. 3. Tietosuoja toteutuu hallinnon uudistus- ja digitalisaatiohankkeissa. 4. Tietosuoja ja siihen kohdistuvat vaikutukset huomioidaan kattavasti lainvalmisteluhankkeissa. 5. Oikeusturva toteutuu käytännössä. * <p>Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Organisaatorakenne ja toimintatavat mahdollistavat vaikuttavan ja tehokkaan toiminnan. 7. Käsittelyketjut ja menettelyt määräytyvät asian laadun ja vaativuuden mukaan. 8. Tavoitteellinen sidosryhmäyhteistyö ja strategiset kumppanuudet lisäävät toiminnan vaikuttavuutta. 9. Tietojärjestelmät ja muut työvälineet ovat tietoturvallisia, käyttäjäystävällisiä ja tukevat toimintaa. <p>Henkilöstötavoitteet</p> <ol style="list-style-type: none"> 10. Työyhteisö on oikeudenmukainen ja tukee hyvinvointia. * 11. Resurssit riittävät tehtävien hoitamiseen. <p>Taloutta koskevat tavoitteet</p> <ol style="list-style-type: none"> 12. Toiminnan strategisuus vahvistuu uudistuneen tulosohtausmallin myötä. 13. Taloudellinen liikkumavara mahdollistaa suunnitelmallisen kehittämisen. *

1.2 Toimintaympäristön muutostekijät (ml. riskienhallinta)

EU:n tietosuojauudistus merkitsi tietosuojavaltuutetun toimiston asiamäärien merkittävää kasvua. Käsiteltävistä asiaryhmistä ovat korostuneet erityisesti ilmoitukset tietoturvaloukkauksista. Vireille tulevien asioiden määrä on säännöllisen kasvun (n. 1000 asiaa vuodessa) vuosien jälkeen vakiintunut vuosina 2020 ja 2021 hieman alle 11 000 vireille tulleeseen asiaan. Tällä hetkellä vaikuttaa, että myös kuluvan vuoden aikana asioita tulee vireille noin 11 000. Ratkaistujen asioiden määrä on vuoden 2020 jälkeen ollut vuosittain hieman vireille tulleiden asioiden määrää korkeampi. Tämä on ollut mahdollista, sillä siirtyviä määrärahoja on kohdennettu määräraikaisten ylitarkastajien rekrytointeihin.

Toiminnan yleisiä muutostekijöitä tulevina vuosina ovat **digitalisaation kasvu** sekä **globaalin ja eurooppalaisen toimintaympäristön vahvistuminen ja tietoisuuden lisääntyminen**. Lisäksi toimintaympäristössä vaikuttaa **tietosuojaviranomaisen toiminnan murros ja kasvu**. Merkittävä muutostekijä on myös Euroopan komission antamat viisi datataloutta edistävää lainsäädäntöehdotusta, joiden tavoitteena on digitaalisten sisämarkkinoiden edistäminen. Näihin säädöksiin liittyvän valmistelutyö, ja niihin liittyvät ohjaus- ja valvontatehtävät tullevat vaikuttamaan merkittävässä määrin myös tietosuojavaltuutetun toimiston tehtäviin. Myös eri hallinnaloilla meneillään olevat erityislainsäädännön uudistustyöt tulevat edelleen vaatimaan tietosuojaviranomaisten erityistä huomiota.

Geopoliittisen tilanteen muutos on huomioitava myös tietosuojavaltuutetun toimiston toiminnassa. Esimerkiksi määrätyt henkilötietojen käsittelyyn ja myös tietosuojavaltuutetun toimiston toimintakykyyn liittyvät riskit ovat kasvaneet. Suomen liittyminen Natoon tulisi osaltaan myös vaikuttamaan tietosuojavaltuutetun toimiston toimintaympäristöön ja tietosuojan valvontatehtävään.

Digitalisaation kasvu johtaa tietosuojakysymysten merkityksen korostumiseen, henkilötietojen käsittelyn hajaantumiseen ja haavoittuvuuteen (esimerkiksi tietomurrot ja hyökkäykset). Samalla myös teknologian kehitys (erityisesti kasvojen tunnistusteknologia ja geeniteknologia), sekä tekoälyn laajentuva käyttö haastaa kansalaisten oikeuksien toteutumista. Perusoikeuksien toteutuminen edellyttää rekisteröityjen oma-aloitteisuutta ja tietoa oikeuksistaan, mikä kasvattaa tietosuojaviranomaisen roolia neuvonta- ja ohjaustehtävissä erityisesti lasten ja ikääntyneiden osalta. Myös rekisterinpitäjien, henkilötietojen käsittelijöiden ja tietosuojavastaavien tarve tietosuojaviranomaisen palveluille säilyy korkeana. Yhteiskunnan digitalisaatio näkyy myös lainsäädäntömuutosehdotuksen kasvuna, mikä vaatii edelleen paljon tietosuojaviranomaisen työtä paremman sääntelyn aikaansaamiseksi.

Globaalin ja eurooppalaisen toimintaympäristön vahvistuminen ja tietoisuuden lisääntyminen merkitsevät talouden kytkentöjen kautta sitä, että tietosuojaan liittyviä kysymyksiä ei ole mahdollista ratkoa enää kansallisesti. Datajättien tulo uusille markkinoille lisää tarvetta eurooppalaiselle yhteistyölle. Tietosuoja on entistä vahvemmin kaikkia EU:n jäsenvaltioita sitova perusoikeus ja keskeinen tekijä niin kilpailukyvyyn kuin yhteiskunnan turvallisuuden edistämisessä. Yhteisten digitaalisten sisämarkkinoiden kehityksen vahvistamisen lisäksi kyse on kansallisesta kilpailukyvyistä – liiketoiminta ja sinänsä myös julkishallinnon asianmukainen toiminta tarvitsee ennustettavasti ja riittävän nopeasti toimivan valvontaviranomaisen.

Euroopan tietosuojaneuvoston antamien päätösten ja linjausten merkitys kasvaa. Suomen kansallisen näkökulman esille tuominen tietosuojaviranomaisten yhteistyössä on entistä tärkeämpää kansalaisten oikeuksien sekä organisaatioiden toiminnan ja kilpailukyvyyn varmistamiseksi. Rajat ylittäviä vaikutuksia sisältäviä asioita ei käsitellä enää yksinomaan kansallisessa menettelyssä, vaan jäsenvaltioiden tietosuojaviranomaisten muodostamassa kokoonpanossa. Kyse on myös tietosuoja sääntelyn yhdenmukaisten tulkintojen luomisesta. Samalla EU:iin kohdistuu sisäisiä ja ulkoisia haasteita, jotka koettelevat sen yhtenäisyyttä ja toimintakykyä myös henkilötietojen käsittelyssä.

Toimintaympäristössä on käynnissä **tietosuojaviranomaisen roolin murros ja kasvu**. Viranomaisen roolin ja tehtävien painotuksia joudutaan arvioimaan uuden lainsäädännön ja jatkuvasti muuttuvan toimintaympäristön valossa. Tietosuojaviranomaisen ydinprosesseiksi ovat muodostunut kolme lohkoa: ennakkovalvonta, jälkivalvonta sekä vaikuttaminen ja yleinen ohjaus. Näköpiirissä on myös tietosuojaviranomaisen tehtävien laajentuminen uusille tehtäväalueille. Uusia viranomaistehtäviä ennakoidaan tulevan muun muassa EU:n viidestä datataloutta edistävästä asetusehdotusta (ns. ”big five”), Euroopan terveysdata avaruutta koskeva asetuksesta, valmisteilla olevasta sähköisen viestinnän tietosuoja-asetuksesta. Tehtäväkentässä tapahtuvia muutoksia tulee pohtia myös suhteessa viranomaisen resursointiin. Sisäisiä prosesseja kehitetään jatkuvan kehittämisen periaatteiden mukaisesti, jotta toimintaympäristön haasteisiin kyetään vastaamaan oikea-aikaisesti.

2. TULOSTAVOITTEET VUOSILLE 2023–2026

2.1 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet vuosille 2023–2026 ovat:

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

- Ennustettavasti ja riittävän nopeasti toimiva tietosuojan valvontaviranomainen edistää ja turvaa ihmisten, yritysten ja yhteisöjen toimintamahdollisuuksia digitalisoituvassa yhteiskunnassa
- Eurooppalainen yhteistyö toimii suomalaisen tietosuojan voimavarana
- Tietosuoja toteutuu hallinnon uudistus- ja digitalisaatiohankkeissa.
- Tietosuoja ja siihen kohdistuvat vaikutukset huomioidaan kattavasti lainvalmisteluhankkeissa.
- Oikeusturva toteutuu käytännössä. *

Keskeiset vaikuttavuustavoitteita tukevat välitavoitteet ovat:

Tulostavoite 1: Ennustettavasti ja riittävän nopeasti toimiva tietosuojan valvontaviranomainen edistää ja turvaa ihmisten, yritysten ja yhteisöjen toimintamahdollisuuksia digitalisoituvassa yhteiskunnassa

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTI- KRITEERI
2023	<ul style="list-style-type: none"> Tuetaan organisaatioasiakkaiden valmiuksia noudattaa tietosuojalainsäädäntöä lisäämällä yleistä tietoisuutta ja osaamista erityisesti osoitusvelvollisuuden toteuttamisessa, läpinäkyvässä informoinnissa, tietosuoja-vaikutusten arvioinnissa ja tietojen siirrossa kolmansiin maihin. Pidetään lasten ja ikääntyneiden tietosuojakysymyksiä esillä eri tason yhteistyössä sekä toiminnan ohjauksessa ja valvonnassa. Määritetään toiminnan painopistealueet vastaamaan muuttunutta toiminta- ja lainsäädäntöympäristöä, sekä uutta strategiaa. Tiedotetaan aktiivisesti tehdyistä ratkaisuista ja linjanvedoista, sekä suunnitelluista toimenpiteistä. Ylläpidetään näkyvyyttä jatkamalla tietosuojapäivän vuosittaisten tapahtumien kehittämistä ja aktiivisella viestinnällä. Otetaan viimeisetkin asetuksen mukaiset toimivaltuuden täysimääräisesti käyttöön. 	<p>Euro barometri; Ratkaisu-, tiedotus ja ohjausmateriaalin määrä;</p> <p>Toteutetut valvontatoimet teemoittain;</p> <p>Puhelinneuvonnan määrä;</p> <p>Eri toimivaltuuksien käytön määrä.</p>
2024	<ul style="list-style-type: none"> Pääosin samat (pl. viimeisten toimivaltuuksien käyttöönotto) 	
2025	<ul style="list-style-type: none"> Pääosin samat (pl. viimeisten toimivaltuuksien käyttöönotto) 	
2026	<ul style="list-style-type: none"> Pääosin samat (pl. viimeisten toimivaltuuksien käyttöönotto) 	

Tulostavoite 2: Eurooppalainen yhteistyö toimii suomalaisen tietosuojan voimavarana

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTI- KRITEERI
2023	<ul style="list-style-type: none"> Edistetään kansainvälisessä yhteistyössä eurooppalaisen tietosuoja sääntelyn muodostamista kansainväliseksi malliksi. Vaikutetaan valittujen kansainvälisen toiminnan strategisten painopisteiden osalta aktiivisesti Euroopan tietosuojaneuvostossa ennakoitavan toimintaympäristön luomiseksi. Jatketaan kansallista yhteistyötä EDPB:n ohjeiden ja suositusten kuulemisessa ja valmistelussa. Tuodaan kansallisesti käytettäväksi EDPB:ssä yhdessä luotuja työkaluja ja toimintamalleja (esim. seuraamusmaksun määräytyminen). Osallistutaan EU:n yhteisten tietojärjestelmien tietosuojan säännölliseen valvontaan. 	<p>Tietosuojaneuvoston alatyöryhmissä valmisteltävien asioiden raportointivastuiden määrä; valvontatoimenpiteiden määrä.</p> <p>Sidosryhmäseminaarien/konferenssien määrä valituista asiakokonaisuuksista</p>
2024	<ul style="list-style-type: none"> Pääosin samat kuin edellisenä vuonna. 	
2025	<ul style="list-style-type: none"> Pääosin samat kuin edellisenä vuonna. 	
2026	<ul style="list-style-type: none"> Pääosin samat kuin edellisenä vuonna. 	

Tulostavoite 3: Tietosuoja toteutuu hallinnon uudistus- ja digitalisaatiohankkeissa

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTI- KRITEERI
2023	<ul style="list-style-type: none"> Pyritään vaikuttamaan siihen, että digitalisaation edistämisen eri hankkeissa huomioidaan riittävä tietosuojaosaamisen tarve ja tietosuojavaikutusten arvioinnin välttämättömyys ennen investointeja ja toimenpiteitä. Seurataan, että digitalisaation edistämishankkeita toteutetaan tietosuojan vaikutusten arvioinnin mukaisin toimenpitein. Osallistutaan aktiivisesti tekoälyn ja automaattisen päätöksenteon käyttöä koskeviin lainsäädäntöhankkeisiin ja pyritään vaikuttamaan kehittämishankkeisiin. 	Vaikuttamisen näkyvyys valtiollahinnon ohjelmien toteutuksessa. Edistämishankkeiden toteuttamisen seurantaraportit.
2024	<ul style="list-style-type: none"> Seurataan, että digitalisaation edistämishankkeita toteutetaan tietosuojan vaikutusten arvioinnin mukaisin toimenpitein. Pyritään vaikuttamaan tekoälyn ja automaattisen päätöksenteon käyttöä koskeviin kehittämishankkeisiin tietosuojan varmistamiseksi. 	Edistämishankkeiden toteuttamisen seurantaraportit.
2025	<ul style="list-style-type: none"> Pyritään vaikuttamaan tekoälyn ja automaattisen päätöksenteon käyttöä koskeviin kehittämishankkeisiin tietosuojan varmistamiseksi. 	Edistämishankkeiden toteuttamisen seurantaraportit.
2026	<ul style="list-style-type: none"> 	

Tulostavoite 4: Tietosuoja ja siihen kohdistuvat vaikutukset huomioidaan kattavasti lainvalmisteluhankkeissa

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTI- KRITEERI
2023	<ul style="list-style-type: none"> Vaikutetaan aktiivisesti lainvalmisteluun ja osallistutaan yhteiskunnalliseen keskusteluun. Pyritään vaikuttamaan siihen, että eurooppalaisen tietosuojasääntelyn kansallinen täytäntöönpano säilyy yhdenmukaisena. 	Lakilausuntojen ja tiedotteiden määrä. Sisältyminen ohjelmadokumenttaatioon. Vaikutusten arvioinnin osaamisverkoston osaamisprofiili.
2024	<ul style="list-style-type: none"> Vaikutetaan aktiivisesti lainvalmisteluun ja osallistutaan yhteiskunnalliseen keskusteluun. Pyritään vaikuttamaan siihen, että eurooppalaisen tietosuojasääntelyn kansallinen täytäntöönpano säilyy yhdenmukaisena. 	
2025	<ul style="list-style-type: none"> Vaikutetaan aktiivisesti lainvalmisteluun ja osallistutaan yhteiskunnalliseen keskusteluun. Pyritään vaikuttamaan siihen, että eurooppalaisen tietosuojasääntelyn kansallinen täytäntöönpano säilyy yhdenmukaisena. 	
2026	<ul style="list-style-type: none"> Vaikutetaan aktiivisesti lainvalmisteluun ja osallistutaan yhteiskunnalliseen keskusteluun. Pyritään vaikuttamaan siihen, että eurooppalaisen tietosuojasääntelyn kansallinen täytäntöönpano säilyy yhdenmukaisena. 	

Tulostavoite 5: Oikeusturva toteutuu käytännössä

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTI- KRITEERI
2023	<ul style="list-style-type: none"> Yli vuoden avoinna olevien asioiden määrä laskee. 	Vuotta vanhempien asioiden määrä.
2024	<ul style="list-style-type: none"> Yli vuoden avoinna olevat asiat ovat perusteltuja poikkeuksia. 	
2025	<ul style="list-style-type: none"> 	
2026	<ul style="list-style-type: none"> 	

2.2 Toiminnallinen tuloksellisuus

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet vuosille 2023–2026 ovat:

<p>Toiminnallinen tuloksellisuus</p> <ul style="list-style-type: none"> Organisaatorakenne ja toimintatavat mahdollistavat tehokkaan toiminnan Käsittelyketjut ja menettelyt määräytyvät asian laadun ja vaativuuden mukaan Sidosryhmäyhteistyö ja strategiset kumppanuudet lisäävät toiminnan vaikuttavuutta. Tietojärjestelmät ja muut työvälineet ovat tietoturvallisia, käyttäjäystävällisiä ja tukevat toimintaa.
--

Keskeiset tuloksellisuustavoitteita tukevat välitavoitteet ovat:

Tulostavoite 6: Organisaatorakenne ja toimintatavat mahdollistavat tehokkaan toiminnan

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTI- KRITEERI
2023	<ul style="list-style-type: none"> Kirjaamon Varmistetaan, että organisaatorakenne mahdollistaa tehokkaan työskentelyn ja asioiden tasaisen jakautumisen. Asiantuntijalautakunnan työtä hyödynnetään tehokkaasti. Tiedonhallintalain täytäntöönpanoa jatketaan. Järjestelmällisen häirinnän, uhkailun, maalittamisen ja vihapuheen vastaisen työn vahvistamiseksi luodaan tietosuojavaltuutetun toimiston käytännöt hallinnonalan yhteisten suositusten valmistuttua. 	Vireille tulevien ja ratkaisuun asioiden määrä; käsittelyaika; kirjaimien ajantasaisuus
2024	<ul style="list-style-type: none"> Otetaan uudistetut tulosmittarit käyttöön. Järjestelmällisen häirinnän, uhkailun, maalittamisen ja vihapuheen vastaisen toimenpiteiden riittävyttä toimistossa seurataan. 	Mittareiden olemassaolo; maalittamistapausten määrä ja vakavuus.
2025	<ul style="list-style-type: none"> 	
2026	<ul style="list-style-type: none"> 	

Tulostavoite 7: Käsittelyketjut ja menettelyt määräytyvät asian laadun ja vaativuuden mukaan

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTI- KRITEERI
2023	<ul style="list-style-type: none"> Tietoturvaloukkausten seulontamenettelyn toimivuus ja tarve lisäkehittämiselle arvioidaan. Arvioidaan mahdollisuuksia tietoturvaloukkausilmoitusten käsittelyn ainakin osittaiselle automatisoinnille. Tehostetaan seuraamuskollegiossa käsiteltävien asioiden menettelyä. Priorisointi- ja seulontamenettelyn toimivuus ja jatkotarve arvioidaan huomioiden erityisesti oikeudellisten asiantuntijoiden resurssien riittävyys. Valvontaa suoritetaan erikseen vahvistettavan suunnitelman mukaisesti painopisteinä mm. läpinäkyvä informointi ja siinä käytettävä kieli, sekä vaikutusten arviointien asianmukainen tekeminen. 	Tietoturvaloukkausten käsittelyaika; valvontasuunnitelma;
2024	<ul style="list-style-type: none"> Arvioidaan, miten seuraamuskollegiossa käsiteltävien asioiden menettely toimii Valvontaa suoritetaan erikseen vahvistettavan suunnitelman mukaisesti 	
2025	<ul style="list-style-type: none"> Valvontaa suoritetaan erikseen vahvistettavan suunnitelman mukaisesti 	
2026	<ul style="list-style-type: none"> Valvontaa suoritetaan erikseen vahvistettavan suunnitelman mukaisesti 	

Tulostavoite 8: Sidosryhmäyhteistyö ja strategiset kumppanuudet lisäävät toiminnan vaikuttavuutta.

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTI- KRITEERI
2023	<ul style="list-style-type: none"> Jatketaan tietosuojavastaavien verkostoitumista ja osaamisen kasvun tukemista tehokkaalla viestinnällä ja vakiinnuttamalla tietosuojapäivä vuositteiseksi tapahtumaksi. Tuetaan tietosuojavastaavien toimintaa edistämällä EDPB:n jäsenvaltioissa tehtävää tietosuojavastaavan roolia koskevaa tarkastusta Yhteistyö erityisesti oikeusministeriön ja kilpailu- ja kuluttajaviranomaisten, sekä muiden viranomaisten kanssa tukee toiminnan vaikuttavuutta ja ratkaisukäytännön yhdenmukaisuutta. Identifioidaan ja kontaktoidaan mahdolliset katvealuille jääneet sidosryhmät. Organisoidaan toimiston sidosryhmäyhteistyö uudelleen siten, että se tukee suomalaisten rekisterinpitäjien ja henkilötietojen käsittelijöiden kilpailukykyä. 	Koulutustilaisuuksien määrä; koordinoitun toimintaportti; Eurobarometri.
2024	<ul style="list-style-type: none"> Järjestetään tietosuojapäivä tukemaan tietosuojavastaavien verkostoitumista ja osaamista. Vakiinnutetaan sidosryhmäyhteistyön uusi toimintamalli. 	Koulutustilaisuuksien määrä; Eurobarometri.
2025	<ul style="list-style-type: none"> Järjestetään tietosuojapäivä tukemaan tietosuojavastaavien verkostoitumista ja osaamista. 	Koulutustilaisuuksien määrä; Eurobarometri.

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTI- KRITEERI
2026	<ul style="list-style-type: none"> Järjestetään tietosuojapäivä tukemaan tietosuojavastaavien verkostoitumista ja osaamista. 	Koulutustilaisuuksien määrä; Eurobarometri.

Tulostavoite 9: Tietojärjestelmät ja muut työvälineet ovat tietoturvallisia, käyttäjäystävällisiä ja tukevat toimintaa.

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTI- KRITEERI
2023	<ul style="list-style-type: none"> Jatketaan tiedonhallinnan kehittämissuunnitelman toteuttamista erityisesti toimiston asianhallinnan kehittämiseksi. Valmistaudutaan uuden asianhallintajärjestelmän käyttöönottoon ja tiedolla johtamisen tehostamiseksi käynnistetään laatutyö. Selkiytetään edelleen rooleja asiakkuuksissa suhteessa valtionhallinnon palveluntarjoajiin. Lisätään englanninkielistä asiointipalvelua. 	Asianhallintajärjestelmän kehittämissuunnitelman edistyminen
2024	<ul style="list-style-type: none"> Jatketaan tiedonhallinnan kehittämissuunnitelman toteuttamista. 	
2025	<ul style="list-style-type: none"> 	
2026	<ul style="list-style-type: none"> 	

2.3 Henkilöstö

Henkilöstöön liittyvät tavoitteet vuosille 2023–2026 ovat:

<p>Henkilöstö</p> <ul style="list-style-type: none"> Työyhteisö on oikeudenmukainen ja tukee hyvinvointia Käsitteltävät asiat jakautuvat tasaisesti ja tarkoituksenmukaisesti Resurssit riittävät tehtävien hoitamiseen asianmukaisesti ja tarkoituksenmukaisessa aikataulussa

Keskeiset henkilöstötavoitteita tukevat välitavoitteet ovat:

Tulostavoite 10: Työyhteisö on oikeudenmukainen ja tukee hyvinvointia

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTI- KRITEERI
2023	<ul style="list-style-type: none"> Työhyvinvointia painottavaa toimintaa tuetaan. Henkisen ja fyysisen toimintakyvyn tukemista jatketaan laaja-alaisesti. Työajan seurannan kehittämistä jatketaan kuormittumisen seurauksiksi. Järjestetään tiimitymistä tukevaa toimintaa. Työtyytyväisyys vähintään valtion keskiarvossa 	VM Baro; sairauspoissaolosten määrä.

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTI- KRITEERI
2024	<ul style="list-style-type: none"> Työtyytyväisyys vähintään valtion keskiarvossa 	VM Baro
2025	<ul style="list-style-type: none"> Työtyytyväisyys vähintään valtion keskiarvossa 	VM Baro
2026	<ul style="list-style-type: none"> Työtyytyväisyys vähintään valtion keskiarvossa 	VM Baro

Tulostavoite 11: Resurssit riittävät tehtävien hoitamiseen

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTI- KRITEERI
2023	<ul style="list-style-type: none"> Henkilöstörakenne on tehtävien edellyttämä. Tarkistetaan organisaatorakennetta siten, että se tukee tietosuojavaltuutetun toimiston uuden strategian toteutumista ja tehtävien tasaisempaa jakautumista sekä esihenkilöiden saavutettavuutta. Ruuhkanpurkutehtävän muuttaminen osaksi laatuvaastavan tehtävää. Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan tietosuojan valvontatehtävien hoitamisen edellyttämät resurssit turvataan tietosuojavaltuutetun toimistossa. Jatketaan toimenpiteitä esittelijöiden työjonojen kohtuullistamiseksi (max. 70–100 avoinna olevaa asiaa / hlö). 	Avustavien oikeudellisten tehtävien hoitajien määrä; määräaikaisten määrä; Ruuhkaisimpien sektoreiden asiamäärä per henkilö; kansainväliset vertailut
2024	<ul style="list-style-type: none"> Jatketaan toimenpiteitä esittelijöiden työjonojen kohtuullistamiseksi (max. 70–100 / hlö). Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan tietosuojan valvontatehtävien hoitamisen edellyttämät resurssit turvataan tietosuojavaltuutetun toimistossa. 	
2025	<ul style="list-style-type: none"> Jatketaan toimenpiteitä esittelijöiden työjonojen kohtuullistamiseksi (max. 70–100 / hlö). Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan tietosuojan valvontatehtävien hoitamisen edellyttämät resurssit turvataan tietosuojavaltuutetun toimistossa. 	
2026	<ul style="list-style-type: none"> Jatketaan toimenpiteitä esittelijöiden työjonojen kohtuullistamiseksi (max. 50–70 / hlö). Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan tietosuojan valvontatehtävien hoitamisen edellyttämät resurssit turvataan tietosuojavaltuutetun toimistossa. 	

2.4 Talous

Talouteen liittyvät tavoitteet vuosille 2023–2026 ovat:

<p>Talous</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toiminnan strategisuus vahvistuu uudistuneen tulosohjausmallin myötä. • Taloudellinen liikkumavara mahdollistaa suunnitelmallisen kehittämisen. *
--

Keskeiset taloustavoitteita tukevat välitavoitteet ovat:

Tulostavoite 12: Toiminnan strategisuus vahvistuu uudistuneen tulosohjausmallin myötä.

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTI- KRITEERI
2023	<ul style="list-style-type: none"> • Jalkautetaan uusi strategia käytäntöön. • Vuosisuunnittelu vakiinnutetaan koko organisaation toimintatavaksi. • Raportointijärjestelmiä kehitetään johtamisen käyttöön. 	Erillinen seurata ja osana tavoite- ja kehityskeskusteluja.
2023	<ul style="list-style-type: none"> • Pääosin samat kuin edellisenä vuonna. 	
2024	<ul style="list-style-type: none"> • Pääosin samat kuin edellisenä vuonna. 	
2025	<ul style="list-style-type: none"> • Pääosin samat kuin edellisenä vuonna. 	

Tulostavoite 13: Taloudellinen liikkumavara mahdollistaa suunnitelmallisen kehittämisen.

VUOSI	VÄLITAVOITTEET	MITTARI/ ARVIOINTI- KRITEERI
2023	<ul style="list-style-type: none"> • Tehostetaan henkilöstösuunnitelman mukaisia rekrytointeja. • Toimintamäärärahan käyttöä tehostetaan suhteessa eri prosesseihin. • Varaudutaan mahdolliseen oikeudenkäyntikulukorvausvelvollisuuteen pitämällä oikeusministeriö ajan tasalla mahdollisista korvausmääristä arviomäärärahan taloussuunnittelua varten. 	
2024	<ul style="list-style-type: none"> • Pääosin samat kuin edellisenä vuonna. 	
2025	<ul style="list-style-type: none"> • Pääosin samat kuin edellisenä vuonna. 	
2026	<ul style="list-style-type: none"> • Pääosin samat kuin edellisenä vuonna. 	

3. VUOSIEN 2023–2026 VOIMAVARAT

3.1 Henkilötyövuodet

	Toteuma 2021	Arvio 2022	Tavoite 2023	Tavoite 2024	Tavoite 2025	Tavoite 2026
Henkilötyövuodet	46,1	49,5	53,8	52	52	52

Vakinaisten virkojen määrä 44,45 htv säilyy samalla tasolla vuonna 2023 (sis. virkavapauksia). Lisäksi määräaikaisia virkoja on 9 htv. Seuraaville vuosille vakinaisten virkojen määrä 47 htv säilyy samalla tasolla kuin vuonna 2023 (ei laskennallisia virkavapaita) ja määräaikaisten virkojen määrä putoaa 4 htv:ta viiteen henkilötyövuoteen.

3.2 Määrärahat

	Toteuma 2021	Arvio 2022	Tulosso- pi- mus 2023	Kehys 2024	Kehys 2025	Kehys 2026
Määrärahat (1000 €)	3 912 060	4 100 000	4 627 000	4 037 000	4 037 000	4 037 000

Taulukossa vuosien 2023–2026 määrärahat ovat valtioneuvoston päättämän julkisen talouden suunnitelman mukaiset. Eduskunta hyväksyy niitä koskevat talousarvioesitykset vuosittain.

Lisäksi tietosuojavaltuutetun toimistolla on käytettävissään edelliseltä vuodelta siirtyvä määrärahaa. Vuodelle 2022 siirtyi 685 000 euroa ja vuodelle 2023 sen arvioidaan olevan noin 683 800 euroa.

Tietosuojavaltuutetun seuraamuskollegio on määrännyt (ei lainvoimaisia) vuonna 2022 hallinnollisia seuraamusmaksuja 93 300 euroa. Vuoden 2023 hallinnollisten seuraamusmaksujen määrää ei voi vielä ennakoita.

3.3 Yhteiset seurantamittarit

Mittari	Käsitelty 2021	Arvio 2022	Tavoite 2023	Tavoite 2024	Tavoite 2025	Tavoite 2026
Talous						
€/työmäärä, €/asiakas, asiaa/htv	11389/49,1 231,95 asiaa / htv					
Siirtyvän määrärahan osuus, %	18	14,25	12,82			
Toimitilat						
Toimitilatehok- kuus						
Toimitilakustan- nukset/htv						

4. VOIMASSAOLO JA SEURANTA

Tulossopimus koskee vuosia 2023–2026. Tulossopimusasiakirja päivitetään vuosittain tulosneuvottelussa tai jos valtuutettu vaihtuu sopimuskauden aikana.

Tulostavoitteiden toteutumista arvioidaan alustavasti puolivuositarkastuksessa ja tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan tilinpäätöksen toimintakertomuksessa. Oikeusministeriö ohjeistaa raportointiaikatauluista erikseen.

5. ALLEKIRJOITUKSET

Helsingissä 3.11.2022

Tietosuojavaltuutetun toimiston puolesta,

Anu Talus
tietosuojavaltuutettu

Oikeusministeriön puolesta,

Pekka Timonen
kansliapäällikkö

Oikeusministeriön ja vanhusasiavaltuutetun tulossopimus vuosille 2023–2026

Oikeusministeriö ja vanhusasiavaltuutettu ovat sopineet vuosien 2023–2026 tavoitteista ja niiden toteuttamiseen osoitettavista resursseista. Vanhusasiavaltuutettu on itsenäisenä ja riippumattomana viranomaisena määritellyt toimintansa tavoitteet. Tavoitteet perustuvat vanhusasiavaltuutetun strategiaan vuosille 2022–2026. Tulostavoitteiden toteutumisesta raportoidaan oikeusministeriölle vanhusasiavaltuutetun puolivuotisraportissa ja toimintakertomuksessa.

Vuosikeskustelu käytiin 5.12.2022 Helsingissä.

Sisällysluettelo

Oikeusministeriön ja vanhusasiavaltuutetun tulossopimus vuosille 2022–2025.....	1
1. Strateginen kehys.....	2
1.1 Missio, visio, perustehtävä ja strategiset tavoitteet.....	2
1.2 Toimintaympäristön muutostekijät (ml. riskienhallinta).....	4
2. Tulostavoitteet vuosille 2022–2025.....	6
2.1 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus.....	6
2.2 Toiminnallinen tuloksellisuus	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
2.3 Henkilöstö.....	10
2.4 Talous.....	11
3. Vuosien 2022–2025 voimavarat	12
3.1 Henkilötyövuodet	12
3.2 Määrärahat	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
4. Voimassaolo ja seuranta	13
5. Allekirjoitukset.....	13

Liitteet

Liite 1 Vanhusasiavaltuutetun toimiston strategia vuosille 2022–2026

1. Strateginen kehys

1.1 Missio, visio, perustehtävä ja strategiset tavoitteet

Vanhusasiavaltuutetusta annetun lain 1 §:n mukaan vanhusasiavaltuutettu on toiminnassaan itsenäinen ja riippumaton. Hallituksen esityksessä on täsmennetty, että tämä sisältää itsenäisyyden ja riippumattomuuden päätettäessä resurssien kohdentamisesta ja henkilöstöä koskevasta päätöksenteosta.

Vanhusasiavaltuutetun valtakunnallinen viranomaistoiminta käynnistyi Suomessa tammikuussa 2022. Tehtävää perusteltiin väestön ikääntymisellä ja iäkkäiden asemassa esiin tulleilla puutteilla. Vanhusasiavaltuutetun tehtävät ikääntyneiden aseman ja oikeuksien edistäjänä on määritelty laissa seuraavasti: Vanhusasiavaltuutetun tulee tehtävässään:

- 1) seurata ja arvioida ikääntyneiden asemaa ja oikeuksien toteutumista;
- 2) seurata lainsäädäntöä ja yhteiskunnallista päätöksentekoa sekä arvioida niiden vaikutuksia ikääntyneisiin;
- 3) tehdä aloitteita, antaa lausuntoja sekä osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun;
- 4) laatia ja teettää selvityksiä sekä julkaista raportteja;
- 5) edistää tiedotusta ja välittää ikääntyneitä koskevaa tietoa;
- 6) edistää yhteistyötä ikääntyneiden asioita käsittelevien sekä ikääntyneitä edustavien toimijoiden välillä.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2021/20210753>

Lain mukaisesti vanhusasiavaltuutettu toimii itsenäisenä ja riippumattomana viranomaisena ja vanhusasiavaltuutetun toimisto on yhdenvertaisuusvaltuutetun toimiston yhteydessä.

Oikeusministeriön hallinnonalalla toimivat valtuutetut pitävät perusteltuna kehittää toimintansa tuloksellisuutta yhdessä oikeusministeriön kanssa kuvaamalla vuosittain toimintansa tavoitteet ja sopimalla resursseista oikeusministeriön kanssa.

Alla olevassa taulukossa esitetään vanhusasiavaltuutetun missio, visio, perustehtävä sekä tärkeimmät strategiset tavoitteet vuosille 2022–2024. Ne on vahvistettu vanhusasiavaltuutetun strategiassa vuosille 2022–2026.

Missio

Edistämme ikääntyneen väestön ja erityisesti iäkkäiden haavoittuviin ryhmiin kuuluvien oikeuksia ja asemaa kaikissa tehtävissämme. Seuraamme ja arvioimme ikääntyneiden oikeuksien toteutumista päätöksenteossa ja lainvalmistelussa. Vanhusasiavaltuutettu on asiantunteva, luotettava ja tunnettu viranomainen sekä yhteiskunnallinen keskustelija ja perus- ja ihmisoikeuksien edistäjä.

Visio

Ikääntyneiden yhdenvertainen asema muihin ikäryhmiin nähden toteutuu Suomessa.

Perustehtävä

Edistämme aloitteellisesti ja asiantuntevasti ikääntyneiden yhdenvertaisen aseman ja oikeuksien toteutumista ensisijaisesti ennakkollisen vaikuttamisen keinoin. .

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

1. Iäkkäiden yhdenvertainen asema ja oikeudet toteutuvat Suomessa.
2. Ikä syrjintä on vähentynyt
3. Iäkkäiden hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen toimia on enemmän kuin ennen koronapandemiaa
4. Sosiaali- ja terveyspalvelujen saatavuus, oikea-aikaisuus ja laatu vastaavat paremmin iäkkäiden tarpeisiin kuin ennen koronapandemiaa.
5. Reilumpi digiyhteiskunta iäkkäille digiä käyttäville ja käyttämättömille

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet

1. Kehitämme kaikkia vanhusasiavaltuutetusta annetun lain (753/2021) mukaisia tehtäväalueitamme.
 - a) seurata ja arvioida ikääntyneiden asemaa ja oikeuksien toteutumista;
 - b) seurata lainsäädäntöä ja yhteiskunnallista päätöksentekoa sekä arvioida niiden vaikutuksia ikääntyneisiin;
 - c) tehdä aloitteita, antaa lausuntoja sekä osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun;
 - d) laatia ja teettää selvityksiä sekä julkaista raportteja;
 - e) edistää tiedotusta ja välittää ikääntyneitä koskevaa tietoa;
 - f) edistää yhteistyötä ikääntyneiden asioita käsittelevien sekä ikääntyneitä edustavien toimijoiden välillä.
2. Kiinteä yhteistyö ja verkostot muiden keskeisten toimijoiden kanssa.
3. Tehokas, joustava asioiden käsittely.

Henkilöstötavoitteet

1. Resurssien ja tehtävienjako on tarkoituksenmukainen.
2. Henkilöstöllä on hyvä henkinen, fyysinen, eettinen ja sosiaalinen työkyky.
3. Työpaikkamme on yhdenvertainen ja monimuotoinen

Taloutta koskevat tavoitteet

1. Toiminta ja talous ovat tasapainossa ja yhteensovitettu strategisten linjausten kanssa.

1.2 Toimintaympäristön muutostekijät (ml. riskienhallinta)

Vanhusasiavaltuutetun tehtävä käynnistyi keskellä koronapandemiaa, sote-uudistusta sekä Venäjän hyökkäystä Ukrainaan. Iäkkäiden asemassa oli pitkään tapahtunut kohentumista: heidän hyvinvointinsa, terveytensä ja toimintakykynsä oli vähitellen parantunut ja vaikeita toimeentulovaikeuksia oli yhä pienemmällä joukolla. Viimeaikaiset tiedot kuitenkin kertovat, että edellä kuvattu yleinen myönteinen kehitys on joko hidastunut, pysähtynyt tai tilanne on muuttunut aikaisempaa huonommaksi. Myös iäkkäiden keskinäinen eriarvoisuus on kasvanut ja ero erityisesti kaikkein pienituloisimman viidenneksen ja muiden välillä on kasvanut.

Keskimääräinen elinikä oli noussut pitkään ja sen myötä iäkkäiden määrä on kasvanut. Tämä kehitys jatkuu tulevina vuosikymmeninä. Koska samalla lapsia on syntynyt ennätysellisen vähän viimeisten vuosikymmenten aikana, on yli 70-vuotiaiden osuus väestöstä kasvanut suuremmaksi kuin koskaan ennen.

Ikääntyneen väestön moninaisuus liittyy paitsi erittäin suureen ikähaarukkaan myös lukusiin muihin tekijöihin. Vanhusasiavaltuutetun työn kannalta olennaista on hahmottaa koko ikääntyneitä väestöä koskevat tehtävät sekä iäkkäiden oikeuksien ja aseman kannalta kaikkein heikoimmassa asemassa olevien ryhmien oikeuksien ja aseman kohentamiseksi tehtävä työ. Tällaisia muita heikommassa asemassa olevia ryhmiä ovat muun muassa ympärivuorokautisen hoidon sekä säännöllisen kotihoidon asiakkaat, iäkkäät omaishoidettavat ja omaishoitajat, vaikeavammaiset ja vaikeasti sairaat iäkkäät henkilöt, kaikkein pienituloisimmat iäkkäät, eri vähemmistöihin kuuluvat iäkkäät, erityisen syrjäisillä seuduilla asuvat iäkkäät, ilman digitaatioita olevat sekä ne iäkkäät, joilla ei ole omaisia tai muita läheisiä.

Iäkkäiden hyvinvoinnilla ja sitä tukevilla päätöksillä on yhä suurempi yhteiskunnallinen merkitys. Valtiotaloutta ja sen kehittymistä on viime vuosikymmenen aikana tarkasteltu yhä enemmän huoltosuhteen käsitteen kautta, joka määrittelee huollettaviksi kaikki yli 65-vuotiaat. Tässä tarkastelussa jää kokonaan huomiotta yli 65-vuotiaiden merkittävä ja edelleen kasvava panos työelämässä, läheisten hoidossa ja auttamisessa, yhteiskunnallisessa osallistumisessa sekä läheistensä rahallisina tukijoina.

Ikäsyrjintä on useiden tutkimusten mukaan yleisin syrjinnän muoto. Huoltosuhte -käsitteen kategorinen käyttö on omiaan ylläpitämään ikäsyrjivää ajattelua ja toimintaa. Huoltosuhte -käsitteessä ei huomioida muita kuin palkkatyöhön perustuvia toimia, joilla yli 65-vuotiaat tukevat merkittäväällä tavalla yhteiskunnan toimintaa ja tuottavuutta. Ikäsyrjintä on syvästi kulttuuriin ja sen käytänteisiin kutoutunut. Sen vuoksi vanhusasiavaltuutetun yksi tehtävä on nostaa esille ikäsyrjinnän ilmenemistä päätöksenteossa, tuoda esille iäkkäitä koskevia tietoja päätöksentekijöille ja etsiä ratkaisuja ikäsyrjinnän vähentämiseksi päätöksenteossa.

Vuonna 2019 toimintansa aloittaneen Rinteen ja sittemmin Marinin hallituksen hallitusohjelmassa iäkkäiden asema ja oikeudet ovat esillä erityisesti niin sanotun vanhuspalvelulain uudistuksessa. Hallituskaudella tehdyt muutokset puhelin- ja kotimyyntiin siten, että kuluttajansuojaa on vahvistettu, on ollut tärkeä iäkkäiden kuluttajien kannalta. Samalla hallituskauden aikana on valmisteltu säädöksiä, jotka heikentävät erityisesti haavoittuvassa tilanteessa olevien iäkkäiden mahdollisuuksia saada heidän terveytensä ja toimintakykynsä sekä osallisuutensa kannalta välttämättömiä palveluja. Esimerkiksi

hallituksen esityksessä vammaispalvelulain muuttamiseksi on suljettu pois yli 65-vuotiaana vaikeasti vammautuneet, vaikka vastaavia palveluita ei sosiaalihuoltolaissa tai vanhuspalvelulaissa ole.

Hallituskauden aikana on toteutettu muun muassa poikkisektorista ikäohjelmaa, uudistettu laatusuositus iäkkäiden toimintakyvyn tukemiseen ja palveluiden kehittämiseen sekä parannettu kaikkein pienituloisimpien iäkkäiden eläkkeitä. Jo usean hallituskauden aikana valmisteltu laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaiden ja potilaiden itsemääräämisen vahvistamiseksi ja rajoitustoimien käytön säätelemiseksi jäi tämän hallituksen aikana lähes kokonaan toteuttamatta, vaikka oli osa hallitusohjelmaa. Myönteistä on se, että suunnitelma lain valmistelusta tulevan kahden hallituskauden aikana on tehty, mutta valitettavaa on se, että siinä ei ole priorisoitu säädösten valmistelua vanhustenhuollon ympärivuorokautisessa hoidossa olevien oikeuksien turvaamiseksi. Säädökset puuttuvat edelleen kokonaan, vaikka siellä rajoitustoimien käyttö on päivittäistä ja siihen liittyy monia ongelmia. Tämä koskettaa noin 50 000 valtaosin vaikeasti muistisairasta henkilöä vuosittain.

Hallituskauden lopulla on tehty periaatepäätöksiä muun muassa Demokratiaohjelmasta ja Digikompassista sekä Ikäohjelmasta. Nämä kaikki ovat olennaisia poliittisia linjauksia iäkkään väestön aseman ja oikeuksien parantamisen näkökulmista seuraavalla hallituskaudella.

Vanhusasiavaltuutetun tehtävä kattaa kaikkia elämänalueita koskevat kysymykset, jotka ovat merkityksellisiä iäkkäiden aseman ja oikeuksien toteutumisen kannalta. Erityisesti korostuvat niiden iäkkäiden asema ja oikeudet, jotka eivät itse pysty omia oikeuksiaan edistämään. Päätöksentekoon vaikuttaminen on toiminnan ydin ja siihen liittyvät eri toimintamuodot, joiden avulla iäkkäiden kannalta reilun päätöksenteon toteutumiseen pyritään.

Vanhusasiavaltuutetun tehtävä asettuu uudeksi osaksi iäkkäiden asemaa ja oikeuksia edistävien tahojen kokonaisuutta. Se voidaan jakaa järjestöihin, kuten eläkeläisjärjestöt, iäkkäiden oikeuksien toteutumista valvoviin tahoihin sekä tiedontuottajiin kuten tilastoviranomaiset ja tutkijayhteisöt. Samoin tehtävä asettuu osaksi perus- ja ihmisoikeuksia edistävien viranomaisten kokonaisuutta. Vanhusasiavaltuutettu tekee yhteistyötä näiden eri tahojen kanssa ja edistää heidän keskinäistä yhteistyötään iäkkäiden aseman vahvistamiseksi. Vanhusasiavaltuutetun vaikuttamistehtävää tukemaan ja toimintaa arvioimaan on perustettu seniorivaikuttajien ryhmä.

Vaikuttamistyössä olennainen osa ovat säädösvalmisteluun ja viranomaisten ohjeistuksiin laaditut kannanotot ja lausunnot, joissa niitä arvioidaan iäkkäiden aseman ja oikeuksien näkökulmasta. Vuoropuhelu valtakunnallisten, alueellisten ja paikallisten päättäjien kanssa on toinen tärkeä vaikuttamisen keino. Päätöksenteossa erityisesti iäkkäiden asioiden edistämiseen keskittyvät lakisääteiset vanhusneuvostot tulevat olemaan keskeinen yhteistyökumppani. Neuvostoja toimii sekä kunnissa että vuonna 2023 aloittavilla hyvinvointialueilla.

Mediayhteistyön kautta voidaan välittää iäkkäitä koskevaa tietoa ja heidän asemansa vahvistamiseen liittyviä näkökulmia ja ehdotuksia. Vanhusasiavaltuutettu osallistuu erilasiin iäkkäiden asemaan liittyviin tilaisuuksiin ja yhteistyötapaamisiin välittääkseen iäkkäiden

asemaan liittyviä näkökulmia sekä pitääkseen yllä ajantasaista tietopohjaa ja kuullakseen iäkkäiden kokemuksia ja näkemyksiä eri puolella Suomea.

Suomessa iäkkäiden asemaa koskeva tietopohja on hyvä ja tutkimusta tehdään laajasti. Sen vuoksi vanhusasiavaltuutetun toimisto keskittyy olemassa olevan tiedon yhteenvetämiseen ja hyödyntämiseen. Tämä lisää iäkkäitä koskevan tutkimus- ja tilastotiedon käyttöä päätöksenteossa.

Valtioneuvoston linjausten mukaisesti oikeusministeriö valmistelee ministeriön yhteydessä toimivien itsenäisten viranomaisten tukipalvelujen siirtämistä oikeusministeriöstä joko perustettavalle hallintovirastolle tai valtion palvelukeskusten hoidettavaksi. Tässä kehityksessä turvataan valtuutettujen itsenäinen ja riippumaton asema. Mahdollisesti perustettavalla hallintovirastolla ei ole roolia valtuutetun toiminnan resurssien arvioimisessa ja ohjaamisessa. Valtuutettu käy jatkossakin vuosikeskustelut oikeusministeriön kanssa. Vanhusasiavaltuutettu hyödyntää saatavissa olevia hallinnon tuki- ja kehittämisspalveluja niin, että valtuutettu voi jatkossakin saada esimerkiksi taloushallinnon tukipalveluja ilman, että valtuutettu joutuu ohjaamaan resursseja näiden tehtävien hoitamiseen.

Vanhusasiavaltuutettu toteuttaa riskienhallintaa osana strategista suunnitteluaan (toimintaympäristöön ja viestintään liittyvät riskit), osana tietohallinnon ohjeistuksen kehittämistä (tietotekniikkaan liittyvät riskit) sekä osana henkilöstösuunnitteluaan yhteistyössä työterveyshuollon kanssa (henkilöstöön ja työturvallisuuteen liittyvät riskit).

2. Tulostavoitteet vuosille 2023–2026

2.1 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Vanhusasiavaltuutetun tehtävänä on parantaa ikääntyneiden asemaa ja edistää oikeuksien toteutumista. Vanhusasiavaltuutetun viisivuotiskauden 2023–2026 päämäärät ja toimintavuoden 2023 tavoitteet ovat seuraavat:

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

1. *Päämäärä 2023–2026: Iäkkäiden yhdenvertainen asema ja oikeudet toteutuvat Suomessa.*

Vaikutus: Ikääntyneiden perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisen tilannetta ja ongelmakohtia ja niiden ratkaisuvaihtoehtoja sekä iäkkäiden toimijuutta yhteiskunnassa tunnetaan paremmin.

Välitavoite: Vanhusasiavaltuutettu tunnetaan iäkkäiden perus- ja ihmisoikeustilannetta hyvin tuntevana tahona, jonka asiantuntemusta käytetään valtakunnallisessa ja alueellisessa päätöksenteossa.

2. *Päämäärä:2023–2026: Ikäsyrrjintä on vähentynyt.*

Vaikutus: Parempi tietoisuus ikäsyrrjinnästä ja sen vähentämisen keinoista päätöksenteossa, lainsäädännössä ja mediassa. Säädösvalmistelun tueksi on kehitetty ikävaikutusten arvioinnin menetelmiä.

Välitavoite: Tieto ja keskustelu ikäsyrrjinnän ilmenemismuodoista ja ikäsyrrjinnän vähentämisen keinoista on lisääntynyt.

3. *Päämäärä:2023–2026: Iäkkäiden hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen toimia on enemmän kuin ennen koronapandemiaa.*

Vaikutus: kunnissa ja hyvinvointialueilla iäkkäiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen toteutuu sote-uudistuksen ja kuntien toiminnan osana. Järjestöjen, kuntien ja hyvinvointialueiden hyviä HYTE esimerkkejä tunnetaan paremmin.

Välitavoite: Tietoisuus on lisääntynyt iäkkäiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tärkeydestä ja keinoista. Samoin tieto on lisääntynyt siitä, että eri iäkkäiden ryhmät tarvitsevat yhdenvertaiset mahdollisuudet ylläpitää ja kohentaa hyvinvointiaan ja terveyttään.

4. *Päämäärä:2023–2026: SOTE-palvelujen saatavuus, oikea-aikaisuus ja laatu vastaavat paremmin iäkkäiden tarpeisiin kuin ennen koronapandemiaa.*

Vaikutus: Päättäjien tietoisuus on lisääntynyt tarvittavista lisäresursseista ja hyvin toimivista palveluista.

Välitavoite: Hyvinvointialueiden ja valtakunnallisten päättäjien tieto on lisääntynyt siitä, miten tärkeää on, että iäkkäät saavat tarvitsemansa palvelut oikeaan aikaan sekä siitä, millaisia seurauksia on palveluiden riittämättömyydestä kaikkein haavoittuvimmassa tilanteissa olevien ryhmien kannalta.

5. *Päämäärä 2023–2026: reilumpi digiyhteiskunta iäkkäille digiä käyttäville ja käyttämättömille.*

Vaikutus: Päättäjät tuntevat paremmin digiyhdenvertaisuuden lisäämiseen liittyviä keinoja myös digipalveluita käyttämättömien kannalta. Digiyhdenvertaisuus huomioidaan paremmin säädösvalmistelussa ja yhteiskunnassa.

Välitavoite: Yleiskuvaus iäkkäiden digitilanteesta on valmistunut ja ratkaisuvaihtoehtoja digitaalisen yhdenvertaisuuden lisäämiseksi on kuvattu ja välitetty valtakunnallisille päätöksentekijöille.

2.2 Toiminnalliset tavoitteet

Vuoden 2023 aikana toiminnalliset tavoitteet on yksilöity seuraavasti:

1. Kehitämme kaikkia vanhusasiavaltuutetusta annetun lain (753/2021) mukaisia tehtäväalueitamme.

a) seurata ja arvioida ikääntyneiden asemaa ja oikeuksien toteutumista;

Kaikessa vanhusasiavaltuutetun toiminnassa keskitytään iäkkään väestön ja erityisesti muita haavoittuvammassa tilanteessa olevien iäkkäiden aseman ja oikeuksien toteutumiseen. Tämä tehdään arvioimalla sitä, miten iäkkäiden asema ja oikeudet on otettu huomioon kussakin asiassa ja tuomalla esiin niihin liittyviä näkökulmia. Kaikessa toiminnassa tuodaan esiin iäkkäiden moninaisuutta, toimijuutta sekä ikääntymiseen ja vanhuuteen liittyvää haavoittuvuutta kuvaavia tietoja. Iäkkäiden ja haavoittuvassa tilanteessa olevien iäkkäiden kohdalla myös heidän läheistensä kokemuksia ja näkemyksiä kuullaan viikoittain ja niitä välitetään viranomaisille, päättäjille, iäkkäiden parissa toimiville ja medialle kuitenkin niin, ettei yksittäistä henkilöä, paikkakuntaa tai palveluntuottajaa voi tunnistaa.

b) seurata lainsäädäntöä ja yhteiskunnallista päätöksentekoa sekä arvioida niiden vaikutuksia ikääntyneisiin

Vanhusasiavaltuutettu osallistuu lainsäädännön valmisteluun (mm. itsemääräämislainsäädäntö) ja olemassa olevan lainsäädännön toteutumisen arviointiin sen eri vaiheissa ja tuo esiin iäkkäiden aseman ja oikeuksien toteutumisen kannalta olennaista tutkimus- ja tilastotietoa sekä muutoin vanhusasiavaltuutetulle tiedoksi tulleita olennaisia seikkoja. Vanhusasiavaltuutettu välittää itselleen tullutta tietoa lainsäädännön tai sen soveltamisen puutteista valvoville viranomaisille. Ikävaikutusten arvioinnin menetelmällinen valmistelu aloitetaan. Vanhusasiavaltuutettu seuraa ja arvioi hyvinvointialueiden käynnistymistä sekä tulevan hallitusohjelman kirjauksia iäkkäiden aseman ja oikeuksien toteutumisen näkökulmasta.

c) tehdä aloitteita, antaa lausuntoja sekä osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun iäkkäiden asemasta ja oikeuksista;

Vanhusasiavaltuutettu jatkaa vuonna 2022 tekemänsä aloitteen viemistä päättäjien ja virkamiesten tietoon. Aloitteessa on esitetty kolme ratkaisua yhdenvertaisuuden lisäämiseksi digitalisoituneessa yhteiskunnassa säädösten avulla. Vanhusasiavaltuutettu antaa lausuntoja sekä pyydettäessä että oma-aloitteisesti meneillään oleviin uudistuksiin ja nostaa yhteiskunnalliseen keskusteluun iäkkäiden aseman ja oikeuksien toteutumista erityisesti digitalisaatiossa, sosiaali- ja terveystaloudissa sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä.

d) laatia ja teettää selvityksiä sekä julkaista raportteja;

Vanhusasiavaltuutettu julkaisee yhteenvedon iäkkäiden asemasta digitalisoituneessa yhteiskunnassa sekä valmistelee iäkkäiden asemasta ja oikeuksista tiivistä kokonaiskuvausta, joka tulee toimimaan vanhusasiavaltuutetun vuosiraportoinnin pohjana sekä vaikuttamistyössä ajantasaisena tietopohjana. Vanhusasiavaltuutettu analysoi ja raportoi hyvinvointialueiden strategioita iäkkäiden aseman ja oikeuksien näkökulmasta.

e) edistää tiedotusta ja välittää ikääntyneitä koskevaa tietoa;

Vanhusasiavaltuutettu tuo mediaesiintymisissään ja muissa esiintymisissään sekä omissa kirjoituksissaan ja kanavissaan (mm. blogisarja, Twitter ja Facebook -tilit) esiin ikääntyneitä koskevaa ajantasaista tietoa. Ensimmäinen toimintavuosi on osoittanut, miten vähän olemassa olevaa iäkkäitä koskevaa tietoa hyödynnetään päätöksenteon valmistelussa. Vanhusasiavaltuutetun mediaesiintymisten määrä ja some-tilien seuraajien määrä on kasvanut nopeasti, joka osoittaa sekä tiedon että yhteiskunnallisen keskustelun tarvetta iäkkäiden asemasta ja oikeuksista.

f) edistää yhteistyötä ikääntyneiden asioita käsittelevien sekä ikääntyneitä edustavien toimijoiden välillä.

Vanhusasiavaltuutettu tekee aloitteita yhteistyön lisäämiseksi ja osallistuu aktiivisesti muiden tahojen tapahtumiin ja suhtautuu myönteisesti muiden iäkkäiden oikeuksia ja asemaa edistävien tahojen sekä iäkkäitä edustavien tahojen yhteistyöpyyntöihin.

2. Kiinteä yhteistyö ja verkostot muiden keskeisten toimijoiden kanssa

Vanhusasiavaltuutetun toiminnan tueksi vuonna 2022 perustetun seniorivaikuttajien ryhmän toiminta jatkuu ja sen avulla valtuutetun toiminnan strategisuus vahvistuu. Vanhusneuvostoilta (kunnan ja hyvinvointialueet) pyydetään näkemyksiä vanhusasiavaltuutetun ja neuvostojen yhteistyön valtakunnalliseksi järjestämiseksi. Tavoitteena on alueellisten vuosittaisten tapaamisten järjestäminen virtuaalisina, jotta varmistetaan tiedonkulku ja voidaan keskustella yhteisistä tavoitteista ja niiden edistämisestä. Eläkeläisasioiden neuvottelukunnan, Eläkeläisjärjestöjen etujärjestön EETU ry:n sekä SOSTE ry:n järjestöjen kanssa neuvotellaan hallitusohjelman ja sen toimeenpanon kannalta olennaisista kysymyksistä iäkkäiden aseman ja oikeuksien näkökulmasta. Helsingin yliopiston ja THL:n kanssa käynnistyneet tutkijatapaamiset jatkuvat ja laajentuvat valtakunnallisesti. Iäkkäiden oikeuksien ja aseman

kannalta erityisen keskeisistä ajankohtaisista teemoista järjestetään järjestöjen, tutkijoiden ja viranomaisten yhteisiä tapaamisia ja tapahtumia (teemoina mm. ikävaikutusten arvioinnin kehittäminen sekä digitalisaatio). Vanhusasiavaltuutettu osallistuu mahdollisuuksien mukaan muiden järjestämiin tapahtumiin puheenvuorojen pitäjänä varaten aikaa myös yhteiselle keskustelulle ja tapaamisille (esim. Gerontologian päivät, vanhusneuvostopäivät).

3. Tehokas, joustava asioiden käsittely.

Vanhusasiavaltuutetun toimisto toimii työjärjestyksen mukaisesti ja vastaa kaikkiin yhteydenottoihin lakisääteisessä ajassa. Sähköpostiviestien vastaanottamiseen vastataan heti. Vanhusasiavaltuutettu neuvoo tarvittaessa yksittäisiä kansalaisia siitä mihin heidän olisi syytä olla yhteydessä asiassaan ja tekee kansalaisyhteydenottoihin liittyvää yhteistyötä viranomaistahojen ja järjestöjen kanssa.

2.3 Henkilöstö

Henkilöstöön liittyvät tavoitteet vuosille 2023–2026 ovat:

<p>Henkilöstö</p> <ul style="list-style-type: none"> • Resurssien ja tehtävienjako on tarkoituksenmukainen. • Henkilöstöllä on hyvät mahdollisuudet lisäkoulutuksen hankkimiseen. • Henkilöstöllä on hyvä henkinen, fyysinen, eettinen ja sosiaalinen työkyky. • Työpaikkamme on yhdenvertainen ja monimuotoinen
--

Keskeiset henkilöstötavoitteita tukevat välitavoitteet ovat:

Tulostavoite: Henkilöstöllä on hyvä henkinen, fyysinen, eettinen ja sosiaalinen työkyky. Resurssien ja tehtävienjako on tarkoituksenmukainen.

Vuosi	Välitavoitteet	Mittari / Arviointikriteeri
2023	– Tuetaan henkilöstön hyvinvointia ja kykyä selviytyä haastavista tehtävistä yhteydenottojen määrän kasvaessa ja erilaisten lausuntojen aihepiirin kasvaessa.	Henkilöstön kokeman työmäärän viikoittainen itsearviointi ja kehityskeskustelut vuosittain. sairauspoissaolot

Vuosi	Välitavoitteet	Mittari / Arviointikriteeri
	<ul style="list-style-type: none"> – Sairauspoissaolojen ennaltaehkäisyyn puuttumalla ajoissa liikaan kuormitukseen ja jaksamisen ongelmiin. – TYHY toiminnan edistäminen 	Liikunta- ja kulttuurisetelien käyttö, työpaikan kuntosalin käytön edistäminen ja käyttö

2.4 Talous

Talouteen liittyvät tavoitteet vuosille 2023–2026 ovat:

<p>Talous</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toiminta ja talous ovat tasapainossa ja yhteensovitettu strategisten linjausten kanssa
--

Keskeiset taloustavoitteita tukevat välitavoitteet ovat:

Tulostavoite: Toiminta ja talous ovat tasapainossa ja yhteensovitettu strategisten linjausten kanssa

Vuosi	Välitavoitteet	Mittari / Arviointikriteeri
2023	<ul style="list-style-type: none"> – pitkäaikaisten rahoituskehysten käyttö toiminnan suunnittelussa mahdollistaa määräaikaisen henkilöstön säilyttämisen vähäisenä ja yhtä toimintavuotta pitempien kehityssuunnitelmien toteuttamisen – tarkempien taloussuunnitelmien laatiminen ja seuranta – määrärahasuunnittelun perustana etukäteen tiedossa oleva, riittävä resurssi 	<p>määräaikaisten ja virkojen määrän kehitys</p> <p>laaditut taloussuunnitelmat</p>

3. Vuosien 2023–2026 voimavarat

3.1 Henkilötyövuodet

	Arvio 2022	Tulossopimus 2023	Tavoite 2024	Tavoite 2025	Tavoite 2026
Henkilötyövuodet	2,5	3(2)	3(2)	3(2)	3(2)

Vuoden 2022 ja sitä seuraavien vuosien osalta taulukon ensimmäinen luku osoittaa toimintaan perustettujen virkojen määrän. Vuonna 2023 valtuutetun toimistossa aloittaa lisäksi kaksi määräaikaista asiantuntijaa. Nämä määräaikaiset virkasuhteet voidaan täyttää ensimmäiseltä toimintavuodelta 2022 siirtyvien määrärahojen turvin. Suluissa olevat luvut osoittavat määräaikaisiin tehtäviin palkatun henkilökunnan arvioidun määrän.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti vanhusasiavaltuutettu on sijoitettu itsenäisenä toimijana yhdenvertaisuusvaltuutetun yhteyteen. Tavoitteena on hallituksen esityksen mukaan yhdistää hallinnon ja esimerkiksi tiedotuksen resursseja kuitenkin niin, että vanhusasiavaltuutetun määrärahasta katetaan yhteisten palvelujen tarjoamisesta yhdenvertaisuusvaltuutetun toimistolle aiheutuvat kulut. Valtuutettujen määrärahojensa puitteissa sopiman järjestelyn pohjalta yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto tarjoaa vanhusasiavaltuutetulle hallinnon ja tiedotuksen palvelut. Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimistoon on tätä varten perustettu vuonna 2022 tiedottajan ja johdon assistentin virat, joiden työpanoksesta 50% on osoitettu vanhusasiavaltuutetulle.

3.2 Määrärahat

	Toteuma 2021	Arvio 2022	Tulossopimus 2023	Kehys 2024	Kehys 2025	Kehys 2026
Määrärahat (1000 €)	0	240	400	400	400	400

Taulukossa vuosien 2022–2024 määrärahat ovat valtioneuvoston hyväksymän Julkisen talouden suunnitelman mukaisia. Vanhusasiavaltuutetun määrärahasta on vähennetty yhdenvertaisuusvaltuutetulle osoitettu 100 000 vuosittainen määräraha hallinnon ja tiedotuksen tukipalvelujen toteuttamiseksi.

Lisäksi vanhusasiavaltuutetulla on käytössään ensimmäiseltä toimintavuodelta 2022 siirtyvä määräraha, jonka arvioidaan olevan vuonna 2023 15 % vuoden 2022 määrärahasta. Oikeusministeriön suosituksen mukaisesti vuosittaisen siirtyvän erän suositellaan olevan vähintään 8 % määrärahasta.

4. Voimassaolo ja seuranta

Tulossopimus koskee vuosia 2023–2026. Tulossopimusasiakirja päivitetään vuosittain tulosneuvottelussa tai jos valtuutettu vaihtuu sopimuskauden aikana. Tulostavoitteiden toteutumista arvioidaan alustavasti puolivuosisikatsauksessa ja tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan tilinpäätöksen toimintakertomuksessa. Oikeusministeriö ohjeistaa raportointiaikatauluista erikseen.

5. Allekirjoitukset

Pekka Timonen
kansliapäällikkö

Päivi Topo
vanhusasiavaltuutettu

Oikeusministeriön ja yhdenvertaisuusvaltuutetun tulosopimus vuosille 2023–2026

Oikeusministeriö ja yhdenvertaisuusvaltuutettu ovat sopineet vuosien 2023–2026 tavoitteista ja niiden toteuttamiseen osoitettavista resursseista. Yhdenvertaisuusvaltuutettu on itsenäisenä viranomaisena määritellyt toimintansa tavoitteet. Tavoitteet perustuvat yhdenvertaisuusvaltuutetun strategiaan vuosille 2021-2024.

Tulostavoitteiden toteutumisesta raportoidaan oikeusministeriölle yhdenvertaisuusvaltuutetun puolivuotisraportissa ja toimintakertomuksessa.

Vuosikeskustelu käytiin 25.11.2022 Helsingissä.

Sisällysluettelo

Oikeusministeriön ja yhdenvertaisuusvaltuutetun tulossopimus vuosille 2023–2026	1
1. Strateginen kehys	3
1.1 Missio, visio, perustehtävä ja strategiset tavoitteet	3
1.2 Toimintaympäristön muutostekijät (ml. riskienhallinta)	5
2. Tulostavoitteet vuosille 2023–2026	7
2.1 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus	7
2.2 Toiminnallinen tuloksellisuus	12
2.3 Henkilöstö	14
2.4 Talous	15
3. Vuosien 2023–2026 voimavarat	16
3.1 Henkilötyövuodet	16
3.2 Määrärahat	16
4. Voimassaolo ja seuranta	17
5. Allekirjoitukset	17

Liitteet

Liite 1	Yhteiset tunnusluvut
---------	----------------------

1. Strateginen kehys

1.1 Missio, visio, perustehtävä ja strategiset tavoitteet

Yhdenvertaisuusvaltuutetusta annetun lain 1 §:n mukaan yhdenvertaisuusvaltuutettu on toiminnassaan itsenäinen ja riippumaton. Saman lain 9 §:n mukaan valtuutettu nimittää itse toimistonsa virkamiehet ja ottaa palvelukseen toimiston muun henkilöstön. Hallituksen esityksessä (19/2014) on täsmennetty, että itsenäisyys ja riippumattomuus sisältää yhdenvertaisuuslain valvonnan lisäksi itsenäisyyden ja riippumattomuuden myös päätettäessä resurssien kohdentamisesta ja henkilöstöä koskevasta päätöksenteosta.

Oikeusministeriön hallinnonalalla toimivat valtuutetut pitävät perusteltuna kehittää toimintansa tuloksellisuutta yhdessä oikeusministeriön kanssa kuvaamalla vuosittain toimintansa tavoitteet ja sopimalla resursseista oikeusministeriön kanssa.

Seuraavassa taulukossa esitetään yhdenvertaisuusvaltuutetun missio, visio, perustehtävä sekä tärkeimmät strategiset tavoitteet vuosille 2023-2026. Ne on vahvistettu yhdenvertaisuusvaltuutetun strategiassa vuosille 2021-2024.

Missio

Edistämme syrjintää kokeneiden ja haavoittuviin ryhmiin kuuluvien oikeuksia kaikissa tehtävissämme. Valvomme yhdenvertaisuuslain toteutumista, toimimme kansallisena ihmiskaupparaportoijana sekä naisiin kohdistuvan väkivallan raportoijana, valvomme maasta poistamisen täytäntöönpanoa ja seuraamme ulkomaalaisten oikeuksia. Yhdenvertaisuusvaltuutettu on asiantunteva, luotettava, tunnettu viranomainen, yhteiskunnallinen keskustelija ja tehokas perusoikeuksien edistäjä.

Visio

Syrjintään puuttuminen on itsestäänselvyys yhdenvertaisemmassa Suomessa.

Perustehtävä

Työskentelemme aktiivisesti ja asiantuntevasti yhdenvertaisuuden edistämiseksi syrjittyjen oikeusturvaa vahvistaen.

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

1. Yhdenvertaisuus toteutuu Suomessa.
2. Syrjityt saavat oikeutta.
3. Puramme yhteiskunnan syrjiviä rakenteita niin että tila rasismille ja ennakkoluuloille kapenee.
4. Haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien oikeudet vahvistuvat.
5. Lainsäädäntö turvaa tosiasiallisesti yhdenvertaiset oikeudet kaikille.
6. Ihmiskaupan uhrien oikeudet toteutuvat ja tekijät saatetaan vastuuseen.
7. Ulkomaalaisten oikeusturva ja oikeussuojakeinot kehittyvät.
8. Maasta poistaminen tapahtuu palautettavan perus- ja ihmisoikeuksia kunnioittaen.
9. Naisiin kohdistuva väkivalta tehdään näkyväksi, ja rakenteita sen vähentämiseksi kehitetään.

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet

1. Kehitämme kaikkia lain yhdenvertaisuusvaltuutetusta ja ulkomaalaislain mukaisia tehtäväalueitamme.
2. Kiinteä yhteistyö ja verkostot muiden keskeisten toimijoiden kanssa.
3. Tehokas, joustava ja vaikuttava asioiden käsittely.

Henkilöstötavoitteet

1. Resurssien ja tehtävienjako on tarkoituksenmukainen.
2. Henkilöstöllä on hyvä henkinen, fyysinen, ja sosiaalinen toimintakyky.
3. Työpaikkamme on yhdenvertainen ja monimuotoinen

Taloutta koskevat tavoitteet

1. Toiminta ja talous ovat tasapainossa ja yhteensovitettu strategisten linjausten kanssa.

1.2 Toimintaympäristön muutostekijät (ml. riskienhallinta)

Suomi muuttuu yhä monimuotoisemmaksi ja globaalimmaksi. Monimuotoisuuden lisääntymisen elementtejä ovat muun muassa maahanmuuton kasvu, joka näkyy erityisesti Suomessa asuvien vieraskielisten osuuden kasvuna sekä muslimien määrän lisääntymisenä, vammaisten henkilöiden lisääntyvä osallisuus yhteiskunnassa ja aikaisemmin näkymättömissä olleiden ryhmien parempi näkyvyys yhteiskunnassa (esimerkiksi seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt). Muutokset heijastuvat lisääntyvinä vaatimuksina moninaisuuden paremmasta huomioimisesta yhteiskunnan eri osa-alueilla

esimerkiksi kouluissa, työelämässä, palveluntarjonnassa sekä hallinnossa. Monet yksityisen ja julkisen sektorin toimijat ovatkin kehittäneet monimuotoisuusosaamistaan ja toimintatapojaan niin, että esimerkiksi palveluita on kehitetty aikaisempaa esteettömimmiksi ja eri vähemmistöt paremmin huomioiviksi.

Monimuotoisuuden lisääntymiseen reagoidaan osin kielteisesti ja jopa aggressiivisesti erityisesti julkisessa keskustelussa. Toisaalta vihapuheeseen puuttumista pidetään laajasti tarpeellisena ja hyväksyttävänä. Yhä useampi yksityinen yritys ja viranomainen on sisällyttänyt arvoihinsa ja toimintatapoihinsa syrjintään puuttumisen ja monimuotoisuuden edistämisen.

Vuonna 2019 toimintansa aloittaneen hallituksen hallitusohjelma huomioi yhdenvertaisuusvaltuutetun toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset aikaisempia hallitusohjelmia paremmin ja valtuutetun toiminta hallituskauden aikana onkin saanut tukea myös hallituksen ohjelmasta.

Keväällä 2020 alkanut koronapandemia sai aikaan mittavia muutoksia suomalaisessa yhteiskunnassa. Viruksen leviämisen estämiseksi otettiin maaliskuussa 2020 käyttöön valmiuslaki ensimmäisen kerran sotien jälkeen. Viruksen akuutti leviäminen estettiin, mutta tilanne asetti huomattavia haasteita perus- ja ihmisoikeuksille. Yhdenvertaisuusvaltuutetun arvion mukaan rajoituksilla oli vaikutusta erityisesti ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden asemaan. Valtuutettu on näiden ryhmien lisäksi arvioinut myös esimerkiksi korona-aikana tehtyjen matkustusosoikeuden rajoitusten vaikutuksia etnisten ryhmien oikeuksien toteutumiseen. Koronan vaikutuksesta suuri osa valtioneuvoston toiminnasta ohjautui pandemian hallitsemiseen, mikä näyttää hidastaneen monien hallitusohjelman yhdenvertaisuuden kannalta merkittäviä hankkeiden etenemistä.

Helmikuussa 2022 Venäjä käynnisti hyökkäyssodan Ukrainaan, jonka seuraukset näkyvät melkein kaikkialla suomalaisessa yhteiskunnassa. Sodasta on myös seurannut mittava pakolaistilanne, ja Euroopan unioni otti käyttöön tilapäisen suojelun direktiivin ensimmäistä kertaa Ukrainasta paenneiden suojelun edistämiseksi. Suomeen saapui lyhyessä ajassa runsaat 30 000 pakolaista. Marraskuussa 2022 noin 43 000 henkilöä on rekisteröitynyt tilapäisen suojelun saajaksi. Tulijat ovat saaneet yleisesti myönteisen vastaanoton. Samaan

aikaan kuitenkin sota on jossain määrin lisännyt Suomen venäläisiin kohdistunutta vihapuhetta, syrjintää ja häirintää.

Valtioneuvoston linjausten mukaisesti oikeusministeriö valmistelee ministeriön yhteydessä toimivien itsenäisten viranomaisten tukipalvelujen siirtämistä oikeusministeriöstä joko perustettavalle hallintovirastolle tai valtion palvelukeskusten hoidettavaksi. Tässä kehityksessä turvataan valtuutettujen itsenäinen ja riippumaton asema. Mahdollisesti perustettavalla hallintovirastolla ei ole roolia valtuutetun toiminnan resurssien arvioimisessa ja ohjaamisessa. Valtuutettu käy jatkossakin vuosikeskustelut oikeusministeriön kanssa. Yhdenvertaisuusvaltuutettu hyödyntää saatavissa olevia hallinnon tuki- ja kehittämisspalveluja niin, että valtuutettu voi jatkossakin saada esimerkiksi taloushallinnon tukipalveluja ilman, että valtuutettu joutuu ohjaamaan resursseja näiden tehtävien hoitamiseen.

Yhdenvertaisuusvaltuutettu toteuttaa riskienhallintaa osana strategista suunnitteluaan (toimintaympäristöön ja viestintään liittyvät riskit), osana tietohallinnon ohjeistuksen kehittämistä (tietotekniikkaan liittyvät riskit) sekä osana henkilöstösuunnitteluaan yhteistyössä työterveyshuollon kanssa (henkilöstöön ja työturvallisuuteen liittyvät riskit).

2. Tulostavoitteet vuosille 2023–2026

2.1 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet vuosille 2023–2026 ovat:

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

- Yhdenvertaisuus toteutuu Suomessa (kestävä kehitys) ja syrjityt saavat oikeutta.
- Puramme yhteiskunnan syrjiviä rakenteita niin että tila rasismille ja ennakkoluuloille kapenee.
- Haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien oikeudet vahvistuvat.
- Lainsäädäntö turvaa tosiasiallisesti yhdenvertaiset oikeudet kaikille.
- Ihmiskaupan uhrien oikeudet toteutuvat ja tekijät saatetaan vastuuseen.
- Ulkomaalaisten oikeusturva ja oikeussuojakeinot kehittyvät.
- Maasta poistaminen tapahtuu palautettavan perus- ja ihmisoikeuksia kunnioittaen.
- Naisiin kohdistuva väkivalta tehdään näkyväksi, ja rakenteita sen vähentämiseksi kehitetään.

Keskeiset vaikuttavuustavoitteita tukevat välitavoitteet ovat:

Tulostavoite 1 (Yhdenvertaisuus): Yhdenvertaisuus toteutuu Suomessa ja syrjityt saavat oikeutta, Puramme yhteiskunnan syrjiviä rakenteita niin että tila rasismille ja ennakkoluuloille kapenee. Haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien oikeudet vahvistuvat. Lainsäädäntö turvaa tosiasiallisesti yhdenvertaiset oikeudet kaikille.

Vuosi	Välitavoitteet	Mittari / Arviointikriteeri
2023-2026	<ul style="list-style-type: none"> – Yhdenvertaisuuslainsäädäntö tunnetaan viranomaisissa, oppilaitoksissa, yrityksissä ja kansalaisyhteiskunnassa – Yritykset ja yhteisöt laativat ja toteuttavat yhdenvertaisuussuunnittelua aikaisempaa enemmän ja laadullisesti paremmin. Valtuutettu tukee ja valvoo edistämiselvoitteen toteutumista erityisesti julkisella sektorilla sekä uudistetun yhdenvertaisuuslain nojalla varhaiskasvatuksessa. 	<p>Yhteydenottomäärä, valtuutetun esiintyminen, ml. julkisuudessa, FRAn kv-selvitys lainsäädännön tuntemuksesta eri maissa</p> <p>Tilastot yhteydenotoista ja valtuutetun toimenpiteistä mukaan lukien sovinnot (t, lautakunnassa ja tuomioistuimissa käsitellyt tapaukset, tuomioistuimille ja syyttäjille annetut YVL 27 §:n mukaiset lausunnot).</p>

Vuosi	Välitavoitteet	Mittari / Arviointikriteeri
	<ul style="list-style-type: none"> - Yhdenvertaisuusvaltuutettu valmistautuu yhdenvertaisuuslain osittaisuudistuksen toimeenpanoon 1.6.2023 alkaen, ja rakentaa toimintatapojaan erityisesti silmällä pitäen työelämän syrjintätapausten käsittelyyn, yhteistyössä työsuojeluviranomaisen kanssa. - Yhdenvertaisuusvaltuutettu puuttuu syrjintään strategiansa mukaisesti: - Yhteydenottojen arvioinnissa tunnistetaan tapaukset, joihin puuttumalla saadaan laaja-alaisempia vaikutuksia. - Yhteydenotoista strategisesti merkittävimmät jutut viedään yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakuntaan tai tuomioistuimiin. - Muissa merkittävässä syrjintää koskevissa oikeustapauksissa annetaan yhdenvertaisuuslain 27 §:n mukaisia lausuntoja tuomioistuimille ja syyttäjille. - Sovinnon edistämismahdollisuutta hyödynnetään mahdollisimman laajalti, sekä viestitään sovinnosta ja niiden sisällöstä. - Valtuutettu kohdentaa hallitusohjelman mukaisesti myönnettyjä lisäresurssejaan viestinnän vahvistamiseksi sekä yhteistyön lisäämiseksi syrjinnän vaarassa olevien ryhmien kanssa syrjinnän tunnistamiseksi ja esiin nostamiseksi aiempaa paremmin. Valtuutettu tuo myös vähemmistöryhmien kohtaaman syrjinnän yhteiskunnalliseen keskusteluun ja pyrkii näin vähentämään syrjintää (ihmisoikeusongelmien tunnistaminen ja raportointi). 	<p>Uhrin mahdollisuudet saattaa asia vireille oikeussuojan saamiseksi.</p> <p>Työelämän syrjintään puuttumisen merkityksen kasvu yhteiskunnallisessa keskustelussa.</p> <p>Merkittävä oikeuskäytäntö (YVTALTK, HO, KHO, HaO, KKO)</p>

Vuosi	Välitavoitteet	Mittari / Arviointikriteeri
	<ul style="list-style-type: none"> - Yhdenvertaisuusvaltuutettu viestii ja osallistuu aktiivisesti yhteiskunnalliseen keskusteluun digitalisaation ja lisääntyvän tekoälyn käytön vaikutuksista yhdenvertaisuuteen. - Kesällä 2023 voimaan tulevan yhdenvertaisuuslain uudistuksen johdosta syrjintäsuojaa työelämässä laajennetaan niin, että syrjintään voi puuttua työsuojeluviranomaisten ohella myös yhdenvertaisuusvaltuutettu tasa-arvovaltuutetun tavoin. - Merkittävä osa yhdenvertaisuusvaltuutetun toiminnasta tähtää ja toteuttaa kestävän kehityksen tavoitteita. Yhdenvertaisuustavoitteiden lisäksi valtuutettu hyödyntää digitalisaation mahdollisuuksia myös sähköiseen julkaisemiseen ja matkustamisen vähentämiseen. - Yhdenvertaisuusvaltuutetun strategiassa on välitavoitteeksi asetettu, että ”Haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien oikeudet vahvistuvat”. Tämä sisältää erityisen huomion kiinnittämisen muun muassa lasten ja nuorten yhdenvertaisten oikeuksien toteutumiseen. - Yhdenvertaisuusvaltuutetun 2022 alkanutta toimintaa naisiin kohdistuvan väkivallan raportoina jatkokehitetään ja aktiivista sidosryhmätyötä jatketaan. Raportoiija vaikuttaa muun muassa naisiin kohdistuvan väkivallan vastaisen työn koordinoitun ja poikkihallinnollinen rakenteen 	<p>Seurataan etäyhteyksillä osallistuttujen tai toteutettujen tapahtumien määrää ja hyödynnetään käytettävissä olevia etätyökaluja täysimääräisesti.</p> <p>Lainsäädäntömuutosten sisältö.</p>

Vuosi	Välitavoitteet	Mittari / Arviointikriteeri
	aikaansaamiseksi, rikoslain uudistustarpeiden tunnistamiseksi ja lainsäädännön kehittämiseksi sekä viranomaisten rekistereiden ja tilastoinnin kehittämiseksi siten, että naisiin kohdistuvan väkivallan yleisyyttä pystyy seuraamaan ja väkivallan vastaisen työn toimivuutta pystyy arvioimaan.	

Tulostavoite 2 (ihmiskauppa): Ihmiskaupan uhrien oikeudet toteutuvat ja tekijät saatetaan vastuuseen

Vuosi	Välitavoitteet	Mittari / Arviointikriteeri
2023-2026	<ul style="list-style-type: none"> – Tuetaan sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden sekä Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän kehittämistä yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kanssa sekä viestinnän keinoin, jotta ihmiskaupan uhrien heille kansainvälisten ihmisoikeussopimusten, EU-lainsäädännön ja kansallisen lainsäädännön mukaan kuuluvat oikeudet toteutuvat nykyistä paremmin. – Edistetään ihmiskauppaa koskevien rikoslain säännösten soveltamista yhteistyössä erityisesti ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän, poliisin ja syyttäjälaitoksen kanssa. – Tuetaan asiantuntemuksellamme valtioneuvoston ihmiskaupan vastaisen toimintaohjelman toimeenpanoa. 	<p>Numeraalinen arviointi perustuu lukumääriin auttamisjärjestelmästä ja oleskeluluvista.</p> <p>Konsultaatiot, lukumäärät syytteistä ja tuomioista.</p>

Tulostavoite 3 (ulkomaalaisten oikeussuoja): Ulkomaalaisten oikeusturva ja oikeussuojakeinot kehittyvät. Maasta poistaminen tapahtuu palautettavan perus- ja ihmisoikeuksia kunnioittaen.

Vuosi	Välitavoitteet	Mittari / Arviointikriteeri
2023-2026	<ul style="list-style-type: none"> – Valvotaan kansallisia maastapoistamisoperaatioita, annetaan niistä palautetta poliisille ja koulutetaan saattopoliiseja. Jatketaan aktiivista maastapoistamisen täytäntöönpanon valmisteluvaiheen valvontaa valtuutetun havaitsemien täytäntöönpanoviranomaisten puutteellisten käytäntöjen osalta. – Jatketaan EU:n meri- ja rajavalvonta-asetuksen edellyttämä Frontexin palautuslentojen valvontaa. – Valvotaan, että ulkomaalaisen oikeudet toteutuvat ulkomaalaishallinnon lupaprosesseissa, painottuen haavoittuvassa asemassa oleviin henkilöihin. – Edistetään erityisesti perhe-elämän suojan sekä lapsen edun parempaa toteutumista lainsäädännössä ja käytännöissä 	<p>Kehitys poliisin toiminnassa annettujen palautteiden perusteella.</p> <p>Vaikutusten arviointi yhteistyössä sidosryhmien kanssa.</p> <p>Ulkomaalaislain kokonaisuudistukseen vaikuttaminen.</p>

2.2 Toiminnallinen tuloksellisuus

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet vuosille 2023 – 2026 ovat:

<p>Toiminnallinen tuloksellisuus</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kehitämme kaikkia lain yhdenvertaisuusvaltuutetusta ja ulkomaalaislain mukaisia tehtäväalueitamme. • Kiinteä yhteistyö ja verkostot muiden keskeisten toimijoiden kanssa. • Tehokas, joustava asioiden käsittely.
--

Keskeiset tuloksellisuustavoitteita tukevat välitavoitteet ovat:

Tulostavoite 4: Tehokas, joustava asioiden käsittely.

Vuosi	Välitavoitteet	Mittari / Arviointikriteeri
2023-2026	<ul style="list-style-type: none"> – Valtuutettu käyttää ja kehittää yhteydenottojen arviointijärjestelmää voidakseen vastata kaikkiin asiakasyhteydenottoihin tehokkaasti ja ripeästi kasvaneista yhteydenottomääristä huolimatta – Valtuutettu vaikuttaa siihen, että OM:n hallinnoalalla käyttöön otettava asiantuntijajärjestelmä soveltuu myös valtuutetun asiakasasioiden käsittelyyn 	<p>Varmistetaan riittävä neuvonta valtuutettuun yhteyttä ottaneilla. Seurataan, etteivät vastausajat pitene.</p> <p>Hilda-järjestelmän toiminnallinen arviointi.</p>

Tulostavoite 5: Kiinteä yhteistyö ja verkostot muiden keskeisten toimijoiden kanssa.

Vuosi	Välitavoitteet	Mittari / Arviointikriteeri
2023-2026	<ul style="list-style-type: none"> – Yhdenvertaisuusvaltuutettu jatkaa ja kehittää tiivistä yhteistyötään muiden OM:n hallinnonalan valtuutettujen, ylimpien laillisuusvalvojen ja työsuojeluviranomaisten kanssa – Rakennamme yhteistyötä eri toimijoiden kuten valvontaviranomaisten välillä syrjimättömän tekoälyn hyödyntämisen varmistamiseksi – Yhdenvertaisuusvaltuutettu osallistuu aktiivisesti eurooppalaisen yhteistyön vahvistamiseen eri maiden valtuutettujen yhteistyöelimen Equinetin piirissä mm. hallituksen jäsenenä – Ihmiskaupan vastaista työtä kehitetään osallistumalla EU-maiden sekä sekä ETYJ:n ihmiskaupan vastaiseen yhteistyöhön – Vahvistetaan vuoropuhelua sisäasiainhallinnon, erityisesti poliisin ja Maahanmuuttoviraston kanssa ulkomaalaisten, ml. maasta poistettavien henkilöiden perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisesta. – Naisiin kohdistuvan väkivallan raportointitehtävää rakennetaan tiiviissä verkostoyhteistyössä muiden keskeisten toimijoiden kanssa, kuten 	<p>Yhteistyövaltuutettujen kanssa.</p> <p>Aloitteet ja toimet syrjimättömyyden huomioimiseksi tekoälytoimintoja kehitettäessä</p> <p>Säännölliset yhteydenpitokanavat.</p>

Vuosi	Välitavoitteet	Mittari / Arviointikriteeri
	tutkijat, järjestöt, NAPE sekä tasa-arvovaltuutettu.	

2.3 Henkilöstö

Henkilöstöön liittyvät tavoitteet vuosille 2023–2026 ovat:

<p>Henkilöstö</p> <ul style="list-style-type: none"> • Resurssien ja tehtävienjako on tarkoituksenmukainen. • Henkilöstöllä on hyvä henkinen, fyysinen, eettinen ja sosiaalinen toimintakyky. • Työpaikkamme on yhdenvertainen ja monimuotoinen
--

Keskeiset henkilöstötavoitteita tukevat välitavoitteet ovat:

Tulostavoite 6: Henkilöstöllä on hyvä henkinen, fyysinen, eettinen ja sosiaalinen toimintakyky. Resurssien ja tehtävienjako on tarkoituksenmukainen.

Vuosi	Välitavoitteet	Mittari / Arviointikriteeri
2023	<ul style="list-style-type: none"> – Valtuutetulle yhdenvertaisuuslain osittaisuudistuksen myötä kohdistetut lisäresurssit kohdistetaan erityisesti yhdenvertaisuuden edistämiseen ja syrjintään puuttumiseen työelämässä – Tuetaan henkilöstön hyvinvointia ja kykyä selviytyä haastavista tehtävistä asiakasyhteydenottojen määrän kasvaessa – Määräaikaisten virkasuhteiden ongelmien vähentäminen virkoja vakinaistamalla – Sähköisen oppimisen välineet parempaan käyttöön – Sairauspoissaolojen vähentäminen varhaisella puuttumisella kuormitukseen ja muihin jaksamisen ongelmiin 	<p>VM baro</p> <p>määräaikaisten osuus henkilöstöstä</p> <p>Osaava ja E-oppiva järjestelmien käyttäjämäärä</p>

Vuosi	Välitavoitteet	Mittari / Arviointikriteeri
		sairauspoissaolot

2.4 Talous

Talouteen liittyvät tavoitteet vuosille 2023–2026 ovat:

<p>Talous</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toiminta ja talous ovat tasapainossa ja yhteensovitettu strategisten linjausten kanssa
--

Keskeiset taloustavoitteita tukevat välitavoitteet ovat:

Tulostavoite 7: Toiminta ja talous ovat tasapainossa ja yhteensovitettu strategisten linjausten kanssa

Vuosi	Välitavoitteet	Mittari / Arviointikriteeri
2023	<ul style="list-style-type: none"> – pitkäaikaisten rahoituskehysten käyttö toiminnan suunnittelussa mahdollistaa esim. määräaikaisten henkilöiden käytön vähentämisen ja yhtä toimintavuotta pitempien kehityssuunnitelmien toteuttamisen – tarkempien toimintokohteittaisten taloussuunnitelmien laatiminen ja seuranta – määrärahasuunnittelun perustana etukäteen tiedossa oleva, riittävä resurssi eri toimintakohteita varten – Valtuutettu käy oikeusministeriön kanssa keskustelut valtuutetulle ehdotettujen lisätehtävien rahoituksesta hyvissä ajoin ennen varsinaisen lainvalmistelun aloittamista ja valtuutetun kannanottoa tehtävien laajentamiseen. 	<p>määräaikaisten ja virkojen määrän kehitys</p> <p>kaikkiin toimintokohteisiin laaditut taloussuunnitelmat</p>

3. Vuosien 2023–2026 voimavarat

3.1 Henkilötyövuodet

	Toteuma 2021	Arvio 2022	Tulossopimus 2023	Tavoite 2024	Tavoite 2025	Tavoite 2026
Henkilötyövuodet	27,2	31,0	26+5 (4)	26+5 (4)	26+5 (4)	26+5 (4)

Vuosia 2022-2025 koskevassa tulossopimuksessa todettiin, että yhdenvertaisuusvaltuutettu voi perustaa olemassa olevien 21 viran lisäksi vuonna 2022 yhteensä 5 virkaa, koska virkoihin on käytettävissä määrärahat. Eduskunnan käsittelyssä olevaan hallituksen esitykseen yhdenvertaisuuslain muuttamiseksi ja vuoden 2023 talousarvioesitykseen sisältyy vuodelle 2023 263 000 euron lisämääräraha viiden lisäviran perustamiseen vuoden 2023 aikana ja vastaavasti 450 000 lisämääräraha kehyksiin vuosille 2024-2027 näiden virkojen vuosittaisiin kustannuksiin. Yllä olevassa taulukossa nämä lisävirat on merkitty henkilötyövuosiin + merkin jälkeen.

Suluissa olevat luvut osoittavat määräaikaisiin tehtäviin esimerkiksi projektirahoituksella palkatun henkilökunnan arvioidun määrän. Valtuutetulla on tarkoitus hyödyntää esimerkiksi EU-rahoitusta työhönsä.

3.2 Määrärahat

	Toteuma 2021	Arvio 2022	Tulossopimus 2023	Kehys 2024	Kehys 2025	Kehys 2026
Määrärahat (1000 €)	1 884	2 240	2 573	2 760	2 760	2 760

Määrärahat vuosille 2023–2026 perustuvat eduskunnan käsittelyssä olevaan vuoden 2023 valtion talousarvioesitykseen ja oikeusministeriön valmistelemaan tekniseen kehykseen vuosille 2024-2027.

Lisäksi valtuutetulla on käytössään edelliseltä vuodelta siirtyvä määräraha, jonka arvioidaan olevan vuonna 2023 16 % vuoden 2022 määrärahasta. Oikeusministeriön suosituksen mukaisesti vuosittaisen siirtyvän erän suositellaan olevan vähintään 8 % määrärahasta.

4. Voimassaolo ja seuranta

Tulossopimus koskee vuosia 2023-2026. Tulossopimusasiakirja päivitetään vuosittain tulosneuvottelussa tai jos valtuutettu vaihtuu sopimuskauden aikana.

Tulostavoitteiden toteutumista arvioidaan alustavasti puolivuosisikatsauksessa ja tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan tilinpäätöksen toimintakertomuksessa. Oikeusministeriö ohjeistaa raportointiaikatauluista erikseen.

5. Allekirjoitukset

Pekka Timonen

Kristina Stenman

kansliapäällikkö

yhdenvertaisuusvaltuutettu